

การสร้างเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท 32202)
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา
อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย
พฤษภาคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยรัตนนคร

อาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาภาษาไทยได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การสร้างเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท 32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

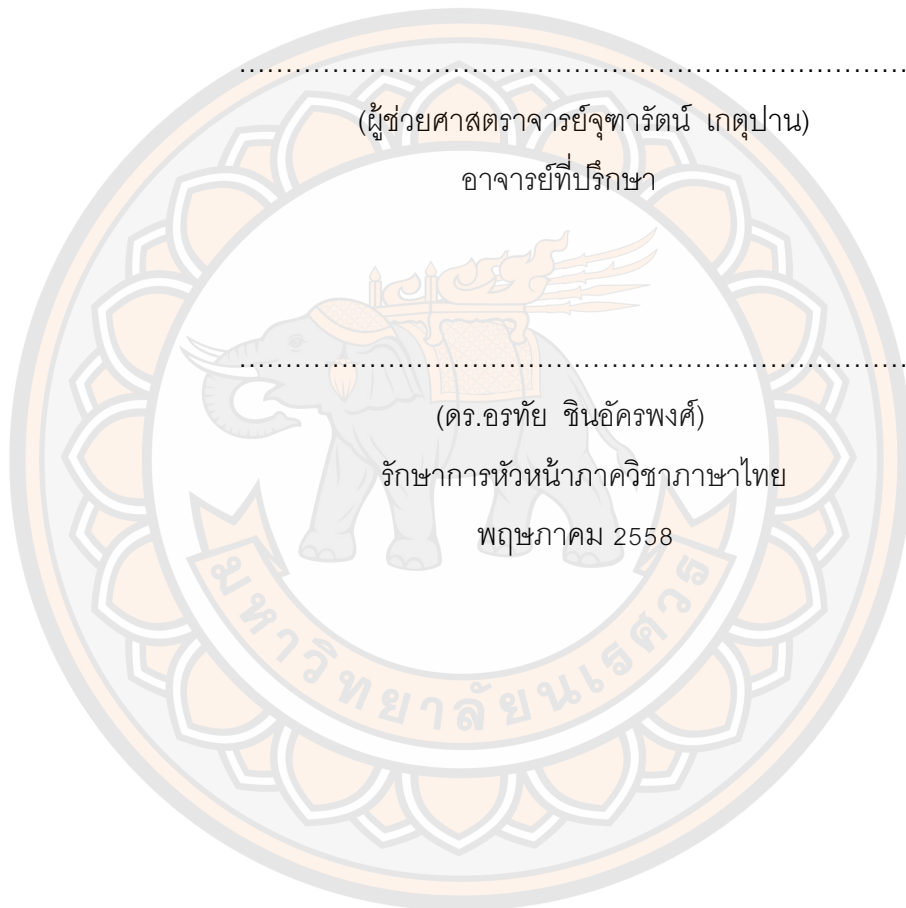
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑารัตน์ เกตุปาน)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ดร.อรทัย ชินอักรพงศ์)

รักษาการหัวหน้าภาควิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2558

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑารัตน์ เกตุปาน ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณนายประเสริฐ ชีใหม่ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนปากพั้ง นางณอมจิตร งามขำ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 นางจุฑาภรณ์ หวังรังสิมากุล ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา นางภัทรียา อินทรทอง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา และนายนิรันดร์ จันทน์น้อย ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครู และบุคลากรทุกท่าน ตลอดจนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา ทุกคน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวก ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์ เจ้าหน้าที่สภาวัฒนธรรมจังหวัด พังงา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพังงา นางอุมาพร ทวาดิตรี นายพลกฤษณ์ จินดารัตน์ นางณญาภัค เสริตานนท์ นายวสันต์ วิศาล นางสาวกนกรัตน์ วัลยะเพ็ชร นายศุภกิจ ภูวรกิจ นายกิตติศักดิ์ สุขวโรดม นางสาวชมวรรณ สำเนาพล และนายสงกรานต์ ปฐมอดิชาติ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลสำหรับสร้างเครื่องมือ นิทานพื้นบ้านพระวรวงศ์ และตำนานเขาช้าง ทั้งยังเป็นกำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดเวลา

ขอขอบคุณนายศุภจักร ณะระนอง นายณภัทร ช้วยทอง นางสาวกมลประภา มหรรณายนานนท์ ตรีเมต และนางสาวเสาวรัตน์ วัฒนกุล ที่ได้กรุณาวาดภาพและจัดเรียงภาพให้สวยงามประกอบเนื้อหาในเอกสารประกอบการเรียนการสอน

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทยทุกท่าน ที่มีส่วนเติมเต็มทั้งกำลังกายและกำลังใจ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้บรรลุตามจุดหมายที่ตั้งไว้

ความสำเร็จ ความสำเร็จ และคุณค่าของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ขอมอบแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เฉลิมวงศ์ กลับคง

ชื่อเรื่อง	การสร้างเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท 32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ผู้ศึกษาค้นคว้า	เฉลิมวงศ์ กัดับคง
ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์จตุรรัตน์ เกตุปาน
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม. สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2557

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น ท 32202 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้หนังสืออ่านประกอบ ในรายวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น ท 32202 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202)

โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาประกอบด้วย (1) หนังสือนิทานพื้นบ้านเรื่อง พระวรวงศ์และตำนานเขาช้าง (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องพระวรวงศ์และตำนานเขาช้าง ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ และ (3) แบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และค่าที (t-test)

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า (1) เอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.58/80.67 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. เท่ากับ 0.68

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	5
2 ความเป็นมาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเอกสารประกอบการเรียนการสอน.....	8
ความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น	12
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน.....	13
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตำนาน	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	19
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	26
ขั้นตอนสร้างเครื่องมือ.....	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา วรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80	36
ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยเอกสาร ประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202)....	37
ตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	38
5 บทสรุป.....	41
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	41
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	41
อภิปรายผล.....	42
ข้อเสนอแนะ.....	44
บรรณานุกรม.....	45
ภาคผนวก.....	51
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า.....	140

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงคะแนนของการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา วรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80	37
2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท 32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	38
3 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา วรรณกรรมท้องถิ่น (ท 32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	39

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอีกแขนงหนึ่ง ซึ่งมีอยู่อย่างหลากหลาย ตามจำนวนชาติพันธุ์ที่ได้รวมกันเป็นปึกแผ่นแน่นแฟ้นจนเป็นชาติไทยมาตราบเท่าทุกวันนี้ ดังที่กรมวิชาการ (2546, หน้า 341) ได้ระบุไว้ว่า วรรณกรรมท้องถิ่นหมายถึงวรรณกรรมที่กำเนิดหรือมีอยู่สืบต่อกันในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั้งที่เป็นมุขปาฐะและลายลักษณ์ ใช้ภาษาตัวอักษรชั้นหลักศัพท์และเนื้อหาสาระเป็นแบบเฉพาะของงานในภาคหรือท้องถิ่นนั้น ๆ และไม่ใช่วรรณกรรมของราชสำนักหรือวรรณกรรมส่วนกลางที่รู้จักหรือเรียนรู้กันทั่วไปแล้ว วรรณกรรมท้องถิ่นจึงมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าวัฒนธรรมแขนงอื่น เพราะแสดงให้เห็นถึงเรื่องราวความเชื่อค่านิยมแนวทางชีวิตและภูมิปัญญาทางภาษาของบรรพชน รวมถึงสังคมโดยรวมในยุคสมัยที่วรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องนั้นเกิดขึ้น

เมื่อระบบการศึกษายุคปฏิรูปของไทยเล็งเห็นความสำคัญในการสืบสานวรรณกรรมท้องถิ่นทุกถิ่นฐานของประเทศไทย จึงได้กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวรรณกรรมท้องถิ่นขึ้นในทุกระดับช่วงชั้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคาดหวังว่าเมื่อเยาวชนไทยได้รู้จักและเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดั้งเดิมซึ่งเป็นรากเหง้าของตนเอง แล้วจะทำให้เยาวชนไทยเกิดความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่นอันจะเป็นรากฐานให้เกิดการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเหล่านี้สืบไป

วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นสาระการเรียนรู้จำนวนหนึ่งในห้าของสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้นักเรียนได้เรียนโดยหลักสูตรได้กำหนดเนื้อหาสาระวิชาแกนกลางในกลุ่มสาระภาษาไทยไว้ร้อยละ 70 ส่วนที่เหลือร้อยละ 30 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้เปิดกว้างให้สถานศึกษาได้มีส่วนร่วมกำหนดเนื้อหาเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นเรื่องราวของท้องถิ่น

กรมวิชาการ (2545, หน้า 95) ได้กล่าวถึง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษามาตรา 23(2) ไว้ว่า การจัดการศึกษาในระบบนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาถิ่นพื้นบ้าน จัดเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทมุขปาฐะ เป็นภูมิปัญญาไทยอีกแขนงหนึ่งซึ่งปัจจุบันนี้ได้มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาแขนง

นี้ โดยมีผู้รวบรวมนิทานพื้นบ้านเพื่อนำมาเขียนเป็นหนังสือสำหรับใช้เป็นสื่อการเรียนรู้อีกอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษามาตรา 24 (3) กรมวิชาการ (2545, หน้า 96) ที่กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การศึกษายุคปัจจุบันส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสร้างสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ได้มีผู้ประดิษฐ์คิดค้นสื่อการเรียนรู้ขึ้นมาหลายชนิด เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น หนังสือการ์ตูนก็เป็นสื่อสิ่งพิมพ์อีกประเภทหนึ่งที่เด็กให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมา ผู้ศึกษาซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำการสอนในการสอนรายวิชา วรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แต่ก็ประสบปัญหาขาดเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและนักเรียนยังไม่รู้จักนิทานและตำนานพื้นบ้านในท้องถิ่นของตน ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ผลิตหนังสือนิทานออกมาเป็นจำนวนมาก แต่ทว่าหนังสือนิทานเหล่านั้นก็เป็นนิทานของท้องถิ่นอื่นหรือนิทานสากลเป็นส่วนใหญ่ จากปัญหาเกี่ยวกับการขาดสื่อการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่นที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้ศึกษาคิดว่าการสร้างหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่น ที่น่าสนใจและมีคุณภาพเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา วรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สำหรับนักเรียนโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202)

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้หนังสือเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น เรื่อง พระวรวงศ์และตำนานเขาช้าง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีคุณภาพเพื่อนำไปใช้สอน

2. นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านทักษะการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพและมีนิสัยรักการอ่าน และสามารถนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

3. นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในคุณค่าทางด้านวรรณกรรม สังคม และวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ในอดีต

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 218 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 2 เล่ม ได้แก่

เล่มที่ 1 นิทานพื้นบ้านเรื่องพระวรวงศ์

เล่มที่ 2 ตำนานท้องถิ่นเรื่องเขาช้าง

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ เอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องพระวรวงศ์และตำนานเขาช้าง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น เรื่องพระวรวงศ์ และตำนานเขาช้าง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่อง พระวรวงศ์และตำนานเขาช้าง

3.3.3 ความพึงพอใจของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่องพระวรวงศ์และตำนานเขาช้าง

4. ระยะเวลาในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โดยใช้เวลารวม 8 ชั่วโมง

นियามศัพท์เฉพาะ

1. วิชาการวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) หมายถึง วิชาภาษาไทยเพิ่มเติม ที่ใช้สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 โดยทำการสอนเป็นเวลา 2 ชั่วโมง /สัปดาห์ จำนวน 1.0 หน่วย

2. เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาการวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หมายถึง เอกสารประกอบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนรู้และใช้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

3. แบบทดสอบท้ายหน่วย หมายถึง แบบทดสอบที่อยู่ท้ายหน่วยการเรียนรู้ของเอกสารประกอบการเรียนการสอนแต่ละหน่วย ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ใช้เก็บคะแนนระหว่างการเรียนรู้ เพื่อนำผลคะแนนไปวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอนโดยเป็นค่า 80 ตัวแรกหรือ E₁

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างครอบคลุมเนื้อหาของเอกสารประกอบการเรียนการสอนจากวิชาการวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) เป็นแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ โดยผ่านขั้นตอนการหาความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และหาค่าความเชื่อมั่นแล้ว ซึ่งมีจุดประสงค์การสร้าง ดังนี้

4.1 นำไปทดสอบกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอนโดยเป็นค่า 80 ตัวหลังหรือ E₂

4.2 นำไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยจะทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (หลังจากเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอนจบทั้งเล่มแล้ว) เพื่อเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อหาค่า t

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หลังจากที่ได้เรียนรู้ในเอกสารประกอบการเรียนการสอนในวิชาการวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จบแล้ว

6. ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอน ตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง ระดับคุณภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาการวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายหน่วย ซึ่งอยู่ตอนท้ายของหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยในเอกสารประกอบการเรียนการสอน และแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ 80/80 โดยกำหนดให้

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่างการเรียนรู้ที่นักเรียนทุกคนได้จากการทำแบบทดสอบท้ายหน่วย ซึ่งอยู่ตอนท้ายของหน่วยการเรียนรู้ในเอกสารประกอบการเรียนการสอน และได้คะแนนเฉลี่ยอย่างน้อยร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ใช้วัดหลังจากได้ศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จบทั้งเล่มแล้ว โดยได้คะแนนเฉลี่ยอย่างน้อยร้อยละ 80

7. ความพึงพอใจ หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกในด้านดี ที่ผู้เรียนมีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) โดยวัดได้จากแบบประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดค่าออกเป็น 5 ระดับ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สูงกว่าก่อนใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
3. นักเรียนมีความพึงพอใจในเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) อยู่ในระดับมากขึ้นไป

บทที่ 2

ความเป็นมาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำนิทานพื้นบ้านเรื่องพระวรวงศ์และตำนานเขาช้าง เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาวรรณกรรมท้องถิ่นในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วจึงนำความรู้ที่ได้มาเรียบเรียงไว้เป็นลำดับหัวข้อดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเอกสารประกอบการเรียนการสอน
3. ความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตำนาน
6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กรมวิชาการ (2545, หน้า 1-7) ได้กำหนดไว้ว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติ ให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงาน และการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ธรรมชาติ/ลักษณะเฉพาะ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือใช้สื่อสารเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมาย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิด ความต้องการ และความรู้สึก คำในภาษาไทยย่อมประกอบด้วยเสียง รูปพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และความหมาย ส่วนประโยคเป็นการเรียงคำตามหลักเกณฑ์ของภาษา และประโยคหลายประโยคเรียงกันเป็นข้อความ นอกจากนี้คำในภาษาไทยยังมีเสียงหนักเบา มีระดับของภาษา ซึ่งต้องใช้ให้เหมาะแก่กาลเทศะและบุคคล ภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ตามสภาพวัฒนธรรมของกลุ่มคน ตามสภาพของสังคมและเศรษฐกิจ การใช้ภาษาเป็นทักษะที่ผู้ใช้ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการดูสื่อต่าง ๆ รวมทั้งต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพและการใช้อย่างคล่องแคล่ว มีวิจารณญาณและมีคุณธรรม

สาระ

รายละเอียดของหลักสูตรภาษาไทยที่เป็นองค์ความรู้ ทักษะ หรือ กระบวนการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมประกอบด้วย

- สาระที่ 1 : การอ่าน
- สาระที่ 2 : การเขียน
- สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด
- สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา
- สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาระดับพื้นฐาน

มาตรฐานการเรียนรู้เมื่อจบการศึกษาระดับพื้นฐานกลุ่มสาระภาษาไทย ประกอบด้วย

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 :เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 :สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัยบุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 :เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเอกสารประกอบการเรียนการสอน

ความหมายของเอกสารประกอบการเรียน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546, หน้า 1392) ให้ความหมายของคำว่า เอกสาร หมายถึง หนังสือที่เป็นหลักฐาน

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2547, หน้า 17) กล่าวว่า เอกสารประกอบการเรียนการสอน คือ เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ประกอบการสอนของครู หรือประกอบการเรียนของนักเรียนในวิชาใดวิชาหนึ่ง ควรมีหัวข้อเรื่อง จุดประสงค์ เนื้อหาสาระและกิจกรรม เพื่อจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ และคณะ (2535, หน้า 102) กล่าวว่า เอกสารที่ใช้ประกอบการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรที่ใช้ในสถานศึกษา มีหัวข้อครบถ้วนตามรายละเอียดของวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า 1 รายวิชา และมีความหมายครอบคลุมในด้านต่าง ๆ เช่น ความหมาย เนื้อหา กิจกรรม และวิธีการสอน อุปกรณ์ที่ใช้และวิธีวัด และประเมินผล

ทองพูน บุญอึ้ง (2536, หน้า 130) กล่าวว่า เอกสารประกอบการเรียนการสอน หมายถึง เอกสารที่บอกเทคนิคการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน หรือเฉพาะจุดประสงค์ของรายวิชา เพื่อให้ครูหรือ นักเรียนไว้ใช้ประกอบการสอนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามหลักสูตรที่ใช้ในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องมีหัวข้อและเนื้อหาครอบคลุม และครบถ้วนตามรายละเอียดของวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า 1 รายวิชา

สนม ครูทเมือง (2549, หน้า 90) กล่าวว่า เอกสารประกอบการสอนเป็นเอกสารหรือสื่อที่สร้างและเขียนขึ้นเพื่อให้ประกอบการเรียนการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรของสถาบันการศึกษา โดยศึกษาความมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของหลักสูตร เพื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างสอดคล้องกับสภาพการสอนจริง เอกสารประกอบการสอนต้องมีเนื้อหา

สาระที่ถูกต้อง มีข้อมูลอ้างอิง มีระบบขั้นตอนในการเรียน การจัดทำรูปเล่มอาจตีพิมพ์หรือถ่ายสำเนาเย็บเล่มก็ได้

สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์ (2550, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของเอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นลักษณะเอกสารที่จัดทำเป็นรูปเล่มมี เนื้อหาสาระที่ครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มีคำอธิบายถึงรายละเอียดของเนื้อหาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีรูปภาพประกอบตามคำบรรยายอย่างเหมาะสม เนื้อหา มีการแยกย่อยและเรียงตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่องกัน สาระถูกต้อง มีรูปแบบการพิมพ์ที่ดี มีความชัดเจน และเป็นสาระที่เขียนขึ้นโดยความรู้ของผู้สอนเอง ไม่ได้ลอกของผู้อื่นมา

จากความหมายของเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่กล่าวมา สรุปได้ว่า เอกสารประกอบการเรียนการสอน หมายถึง เอกสารที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ตามหลักสูตรที่กำหนดขึ้น โดยมีเนื้อหาครอบคลุมรายวิชานั้นๆ

ลักษณะและชนิดของเอกสารประกอบการสอน

สุรัชย์ บุญญานุกูลิทธิ (2544 อ้างอิงใน อัจฉรา ดลประสิทธิ์, 2549, หน้า 5) กล่าวถึงลักษณะและชนิดของเอกสารประกอบการสอนไว้ดังนี้

1. ลักษณะของเอกสารประกอบการสอน

- 1.1 เป็นเอกสารจัดพิมพ์ที่มีรูปแบบแน่นอนที่ ใช้แทนตำราหรือแบบเรียน
- 1.2 ควรครอบคลุมจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และวิธีวัดผล ตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรรายวิชาใดวิชาหนึ่ง
- 1.3 สามารถใช้ศึกษาได้ด้วยตนเอง และ ใช้จัดสภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้
- 1.4 มีความเชื่อถือได้สูง ในกรณีที่เรียบเรียงเนื้อหามาจากหลายแหล่ง ควรมีการอ้างอิงเชิงอรรถ และบรรณานุกรม ปรากฏท้ายเอกสารเล่มนั้นๆ ด้วย
- 1.5 สามารถนำไปใช้ได้ตามแผนการสอนที่วางไว้ และประเมินคุณภาพของเอกสารได้ หรือสามารถให้ผู้อื่นไปใช้ได้
- 1.6 ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น
- 1.7 สามารถประเมินประสิทธิภาพตามเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนดตั้งแต่ 70/70 ขึ้นไป
- 1.8 ควรจัดทำเป็นเอกสารรวมเล่มในกรณีที่มีหลายจุดประสงค์หรือทั้งรายวิชา ซึ่งจะต้องมีการเรียบเรียงส่วนต่าง ๆ ในเล่มอย่างเป็นระบบ
- 1.9 เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถแก้ปัญหาได้ มีความเชื่อถือสูง มีผลพิสูจน์เชิงประจักษ์ และสามารถนำไปใช้ได้จริง

2. ชนิดของเอกสารประกอบการสอน

- 2.1 ใบความรู้ มุ่งเสนอเนื้อหาสาระประกอบการสอน
- 2.2 ใบงาน ใช้ เป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัตินักเรียน
- 2.3 แบบฝึกหัด ใช้ฝึกกิจกรรมหรือทักษะที่สอดคล้องตามเนื้อหาสาระ
- 2.4 แผ่นคำสอน เสนอเนื้อหาสาระกิจกรรมและข้อทดสอบหลังเรียน
- 2.5 บทเรียนซ่อมเสริม ใช้เป็นบทเรียนซ่อมเสริมการเรียนรู้ ให้สูงขึ้น
- 2.6 เอกสารการสอนใช้ประกอบการเรียนประจำหน่วยใดหน่วยหนึ่งในชุดวิชา

ประกอบด้วย แผนการสอน การทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน กิจกรรม และแบบฝึกปฏิบัติ

2.7 หนังสือเสริมประสบการณ์ สร้างเสริมทักษะ และนิสัยรักการอ่านหรือเพิ่มพูนความรู้ในการเรียนตามหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น มี 2 รูปแบบคือ หนังสืออ่านนอกเวลา ใช้อ่านนอกเวลา ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ และหนังสืออ่านเพิ่มเติมเนื้อหาสาระอิงหลักฐาน

2.8 คู่มือครู/คู่มือการเรียน เป็นเอกสารที่ครูและนักเรียนใช้เป็นแนวทางในการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 1) คำแนะนำสำหรับครูผู้สอน 2) เนื้อหา สาระของหลักสูตร 3) กำหนดการสอน 4) ความคิดรวบยอด หลักการ หรือมโนทัศน์ 5) จุดประสงค์การเรียนรู้ 6) วิธีสอนและกิจกรรม 7) วิธีการวัดผล/สื่อสนับสนุนการเรียนการสอน 8) ข้อทดสอบ/แบบฝึกหัดรูปแบบต่างๆ พร้อมคำเฉลย 9) แหล่งอ้างอิงเพิ่มเติม 10) ภาคผนวกหรือการนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระ

ส่วนประกอบของเอกสารประกอบการสอน

เอกสารประกอบการสอนไม่มีรูปแบบที่จำเพาะเจาะจง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้ผลิตที่จะ คำนึงถึงลักษณะการนำไปใช้และกลุ่มผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535, หน้า 6) ได้เสนอแนะส่วนประกอบของเอกสารประกอบการสอนไว้ ดังนี้

1. ส่วนนำ ควรมีส่วนประกอบ ดังนี้
 - 1.1 ปกนอก
 - 1.2 ปกใน
 - 1.3 คำนำ
 - 1.4 สารบัญ
 - 1.5 คำชี้แจงหรือคำแนะนำในการใช้
 - 1.6 จุดประสงค์หลัก

2. ส่วนเนื้อหา อาจแบ่งเป็นเรื่องย่อย หรือเป็นตอนตามลักษณะของเนื้อหา ควรมีส่วนประกอบดังนี้

- 2.1 ชื่อบท หรือชื่อหน่วย หรือชื่อเรื่อง
- 2.2 หัวข้อเรื่องย่อย
- 2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 2.4 กิจกรรมหลัก
- 2.5 เนื้อหาโดยละเอียด หรือใบความรู้
- 2.6 กิจกรรมฝึกปฏิบัติ หรือแบบฝึก หรือใบงาน
- 2.7 บทสรุป (ถ้ามี)
- 2.8 ควรมีข้อทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ เพื่อใช้วัดและประเมินผลการเรียนและเพื่อทราบผลการพัฒนาของผู้เรียนด้วย

3. ส่วนอ้างอิง อาจอยู่ส่วนท้ายของเนื้อหาในแต่ละตอน หรืออยู่ท้ายเล่มเอกสารโดยควรมีส่วนประกอบ ดังนี้

- 3.1 เอกสารอ้างอิงประจำบท หรือบรรณานุกรม
- 3.2 ภาคผนวก (ถ้ามี) เช่น เฉลยแบบฝึกหัด เป็นต้น

การผลิตเอกสารประกอบการสอน

ก่อนที่จะเขียนเอกสารประกอบการสอน ผู้เขียนควรจะต้องทราบถึงเทคนิคการเขียนและข้อมูล ควรพิจารณาบางประการ ดังนี้ จินตนา ไบกาซูยี (2542, หน้า 25)

1. กลุ่มเป้าหมายควรพิจารณาถึงกลุ่มเป้าหมายในด้านจิตวิทยา วุฒิภาวะ และวัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะผู้เรียนในแต่ละระดับย่อมมีความต้องการแตกต่างกันทั้งในด้านเนื้อหา การใช้ภาษา ภาพประกอบ และขนาดตัวอักษรที่ใช้ในเอกสารประกอบการสอน
2. การกำหนดเนื้อหา ต้องมีความถูกต้องและเหมาะสม ความถูกต้อง ได้แก่ การมีเนื้อหาสาระตามที่หลักสูตรกำหนด มีความเที่ยงตรงของข้อมูลที่น่าเสนอ มีความชัดเจนทันสมัยเป็นปัจจุบัน ไม่กำกวมสับสน หรือเบี่ยงเบนข้อเท็จจริง ส่วนความเหมาะสม ได้แก่ ความยากง่ายของเนื้อหาสาระ โดยพิจารณาถึงในด้านวัยวุฒิ ประสบการณ์และพื้นฐานของผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การเรียบเรียงถ้อยคำ เป็นเทคนิคสำคัญในการนำเสนอเนื้อหา ซึ่งมีหลัก ดังนี้
 - 3.1 รูปแบบควรเขียนให้สั้นกะทัดรัดแต่ได้ใจความ ไม่มีคำขยายที่ทำให้ยืดยาวโดยไม่จำเป็น
 - 3.2 การเว้นวรรคตอน ควรฝึกให้เป็นนิสัยเพราะการเขียนโดยไม่เว้นวรรคตอนหรือเว้นวรรคตอนผิด อาจจะทำให้ผิดความหมายและเกิดความเสียหายต่อผู้เรียนได้
 - 3.3 การย่อหน้า ควรย่อหน้าเมื่อเปลี่ยนประเด็นของเนื้อหา หรือเพื่อต้องการดึงดูดความสนใจของผู้เรียนโดยพิจารณาถึงความเหมาะสมเป็นสำคัญ

4. การใช้ภาษา ควรเขียนให้อ่านง่ายและเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว คำหนึ่งถึงเนื้อหา และกลุ่มเป้าหมายในการที่จะสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำซ้ำซาก และเล่นคำจนผู้เรียนสับสน

5. เทคนิคการนำเสนอ ควรจะต้องมีความน่าสนใจ เข้าใจ ชวนให้ติดตาม ใครู้ใครศึกษาต่อไป ไม่บรรจุความรู้และข้อมูลที่อัดแน่นจนเกินไป ควรมีการสร้างบรรยากาศของความเป็นกันเองระหว่างผู้เขียนกับผู้เรียน เป็นการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารในเชิงการพูดคุยเสมือนตัวหนังสือมีชีวิต การใช้ภาพประกอบการนำเสนอก็เป็นเทคนิคหนึ่งที่จะช่วยสร้างความสนใจหรือเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ควรใช้ภาษาที่สอดคล้องกับเนื้อหา มีขนาดพอเหมาะ และมีความชัดเจน มีเทคนิคการใช้คำถามนำที่กระตุ้นความคิดของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำตอบในเนื้อหาจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ตนกำลังศึกษามากขึ้น การมีกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบประเมินผล หรือแบบทดสอบสั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยให้การใช้เอกสารประกอบการสอนบรรลุจุดประสงค์ได้เป็นอย่างดี

ความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น

ธวัช ปุณโณทก (2525, หน้า 8) กล่าวว่า วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง วรรณกรรม (ลายลักษณ์หรือมุขปาฐะ) ที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่นภาคต่างๆ ของไทย ซึ่งแตกต่างไปจากวรรณกรรมแบบฉบับ วรรณกรรมท้องถิ่นเหล่านี้ ชาวท้องถิ่นสร้างสรรค์ขึ้นมา ชาวท้องถิ่นใช้ (อ่าน, ฟัง) และชาวท้องถิ่นเป็นผู้อนุรักษ์โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง รูปแบบของฉันทลักษณ์จึงเป็นไปตามความนิยมของท้องถิ่นนั้น ๆ

สีบพงศ์ ธรรมชาติ (2540, หน้า 1) กล่าวว่า วรรณกรรมเฉพาะท้องถิ่น หมายถึง วรรณกรรมในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งซึ่งจะเป็นท้องถิ่นระดับภาค จังหวัด อำเภอ ตำบลหรือหมู่บ้านก็ได้ เป็นวรรณกรรมที่คนในท้องถิ่นแต่งขึ้นโดยใช้ภาษาถิ่น มีเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นและใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

กนกวรรณ แก้วเกาะสะบ้า และ จันทรา บุญวิชัย (2556, หน้า 44) กล่าวว่า วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง เรื่องราวที่เกี่ยวข้องและสำคัญถึงความเป็นพื้นบ้านของท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผลผลิตทางภูมิปัญญาของนักปราชญ์ ผู้รู้พื้นบ้าน ที่สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม โดยบันทึกด้วยภาษาถิ่น อักษรถิ่น และฉันทลักษณ์ที่นิยมในท้องถิ่น มีทั้งที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและที่เล่าสืบต่อกันมา อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ที่นิยมในท้องถิ่นนั้น เช่น เพลงพื้นบ้าน ปริศนาคำทาย เพลงกล่อมเด็ก เพลงประกอบการทำงาน นิทาน เป็นต้น

จากความหมายดังกล่าว วรรณกรรมท้องถิ่นจึงหมายถึง เรื่องราวที่แต่งขึ้นจากภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นโดยการบันทึกเป็นลายลักษณ์และมุขปาฐะ มีการใช้ภาษาถิ่น มีการกล่าวอ้างถึงสถานที่ในท้องถิ่น วิธีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ อยู่ในรูปแบบนิทาน นิยาย ตำนาน เพลงประกอบการเล่น เพลงประกอบการทำงาน ปรัชญาคำทาย เป็นต้น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน

ความหมายของนิทานพื้นบ้าน

มณี พยอมยงค์ (2529, หน้า 202) ให้ความหมายเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านว่า การเล่านิทานเป็นเรื่องเก่าแก่ก่อนประวัติศาสตร์ เป็นที่นิยมแพร่หลายไปทั่วทุกหนทุกแห่งในชนทุกชั้น นับตั้งแต่พระราชอาณาจักรจนคนยากจน นิทานที่เล่ากันแต่เดิมนี้นิทานพื้นบ้านแล้วเล่ากันแพร่หลายจนเป็นของเมืองไป ถึงแม้ว่าเรื่องในนิทานจะแตกต่างกันไปตามภาคต่างๆ ของประเทศ แต่จุดประสงค์ดั้งเดิมในการเล่านิทานของมนุษย์เป็นอย่างเดียวกันหมด นั่นคือ เพื่อเป็นเครื่องบันเทิงใจในยามว่างประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งเป็นเหตุผลเนื่องมาแต่ศาสนาซึ่งเป็นเรื่องที่มีอิทธิพลเหนือจิตใจมนุษย์และเป็นต้นเหตุให้มีนิทานขึ้นมากมาย เช่น เรื่องที่เป็นคติสอนใจสอนความประพฤติต่าง ๆ นิทานต่าง ๆ จึงบังเกิดขึ้นหลายประเภทเล่าสืบ ๆ ต่อกันมาหลายชั่วอายุคน เป็นทำนองมุขปาฐะก่อนที่จะได้จารึกเป็นลายลักษณ์อักษร

ลมูล จันทน์หอม (2538, หน้า 33) กล่าวว่านิทานพื้นบ้านของล้านนาส่วนใหญ่มาจากชาดกนอกนิบาต ซึ่งมักจะอยู่ในรูปของวรรณกรรมพุทธศาสนามาก่อน เมื่อคนไปฟังเทศน์ก็กลับมาก็นำนิทานชาดกเหล่านั้นมาเล่าให้แก่บุตรหลานของตนเอง เป็นการเล่าโดยอาศัยความจำ นอกจากนี้ก็จะมีนิทานประเภทตำนานสถานที่นิทานตลกสั้นๆ ที่เรียกว่า เจี้ยก้อมนิทาน ที่กล่าวถึงเผ่าชนที่อยู่ปะปนกับชาวล้านนาเช่นชาวกระเหรี่ยง (ยาง) ชาวลัวะ (ละว้า) ชาวขมุ ฯลฯ เป็นต้น

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2533 อ้างอิงใน ประคอง นิมมานเหมินท์, 2543, หน้า 6) กล่าวว่านิทานพื้นบ้านส่วนใหญ่ถ่ายทอดโดยมุขปาฐะ มีลักษณะที่เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดาเป็นภาษาร้อยแก้ว ไม่ใช่ร้อยกรอง เล่ากันด้วยปากสืบกันมาเป็นเวลาช้านาน แต่ต่อมาในระยะหลังเมื่อการเขียนเจริญขึ้น ก็อาจเขียนขึ้นตามเค้าเดิมที่เคยเล่าด้วยปากเปล่า ไม่ปรากฏว่าผู้เล่าดั้งเดิมนั้นเป็นใคร อ้างแต่ว่าเป็นของเก่าฟังมาจากผู้เล่าซึ่งเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในอดีตอีกต่อหนึ่งผิดกับนิยายสมัยใหม่ที่ทราบตัวผู้แต่ง

จากความหมายดังกล่าวมาแล้วนั้น พอจะสรุปได้ว่านิทานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาจากปากต่อปากของชนรุ่นหนึ่งสู่ชนอีกรุ่นหนึ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นภาษาร้อยแก้วและไม่มีการจดจำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อการเขียนเจริญขึ้นจึงมีการบันทึกไว้

ตามเค้าเรื่องเดิม จุดประสงค์ของการเล่านิทานนั้นนอกจากเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน แล้วยังมุ่งสั่งสอนเรื่องศีลธรรมและคุณธรรมให้แก่ผู้ฟังทางอ้อมอีกด้วย

ลักษณะและประเภทของนิทานพื้นบ้าน

เวาน์ เพลงเออ (2519, หน้า 22 – 29) ได้สำรวจและรวบรวมนิทานของคนไทย 4 เผ่าในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยได้แก่ไทยยวน (คนเมือง) ไทยลื้อไทยใหญ่และไทยเขินเป็นจำนวนถึง 484 เรื่อง ซึ่งเขาได้จัดกลุ่มนิทานเหล่านั้นออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. นิทานเกี่ยวกับจักรวาล พระอาทิตย์ พระจันทร์ ดวงดาว พ้าแลบ แม่น้ำ ต้นไม้ ตลอดจนถึงเรื่องการสร้างจักรวาล

2. นิทานสุภาษิตซึ่งเน้นไปในการสอนหรือด้านศีลธรรม

3. นิทานสัตว์หรือมีสัตว์เป็นตัวดำเนินเรื่อง

4. นิทานเรื่องรักและผจญภัย ซึ่งมักจะมีเรื่องของอภินิหารคาถาอาคม ของวิเศษ และยักษ์ เป็นต้นซึ่งส่วนมากมักจะเป็นเรื่องชาดกที่มีพระโพธิสัตว์เป็นตัวละคร

5. นิทานเกี่ยวกับความโง่และความฉลาดของบุคคล

6. นิทานเกี่ยวกับผีและวิญญาณ

7. นิทานที่มีการถามปริศนา

8. นิทานเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าพุทธสาวกและพระโพธิสัตว์

9. นิทานประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นหรือสถานที่

10. นิทานแบบผสมผสานคือพวกที่ไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มใดได้อย่างชัดเจน

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2544, หน้า 143 -182) ได้แบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้านไทยโดยอาศัยแนวของสติท ทอมป์สัน (Stith Thompson) ออกเป็น 11 ประเภทดังนี้

1. ตำนานปรัมปราหรือเรื่องเล่าเกี่ยวกับความเป็นมาของสิ่งต่าง ๆ เช่น ตำนานอธิบายความเป็นมาของโลกและมนุษย์ สาเหตุที่เกิดสุริยุคราสและจันทรคราส ตำนานอธิบายความเป็นมาของฟ้าแลบฟ้าร้อง เป็นต้น

2. นิทานมหัศจรรย์ มักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัยหรือการเผชิญกับปัญหาในชีวิตของตัวละครเอก มีเรื่องราวเกี่ยวกับอภินิหารหรือของวิเศษ บางทีก็มีผู้ช่วยเหลือเป็นพระอินทร์หรือฤาษี นิทานมหัศจรรย์ของไทยที่รู้จักกันดี คือ เรื่องปลาบู่ทอง ซึ่งเนื้อเรื่องคล้ายกับนิทานพื้นบ้านล้านนา เรื่องนางอุทธาหรือเต้าน้อยของคำ ซึ่ง ชำนาญ รอดเหตุภัย (2517, หน้า 64) แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า เต้าน้อยของคำคล้ายคลึงกับปลาบู่ทองเป็นอย่างมาก แต่ทั้งนี้ก็ไม่อาจจะกำหนดลงไปโดยแน่นอนได้ว่าเรื่องไหนได้รับอิทธิพลจากเรื่องไหน ความสงสัยข้อนี้ นักศึกษานิทานชาวบ้านน่าจะได้สืบค้นหาความกระจ่างต่อไปได้ อย่างไรก็ตามเรื่องปลาบู่ทอง

เนื้อเรื่องยืดยาวพิสดารกว่าเต้าน้อยของคำเป็นอันมาก จึงนำคิดว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ที่ปลาบู่ทอง มีวิวัฒนาการไปจากเต้าน้อยของคำ

3. นิทานชีวิต มีลักษณะเช่นเดียวกับนิทานชีวิตของชาติอื่น ๆ คือ เรื่องที่เล่าเป็นเสมือน เรื่องที่เคยเกิดขึ้นจริงนอกจากจะบอกชื่อและตำแหน่งของตัวละครไว้อย่างชัดเจน แล้วยังระบุ สถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ด้วย เช่น เรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นนิทานชีวิตประจำถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี เรื่องไกรทองเป็นนิทานชีวิตประจำถิ่นจังหวัดพิจิตร

4. นิทานวีรบุรุษนิทานของไทย ประเภทนี้มีไม่มากนักเท่าที่พบ เช่น เรื่องเล่าเกี่ยวกับ พระร่วง

5. นิทานประจำถิ่น มักมีเนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกับหรือเป็นการอธิบายความเป็นมาของสิ่งที่มี อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น ภูเขา เกาะ หิน ลำธาร ถ้ำ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เนืองในพระพุทธศาสนา เช่น เจดีย์ต่าง ๆ ในภาคกลาง ซึ่งมีนิทานประจำถิ่นเกี่ยวกับที่มาของ พระปฐมเจดีย์ คือ เรื่องพญากงพญาพาน นิทานที่อธิบายสภาพภูมิทัศน์ที่มีลักษณะแปลก ๆ ในท้องถิ่น เช่น เรื่องตาม่องล่ายเป็นนิทานประจำถิ่นจากชายฝั่งทะเลตะวันออกของไทยตั้งแต่ จังหวัดตราด จันทบุรี ชลบุรีลงไปถึงเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ทางชายฝั่งตะวันตก

6. นิทานอธิบายเหตุ ส่วนมากเป็นนิทานขนาดสั้นเล่าถึงสาเหตุที่คน สัตว์ หรือพืช มีรูปร่างลักษณะสีขนหรือส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มาของชื่อสัตว์บางชนิดตลอดจนสาเหตุที่สัตว์ บางชนิดเป็นศัตรูกัน เช่น นิทานจากจังหวัดชลบุรีเล่าถึงสาเหตุที่ควายไม่มีฟันบน นิทานจากจังหวัด นครราชสีมาเล่าถึงสาเหตุที่เตามีกระดองเป็นลวดลาย เป็นต้น

7. นิทานเรื่องสัตว์ แสดงให้เห็นลักษณะของสัตว์หลายแบบ บางเรื่องก็เป็นเรื่องของสัตว์ ใจและสัตว์ฉลาด ตัวละครซึ่งเป็นสัตว์ฉลาดที่พบบ่อย ๆ คือ ลิงและกระต่าย เช่น เรื่องที่ลิงหรือ กระต่ายถูกจระเข้จับขาจึงใช้อุบายหลอกให้จระเข้เอาปากและใช้เท้าถีบลิ้นของจระเข้จนขาด นิทาน เรื่องนี้จัดเป็นนิทานอธิบายเหตุด้วยถึงสาเหตุที่จระเข้ไม่มีลิ้น

8. นิทานคติ มักเป็นเรื่องที่มีขนาดไม่ยาวนาน การดำเนินเรื่องไม่สลับซับซ้อน ตัวละครมี ประมาณ 2 – 4 คน อาจเป็นคนหรือสัตว์ก็ได้ แนวคิดที่ปรากฏในนิทานประเภทนี้คือ คุณค่าของ จริยธรรมและผลแห่งกรรมกรรมดีที่นำผลดีมาให้ ได้แก่ ความกตัญญูรู้คุณ ความซื่อสัตย์และความ เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ส่วนกรรมชั่วที่นำผลร้ายมาให้ก็คือ การกระทำที่ตรงกันข้ามกัน เช่น ความอกตัญญู ความทุจริต ความคดโกง ความทรยศ และความไม่เชื่อถือศรัทธาในพระพุทธศาสนา ในการเล่านิทานคติสอนใจนั้นผู้เล่ามักชี้ให้เห็นผลดีและผลร้ายของกรรมในตอนท้ายของเรื่อง

9. นิทานซ้ำชั้นหรือมุกตลกที่นิยมเล่ากันในสังคมไทยมีอยู่จำนวนมากอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ เรื่องที่มีลักษณะไม่หยาบโผน เช่น เรื่องที่มีแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาด ความโง่ ความเกียจคร้าน เรื่องเกี่ยวกับคนต่างชาติต่างถิ่น คนพิการ เรื่องที่มีลักษณะหยาบโผน ได้แก่ เรื่องเล่าที่เกี่ยวกับเรื่องเพศมักเล่าในกลุ่มผู้ชายหรือในวงเหล้า

10. นิทานเรื่องผี มีการเล่าอยู่ทุกถิ่นสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในเรื่องวิญญาณและภูตผีต่าง ๆ ของคนไทยได้เป็นอย่างดี ผีในเรื่องเล่ามีทั้งผีดีซึ่งคอยให้ความช่วยเหลือคุ้มครองคนหรือบอกโชคลาภให้ และผีร้ายที่คอยหลอกหลอนรังควานคน นิทานเรื่องผีของไทยที่เป็นที่รู้จักกันดี คือ เรื่องแม่เฒ่าพระโขนง

11. นิทานซ้ำแบบ เท่าที่พบมีอยู่ 2 ประเภท คือ นิทานไม่รู้จบและนิทานลูกโซ่ นิทานไม่รู้จบมักเริ่มเรื่องด้วยการปูพื้นเรื่องให้น่าสนใจจนผู้ฟังติดตามฟังอย่างตั้งอกตั้งใจ พอถึงตอนหนึ่งก็จะหยุดเล่าผู้ฟังคาดว่าน่าจะมีอะไรน่าสนใจต่อไปก็จะกระชั้นกระຍอให้เล่า ผู้เล่าก็จะเล่าออกมาทีละประโยคโดยเปลี่ยนจำนวนตัวเลขเท่านั้นจึงทำให้สามารถเล่าไปได้เรื่อย ๆ ไม่รู้จบ นิทานประเภทนี้นับว่ามีประโยชน์ในด้านการสอนนับจำนวนให้แก่เด็กเล็กนิทานลูกโซ่ของไทยที่รู้จักกันดี คือ เรื่องยายกับตาปลุกถั่วปลุกงาให้หลานเฝ้า จะเห็นว่าเรื่องดำเนินไปได้ยืดยาวเพราะตัวละครซึ่งมีอยู่หลายตัวมีพฤติกรรมเกี่ยวข้อยกันเป็นทอด ๆ นิทานลูกโซ่ของไทยน่าจะมีประโยชน์ในการฝึกความจำ เด็กได้รับการฝึกให้จดจำข้อความโดยการเล่าหลายครั้งหลายหน จะเห็นได้ว่าการแบ่งประเภทหรือลักษณะของนิทานพื้นบ้านของไทยนั้นอาศัยเค้าโครงเรื่อง

วัตถุประสงค์ในการเล่านิทานเป็นหลักซึ่งทำให้ผู้เล่านิทานสามารถเล่าให้ผู้ฟังได้ถูกต้องและเหมาะสมกับวัยของผู้ฟังนิทานส่วนใหญ่นอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้ฟังแล้วยังให้ข้อคิดคติสอนใจจริยธรรมและคุณธรรมแก่ผู้ฟังอีกด้วย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตำนาน

ความหมายของตำนาน

สร้อยดี อ่องสกุล (2539, หน้า 8) กล่าวว่าคำว่าตำนานในภาษาล้านนา เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “พื้น” นิยมใช้กันมาแต่โบราณ หมายถึง ประวัติความเป็นมา ส่วนคำว่า “ตำนาน” เป็นภาษาขอมพื้นและตำนาน สองคำนี้ในล้านนาจะใช้ปนกัน บางทีใช้รวมกันเป็น “ตำนานพื้น” เช่น ตำนานพื้นเมือง เชียงใหม่ คำว่า “ตำนาน” ใช้ได้ทั้งตำนานฝ่ายวัด และตำนานฝ่ายเมือง ส่วนคำว่า “พื้น” มักนิยมใช้กับตำนานฝ่ายเมืองและไม่นิยมใช้กับตำนานฝ่ายวัด

มนวิภา เจียจันทร์พงษ์ (2526, หน้า 27) กล่าวว่า ตำนานเป็นเรื่องที่กล่าวถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยโบราณ แต่ไม่สามารถกำหนดวัน เดือน ปี ที่เกิดเหตุการณ์นั้นได้ชัดเจน

ตำนานมักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ เรื่องการสร้างบ้านสร้างเมือง เรื่องประเพณีและความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา ตลอดจนเรื่องการสร้างและการสถาปนาปูชนียวัตถุหรือปูชนียสถาน ทั้งนี้เพราะประเทศไทยนับถือพุทธศาสนามาแต่โบราณ เรื่องราวในตำนานจึงเป็นเรื่องของการสร้างวัดถาวรวัตถุ รวมทั้งพระธาตุเจดีย์ในพระพุทธรูปเป็นจำนวนมาก เรื่องดังกล่าวนี้จะมีลักษณะการเล่าปากต่อปากสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุ ในระยะหลังจึงได้มีการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่เล่าต่อกันนั้นเป็นลายลักษณ์

นาฏวิภา ชลิตานนท์ (2524, หน้า 107-112) ได้ให้ความหมายของตำนานไว้ว่า ตำนานหมายถึง เรื่องเล่าต่อ ๆ กันมา โคนสมมุติว่าเกินจริง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกษัตริย์ วีรบุรุษหรือบุคคลสำคัญ ๆ เป็นชนิดหนึ่งของนิทานพื้นเมือง ซึ่งเน้นเกี่ยวกับมนุษย์ มีจุดหมายที่จะอธิบายหรือสรรเสริญบรรพบุรุษหรือวงศ์วานโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามตำนานมิใช่การจดบันทึกทางประวัติศาสตร์ แต่อาจกล่าวถึงบุคคลในประวัติศาสตร์และข้อเท็จจริงบางประการในประวัติศาสตร์

ลักษณะและประเภทของตำนาน

อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว (2528, หน้า 63-64) ได้กล่าวถึงลักษณะของตำนานไว้ดังนี้

1. ตำนานโดยทั่วไปไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง และไม่ทราบว่าจะแต่งขึ้นเมื่อใด แม้ว่าตำนานจะมีความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ไทยยุคโบราณสมัยเริ่มอพยพเข้ามาสู่สุวรรณภูมิก็ตาม แต่ การเขียนตำนานตามแนวทางประวัติศาสตร์สมัยใหม่ยังไม่ปรากฏขึ้น คนเพิ่งตื่นตัวหันมาศึกษาวิชาประวัติศาสตร์เมื่อสมัยรัตนโกสินทร์นี้เอง นับว่าเป็นเวลาที่สั้นมากเมื่อเทียบกับวิวัฒนาการของชาติไทยมาแต่อดีต ตำนานเป็นเอกสารโบราณประเภทหนึ่งที่ส่วนใหญ่ไม่ระบุผู้แต่งและสมัยหรือศักราชที่แต่ง ตำนานบางเรื่องอาจระบุศักราชในเรื่องไว้ แต่ก็มักจะเขียนศักราชแบบเก่า ซึ่งต้องนำมาคำนวณเทียบศักราชปัจจุบันลักษณะเช่นนี้ทำให้คุณค่าของตำนานในแง่ประวัติศาสตร์ลดน้อยลงและไม่อาจคาดคะเนได้แน่ชัดว่าเป็นเรื่องราวเกิดขึ้นในยุคสมัยใด

2. ตำนานเกือบทุกเรื่องจะมีแนวเขียนที่สัมพันธ์กับพุทธศาสนา โดยจะเขียนเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าและศาสนาของพระองค์ ซึ่งถ้าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติแล้ว ตำนานมักจะกล่าวถึงเรื่องราวเหตุการณ์ในประเทศอินเดียเป็นส่วนใหญ่ ดูประหนึ่งว่าผู้แต่งจะรู้เรื่องราวความเป็นไปของประวัติพุทธศาสนาเป็นอย่างดี อันเป็นลักษณะการเขียนตำนานที่เขียนโดยพระภิกษุสงฆ์เมื่อเรื่องราวในตำนานกล่าวมาถึงพุทธศาสนาเข้ามาประเทศไทยแล้ว ประวัติศาสตร์ชนชาติไทยที่แท้จริงก็เริ่มขึ้น ด้วยตำนานจะกล่าวถึงเรื่องราวของบุคคล เช่น กษัตริย์และสถานที่ต่าง ๆ ตลอดจนเหตุการณ์บ้านเมืองในสมัยนั้นอันเกี่ยวข้องกับกิจการทางศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำนานพระธาตุจะเน้นพุทธศาสนามาก อาจกล่าวได้ว่า วิถีทางประวัติศาสตร์ของล้านนาไทยและไทยโบราณ

จะเกิดขึ้นภายใต้อิทธิพลของพุทธศาสนาเพียงอย่างเดียว หรือเป็นแนวทางเดียวกับพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์สมัยนี้จึงไม่ใช่เรื่องของเชื้อชาติ แต่เป็นประวัติศาสตร์ที่เป็นส่วนหนึ่งของพุทธศาสนา

3. มีพุทธทำนายปรากฏในตำนานเกือบทุกฉบับ โดยเฉพาะตำนานพระธาตุจะพบมากกว่า ตำนานประเภทอื่นเพื่อให้เกิดศรัทธา เนื่องจากพระภิกษุสงฆ์เป็นผู้มีความรู้ดีในเกือบทุกสาขาวิชา ดังนั้นการจดบันทึกรวมทั้งตำนานต่าง ๆ จึงเขียนขึ้นโดยพระภิกษุสงฆ์แทบทั้งสิ้น ประกอบกับคนในสมัยโบราณ ยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมศาสตร์หรือภูมิประเทศในบ้านเมืองของตน และดินแดนรอบข้าง กล่าวคือ ผู้คนในสมัยนั้นไม่สามารถกำหนดเขตแดนบ้านเมืองของตนได้ จึงทำให้คนโดยทั่วไป และผู้เขียนตำนานนำเอาดินแดนล้านนาไทยไปเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับชมพูทวีป และเชื่อว่าพระพุทธรูป ได้เสด็จมาประกาศศาสนาในล้านนาไทยด้วย ในสมัยพุทธกาล ดินแดนใดที่เขาเชื่อว่าพระพุทธรูปเจ้าได้เสด็จมาถึง เขาจะเขียนไว้ตำนานว่า พระพุทธรูปเจ้าได้กล่าวทำนายไว้ว่าดินแดนนี้ต่อไปภายหน้าจะกลายเป็นบ้านใหญ่เมืองใหญ่ และจะเป็นที่ที่พระพุทธศาสนามาประดิษฐานอยู่ ซึ่งคำทำนายเช่นนี้ทำให้สันนิษฐานได้อีกประเด็นหนึ่งว่า ผู้เขียนตำนานภูมิใจในบ้านเมืองของตน จึงกล่าวไว้ว่าพระพุทธรูปเจ้าได้เคยเสด็จมาบ้านเมืองนี้แล้ว เพราะประชาชนอาจจะเลื่อมใสศรัทธาในพุทธศาสนามากในสมัยนั้น ดังนั้นตำนานจึงมีทั้งพุทธทำนายและคำอธิบายประวัติบ้านเมืองในล้านนาไทยด้วย

4. ตำนานจะมีบทเริ่มต้นหรือบทนำเหมือนกันเกือบทุกเรื่อง โดยเฉพาะตำนานจะเริ่มต้นด้วยการกล่าววรมัสการหรือบทไหว้ครู คำนมัสการส่วนใหญ่จะเขียนด้วยภาษาบาลี แล้วมีคำแปลต่อท้ายคำบาลี คำกล่าววรมัสการจะกล่าววรมัสการคุณพระศรีรัตนตรัย คุณบิดามารดา ครูบาอาจารย์ แล้วจะดำเนินเรื่องตามตำนาน ถ้าตำนานไม่ได้เริ่มต้นด้วยคำนมัสการแล้ว ตำนานก็จะเริ่มต้นด้วยกาลเวลาก่อนสมัยพุทธกาลเป็นระยะกาลป์หรืออสงไขย และลำดับเรื่องเรื่อยมาจนถึงสมัยพุทธกาลแล้วจึงจะกล่าวถึงเรื่องในตำนานต่อไป การเริ่มต้นดังกล่าวนี้ เป็นลักษณะของการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความสืบเนื่องทางเวลาในพุทธศาสนาเป็นหลัก ส่วนใหญ่ตำนานที่เริ่มต้นด้วยปฐมกาลป์นี้มักเป็นตำนานทั่วไป หรือตำนานบ้านเมืองที่ไม่ใช่ตำนานเกี่ยวกับพุทธศาสนาหรือตำนานพระธาตุ

อนึ่งด้วยตำนานเป็นประวัติพุทธศาสนาและเขียนขึ้นโดยพระสงฆ์เป็นส่วนใหญ่ดังนั้น ภาษาที่ใช้เขียนในตำนานจึงนิยมเขียนด้วยภาษาบาลีโดยใช้อักษรไทยยวนเป็นหลักในการเขียน การเขียนชื่อสถานที่ บ้านเมืองต่าง ๆ มักยืมชื่อเมืองในประเทศอินเดียมาเรียกแทนแคว้นหรือเมืองในล้านนาไทย กษัตริย์ราชวงศ์ต่าง ๆ ในตำนานจะเกี่ยวข้องกับศากยวงศ์ และลังกาวงศ์ของพระพุทธเจ้าซึ่งลักษณะเช่นนี้บางครั้งทำให้ผู้อ่านตำนานเข้าใจสับสนและยุ่งยากในการศึกษา

และเข้าใจตำนานมาก เช่น เมืองแสนหวี ตำนานต่างๆ เรียกว่า โกลาสมพีย์ เมืองลพบุรี ตำนาน เรียกว่าลละวะรัฐ ฯลฯ เป็นต้น

5. เรื่องราวในตำนานจะมีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ (Super – Natural) อยู่ทั่วไป เพื่อแสดงความศักดิ์สิทธิ์ เพื่อให้ผู้อ่านตำนานเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในเรื่องราวหรือสถานที่นั้น ๆ เช่น ตำนานพระธาตุคุดออยสุเทพ เล่าว่า พระบรมสารีริกธาตุที่จะนำไปประดิษฐานที่พระธาตุคุดออยสุเทพได้ แสดงปาฏิหาริย์แปลงรัศมี และแบ่งออกเป็นสองส่วนให้ปรากฏแก่สายตาพระสุมนเถระ และพระเจ้ากือนา ตำนานสิงหนวัติกุมารเล่าว่า เมืองโยนกเชียงแสนเลื่อมลงจนกลายเป็นเมืองร้างไปนั้น เพราะชาวเมืองได้จับปลาตะเพียนเผือกในลำน้ำโขงมาฆ่าแล้วแจกจ่ายให้ชาวเมืองทุกคนเพราะเป็นปลาขนาดใหญ่ เมื่อรับประทานแล้วในเวลากลางคืนให้เกิดฝนตกฟ้าคะนอง แผ่นดินไหว เมืองโยนกเชียงแสนค่อยถล่มลงท่ามกลางฟ้าฝนคะนอง และแปรสภาพเป็นหนองน้ำไปในที่สุด เป็นต้น ซึ่งบางครั้งการจดบันทึกในตำนาน ทำให้ผู้อ่านสมัยปัจจุบันเห็นว่าตำนานนั้นเชื่อถือไม่ได้ และเป็นเหตุให้คุณค่าของตำนานในสายตานักวิชาการปัจจุบันตกต่ำไปมาก

พวงผกา หลักเมือง (2552, หน้า 9) ได้แบ่งประเภทของตำนานออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. ตำนานศาสนา คือ ตำนานที่มีแก่นเรื่องเพื่อนำเสนอเรื่องทางพระพุทธศาสนา
2. ตำนานเมือง คือ ตำนานที่มีแก่นเรื่องเพื่อนำเสนอเรื่องราวของบ้านเมือง ได้แก่ ตำนานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบ้านแปลงเมือง เหตุการณ์ต่างๆ
3. ตำนานพระธาตุ คือ ตำนานที่มีเนื้อหาการบรรจุพระธาตุ (พระบรมสารีริกธาตุ) หรือพระเกศาธาตุของพระพุทธเจ้า
4. ตำนานบุคคล คือ ตำนานที่มีแก่นเรื่องเกี่ยวกับบุคคลต่างๆ ในการสร้างบ้านสร้างเมือง บุรณปฏิสังขรณ์ปูชนียสถาน การลำดับราชวงศ์
5. ตำนานปภินกะหรือตำนานเบ็ดเตล็ด ได้แก่ ตำนานที่มีเนื้อหากล่าวถึงประวัติความเป็นมาของเรื่องนั้น ๆ เช่น ตำนานดาวควัน ตำนานดาวฤกษ์ เป็นต้น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กรมวิชาการ (2542, หน้า 11) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความสำเร็จหรือความสามารถในการกระทำใด ๆ ที่ต้องอาศัยทักษะหรือมีเจตจำนงก็ต้องอาศัยความรู้ในวิชาหนึ่งวิชาใดโดยเฉพาะ

ชวาล แพร์ตกุล (2516, หน้า 15) กล่าวถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า หมายถึง ความสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของสมอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ควรประกอบด้วยสิ่งสำคัญ อย่างน้อยสามสิ่ง คือ ความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพสมองในด้านต่าง ๆ

มนสิข ลิทธิสมบุญ (2550, หน้า 92) ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไว้ว่าเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดสมรรถภาพทางสมองในด้านต่างๆ ส่วนใหญ่จะเป็นแบบทดสอบชนิดที่ครูสร้างขึ้นเอง หรือไม่ก็เป็นแบบทดสอบมาตรฐาน

ลักษณะของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530, หน้า 29-30) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อเป็นการตรวจสอบความสามารถของสมรรถภาพทางสมองของบุคคลว่าเรียนแล้วได้อะไรบ้าง มีความสามารถด้านใด มากน้อยเท่าใด เช่น พฤติกรรมการจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านของพุทธิพิสัย ซึ่งเป็นการวัด 2 องค์ประกอบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะที่เรียน ดังนี้

1. การวัดด้านการปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถทางการปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้เห็นเป็นผลงานปรากฏออกมา ให้ทำการสังเกตและวัดได้ การวัดแบบนี้จึงต้องใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งการประเมินผลจะพิจารณาที่การปฏิบัติ และผลงานที่ปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา รวมถึงความสามารถ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน มีวิธีการสอบวัดได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 การสอบปากเปล่า การสอบนี้มักจะทำเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นการสอบที่ต้องการดูแลเฉพาะอย่าง ซึ่งต้องการดูการใช้ถ้อยคำในการตอบคำถาม รวมทั้งการแสดงความคิดเห็น และบุคลิกภาพต่าง ๆ การสอบปากเปล่าสามารถสอบวัดได้ละเอียดลึกซึ้ง

2.2 การสอบแบบให้เขียนตอบ เป็นการสอบวัดที่ให้ผู้สอบเขียนเป็นหนังสือตอบ ซึ่งมีรูปแบบการตอบอยู่ 2 แบบ คือ

2.2.1 แบบไม่จำกัดคำตอบซึ่งได้แก่ การสอบวัดที่ใช้ข้อสอบแบบอัตนัย

2.2.2 แบบจำกัดคำถาม ซึ่งเป็นการสอบที่กำหนดขอบเขตของคำถามที่จะให้ตอบ หรือกำหนดคำตอบมาให้เลือก

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 99) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดผลการเรียนรู้ในเนื้อหาและจุดประสงค์ในรายวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียนและสถานบันการศึกษา เป็นเครื่องมือหลักของการวัดผล

สมนึก ภัททิยธนี (2555, หน้า 73-97) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพสมองด้านต่างๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้ว แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น และแบบทดสอบมาตรฐาน

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น ที่นิยมใช้มี 6 แบบ ดังนี้

1.1 ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม แล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายความรู้และข้อคิดเห็นของแต่ละคน

1.2 ข้อสอบแบบกาถูก-ผิด เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม

1.3 ข้อสอบแบบเติมคำเป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์แล้วให้เติมคำ หรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่าง เพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง

1.4 ข้อสอบแบบตอบสั้นๆ ข้อสอบประเภทนี้คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้นๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ แล้วให้ผู้ตอบเขียนตอบที่สั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

1.5 ข้อสอบแบบจับคู่ เป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่ง โดยมีคำข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่า แต่ละข้อความในชุดหนึ่ง เรียกว่า ตัวยื่น จะคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง เรียกว่าตัวเลือก ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่ผู้ออกข้อสอบกำหนด

1.6 ข้อสอบแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถามกับตอนเลือกในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง

2. แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบที่มีความเป็นมาตรฐาน 2 ประเภท คือ

2.1 มาตรฐานในวิธีดำเนินการสอบ หมายถึง ไม่ว่าจะนำแบบสอบนี้ไปใช้ที่ไหนเมื่อไร ต้องดำเนินการในการสอบเหมือนกันหมด

2.2 มาตรฐานในการดำเนินการสอบ หมายถึง แบบสอบประเภทนี้มีเกณฑ์ปกติไว้สำหรับใช้ในการเปรียบเทียบคะแนน เพื่อจะบอกว่าการที่ผู้สอบได้คะแนนอย่างหนึ่งอย่างใด หมายถึงว่ามีความสามารถอย่างไร

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 793) ได้ให้ความหมายคำว่า “พึงพอใจ” หมายถึง รัก ชอบใจ

กรองแก้ว อยู่สุข (2542, หน้า 33) ให้ความหมายความพึงพอใจ ไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทศนคติโดยทั่วไปของพนักงานที่มีต่องานของเขา ถ้าเขาได้รับการปฏิบัติที่ดีตอบสนองความต้องการของเขาตามสมควร เช่น สภาพการทำงานที่มั่นคง ปลอดภัย ได้เงินเดือน ค่าจ้างตอบแทนเพียงพอแก่การยังชีพ ฯลฯ จะทำให้พนักงานพอใจและมีความรู้สึกที่ดีต่อองค์กร

มณี โพธิเสน (2543, หน้า 12) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกยินดีของบุคคล เมื่อได้รับการตอบสนองตามต้องการของตน

สุมาลี พุ่มบานเย็น (2555, หน้า 39) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ความต้องการ ความพอใจ ความสุขเนื่องจากผลงานที่ได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย โดยแสดงออกให้เห็นพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ลักษณะท่าทาง ความคิดเห็น ความรู้สึกที่จะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

จากความหมายของความพึงพอใจข้างต้น จึงกล่าวสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความพอใจ ความชอบ จากสิ่งที่ได้รับเพื่อการสนองความต้องการของตน

ทฤษฎีการจูงใจ

ศักดา จีระไพโรจน์ (2546, หน้า 22-23) กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ซึ่งทฤษฎีลำดับขั้นของความพึงพอใจในความต้องการของบุคคล โดยมาสโลว์ เป็นผู้เสนอทฤษฎีนี้ได้บอกให้รู้ว่าความต้องการของมนุษย์เรามีการพัฒนาเป็นไปตามลำดับขั้น โดยเริ่มจากความต้องการต่ำสุดไปจนถึงความต้องการสูงสุด รวมทั้งหมด 5 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physical Needs) เป็นความต้องการที่มีอำนาจรุนแรง โดยเฉพาะในตอนแรกเกิด ความต้องการอันนี้ถือว่าเป็นขั้นแรกสุด เช่น ต้องการอาหาร ความเคลื่อนไหว เป็นต้น

2. ความต้องการด้านความปลอดภัยจากอันตราย (Safety from External Danger) เป็นความต้องการด้านจิตใจ เพื่อให้จิตใจมีที่ยึดเหนี่ยว เกิดความอบอุ่นทางใจ ตัวอย่างเช่น เด็กต้องการความคุ้มครองจากผู้ใหญ่ กลุ่มต้องการผู้นำอาจเป็นกลุ่มครอบครัวซึ่งเป็นกลุ่มแรกสุดในสังคมมนุษย์

3. ความต้องการในด้านความรักความห่วงใย (Love or Affection) เป็นความต้องการสูงขึ้นมาจากด้านความปลอดภัย ความต้องการในด้านนี้เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล

ซึ่งอาจจะออกมาในหลาย ๆ ลักษณะ เช่น เพื่อน พ่อแม่กับลูก ชายหนุ่มกับหญิงสาว สามีกับภรรยา เป็นต้น

4. ความต้องการในชื่อเสียงเกียรติยศของตนเอง (Self-Esteem) เป็นความต้องการที่สูงขึ้นมาอีกชั้นหนึ่ง ทั้งนี้เพราะต้องการให้ตนเป็นที่ยอมรับและนับถือของสังคม ใ้รู้ว่าตนเองเป็นคนที่มีค่าในสังคมแล้วจะทำให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

5. ความต้องการความสำเร็จและความสมหวังในตนเอง (Self-Realization and Accomplishment) เป็นความต้องการสูงสุดซึ่งมนุษย์จะตั้งอุดมคติเอาไว้ โดยต้องรู้จักและเข้าใจตัวเอง ไม่ใช่เป็นการเพ้อฝัน หรือสร้างวิมานในอากาศ มนุษย์จะพยายามพัฒนาตัวเองเพื่อให้ไปสู่ความสำเร็จ ความเจริญในชีวิตของตนเอง เช่น เราอยากเป็นครูก็พยายามศึกษาหาความรู้เพื่อให้ได้ปริญญาแล้วนำเอาความรู้มาช่วยพัฒนาตนเองและสังคมต่อไป ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะต้องเป็นไปด้วยใจรักและอยากทำจริง ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนิทานพื้นบ้านและตำนานมาใช้เป็นบทเรียนเสริมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจหลักการใช้ภาษาไทยที่ทำให้ได้ผลดังนี้

จำนง ผลแสง (2541) ได้ศึกษาการสร้างหนังสือเรียน “นิทานพื้นบ้าน” สำหรับนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยมีจุดประสงค์การวิจัยเพื่อสร้างหนังสือเรียนนิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ได้นิทานพื้นบ้านอีสานที่ได้รับการคัดเลือกมาสร้างเป็นหนังสือเรียนนิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 10 เรื่องซึ่งผู้ประเมินคุณภาพหนังสือเรียนมีความเห็นต่อหนังสือเรียนนิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่าอยู่ในระดับดี เพราะมีองค์ประกอบ เช่น ปกหนังสือ ขนาดรูปเล่ม เนื้อหาวิชา ขนาดตัวอักษร และภาพประกอบได้มาตรฐานมีค่าเฉลี่ย 2.79

วนิดา สุขวนิช (2535) ได้วิจัยเรื่องการใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์ทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับการอ่าน การเขียนคำควบกล้ำ อักษรนำและตัวการ์นต์ พบว่าผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและเขียนคำควบกล้ำอักษรนำและตัวการ์นต์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกนั้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม

วีวัฒน์ ประสานสุข (2541) ได้วิจัยเรื่องการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการใช้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนก่อนและหลัง

การใช้แบบฝึกเสริมทักษะพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการฝึกสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

เจตสุภา สอนใจธิ (2548) ได้ศึกษาผลการใช้นิทานเป็นสื่อตามแนวทางสร้างปัญญา เพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการระหว่างทฤษฎีการสอนอ่านกับแนวการสร้างปัญญาอันประกอบด้วยสุ จี ปุ ลิ และการคัดเลือกนิทานโดยคำนึงถึงเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียนสะท้อนถึงขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมโดยเฉพาะนิทานพื้นบ้านจะเป็นเรื่องราวที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและรับรู้เรื่องราวได้รวดเร็ว เพราะเคยมีประสบการณ์ทางภาษาโดยรู้เรื่องเหล่านั้นมาก่อนจากการศึกษาพบว่าหลังจากที่นักเรียนได้เรียนตามกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นิทานเป็นสื่อตามแนวการสร้างปัญญาเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านแล้วนักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น

สุมาลี พุ่มบานเย็น (2555) ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่อง การสร้างเอกสารประกอบการเรียนสอน วิชาภาษาไทย 6 วรรณคดีวิจักษ์ (ท33102) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนครไทย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีประสิทธิภาพ 85.04/84.49 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย 6 วรรณคดีวิจักษ์ (ท33102) จากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 มีคุณภาพระดับ มากที่สุด

ศิริสุดา คำลือ (2555) ได้ศึกษาเรื่องการใช้แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ มีประสิทธิภาพ 81.94/80.67 ซึ่งเป็นประสิทธิภาพที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการอ่าน มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนไชยปราการ ที่มีต่อการเรียนเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.47

ศิริวัฒน์ กาทิบ (2554) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านร้อยกรองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านมีประสิทธิภาพ 81.55/85.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยคะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านร้อยกรอง

ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คะแนนอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.61 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71

ฉันทนา โพธิอยู่ (2555) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องสำนวน สุภาษิตและคำพังเพย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากผลการศึกษาพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องสำนวน สุภาษิตและคำพังเพย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 89.26/88.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ 80/80 ที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยคะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องสำนวน สุภาษิตและคำพังเพย อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ย 4.54 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับนันทนาการมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักการใช้ภาษาไทยรวมถึงการใช้แบบฝึกในการเสริมทักษะการใช้ภาษาไทยซึ่งผลการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาในครั้งนี้ได้โดยเฉพาะในส่วนของ การใช้นันทนาการที่บ้านเป็นสื่อในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะของผู้เรียนทั้งในด้านการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับจากการสอนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) เรื่อง พระวรวงศ์และตำนานเขาช้างสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. ขั้นตอนสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 218 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. เอกสารประกอบการเรียนการสอนชุดนิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 เล่ม ได้แก่
เล่มที่ 1 เรื่องพระวรวงศ์
เล่มที่ 2 เรื่องตำนานเขาช้าง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องพระวรวงศ์และตำนานเขาช้าง ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนชุดนิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 เล่ม เป็นลักษณะแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างเอกสารประกอบการเรียนการสอน ชุดนิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องพระวรวงศ์และตำนานเขาช้าง ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หลักสูตรสถานศึกษา คู่มือการจัดกิจกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและวิธีการสร้างเอกสารประกอบการเรียนจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนชุดนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

1.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) ชุดนิทานพื้นบ้าน จากหนังสือวรรณกรรมภาคใต้ ผู้รู้ และเว็บไซต์ที่น่าเชื่อถือ จำนวน 3 เว็บไซต์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

นิทานพื้นบ้านเรื่องพระวรวงศ์

- 1) หนังสือเรียนวรรณกรรมภาคใต้ โดย ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2541, หน้า 137-153)
- 2) วิทยานิพนธ์ “พระวรวงศ์” วรรณกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2523, หน้า 101-299)

ตำนานท้องถิ่นเรื่องเขาช้าง

1) การสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้เรื่องตำนานเขาช้าง คือ นางณญาภัค เสริตานนท์ ชาวบ้านพล ตำบลนบปริง อำเภอเมือง จังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2557

2) <http://www.phangnga.go.th/2014/index.php/th/about-us-4/symbol/legend> : ซึ่งเป็นเว็บไซต์ของกลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพังงา (เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2557)

3) <http://www.phangngapao.go.th/index.php?name=data&file=readdata&id=18> : ซึ่งเป็นเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา (เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2557)

4) <http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9570000107612> : ซึ่งเป็นเว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ : ASTV ผู้จัดการออนไลน์ (เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2557)

1.4 กำหนดเนื้อหา และสร้างเอกสารประกอบการเรียนชุดนิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 เล่ม ได้แก่

เล่มที่ 1 เรื่องพระวรวงศ์

เล่มที่ 2 เรื่องตำนานเขาช้าง

1.5 นำเอกสารประกอบการเรียนการสอนชุดนิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบและประเมิน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินของ ลิเคิร์ต (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) อ้างใน สีอาพร วรวัตร (2552, หน้า 62)

เหมาะสมมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 5
เหมาะสมมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 4
เหมาะสมปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3
เหมาะสมน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 1

1.6 ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปจัดทำเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์และถูกต้อง

1.7 หาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอนชุดนิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.7.1 หาประสิทธิภาพเป็นรายบุคคล (One-to-one testing) 1 : 1 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเอกสารประกอบการเรียนชุดนิทานพื้นบ้านไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 3 คน ประกอบด้วย เด็กเรียนเก่ง 1 คน เด็กเรียนปานกลาง 1 คน และเด็กเรียนอ่อน 1 คน ผลการเรียนการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนชุดนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 72.22/71.11 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพ กลุ่มเล็กต่อไป (ดูรายละเอียดในภาคผนวก จ หน้า 67)

1.7.2 หาประสิทธิภาพกลุ่มเล็ก (Small group Testing) 1: 10 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเอกสารประกอบการเรียนการสอนชุดนิทานพื้นบ้าน ไปทดลองใช้กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 คนประกอบด้วย เด็กเรียนเก่ง 3 คน เด็กเรียนปานกลาง 4 คน และเด็กเรียนอ่อน 3 คนผลการเรียนการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนชุดนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.33/74.33 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพ กลุ่มภาคสนามต่อไป (ดูรายละเอียดในภาคผนวก จ หน้า 68)

1.7.3 หาประสิทธิภาพกลุ่มภาคสนาม แบบ 1:100 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเอกสารประกอบการเรียนการสอนชุดนิทานพื้นบ้าน ไปทดลองใช้กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน ผลการเรียนการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนชุดนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 89.56/80.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก จ หน้า 69)

2. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอนจากหนังสือจากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 59 – 101) การวัดผลการศึกษาของสมนึก ภัททิยธนี (2544, หน้า 74 – 76) และแนวทางการสร้างข้อสอบภาษาของ อัจฉรา วงศ์โสธร (2538, หน้า 15)

2.2 วิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละเล่มของเอกสารประกอบการเรียนการสอนชุดนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับร่างเป็นข้อสอบแบบปรนัย (Multiple choice) แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แบบมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว เกณฑ์การให้คะแนน ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน

2.4 นำแบบทดสอบฉบับร่างที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คนตรวจสอบความถูกต้อง โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ คือ

ให้คะแนน +1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้
ให้คะแนน 0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้
ให้คะแนน -1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดไม่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

จากนั้นนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร IOC สมนึก ภัททิยธนี (2544, หน้า 221) โดยกำหนดให้ค่าดัชนีความสอดคล้องแต่ละ

ข้อมีค่า IOC 0.5 ขึ้นไป ซึ่งข้อสอบในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นได้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 6.2 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก จ หน้า 71-72)

2.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ กำหนดค่าความยากระหว่าง 0.20-0.80 ซึ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้น ได้ค่าความยากของแบบทดสอบเป็นรายข้ออยู่ 0.05-0.80 และหาค่าอำนาจจำแนก (R) แบบทดสอบเป็นรายข้อ กำหนดอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป ซึ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้น ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง 0.00-0.60 เหลือข้อสอบที่ใช้ได้จริง จำนวน 30 ข้อ จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของ Lovett บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 90-93) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก จ หน้า 75-76)

2.6 จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาการธรรมท้องถิ่น ชุติทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และหลักการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอน

3.2 วิเคราะห์หาพฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะผู้มีความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอน

3.3 นำพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะของผู้มีความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนมาสร้างเป็นตัวชี้วัดแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ

3.4 ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาการธรรมท้องถิ่น (ท32202) ชุติทานพื้นบ้านเรื่องพระวรวงศ์ และตำนานท้องถิ่นเรื่องเขาช้าง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ระดับ 3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนชุดนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามลำดับดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอนชุดนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อนำผลคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน
2. ให้นักเรียนเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอนชุดนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เวลา 8 คาบ คาบละ 55 นาที
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอน ชุดนิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แล้วนำคะแนนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดกับนักเรียน
4. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นภายหลังจากที่นักเรียนได้เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอน ชุดนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ครบทั้ง 2 เล่ม
5. นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอน ชุดนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอนชุดนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

การทดสอบความรู้จากการอ่านเอกสารประกอบการเรียนการสอนในแต่ละเล่ม และหาค่าประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน E_1/E_2

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอน ชุดนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test แบบกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กันของคะแนนการทดสอบเอกสารประกอบการเรียนการสอน

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอน ชุดนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยใช้สูตร บุญชม ศรีสะอาด (2546, หน้า 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนผู้เรียน

2. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร บุญชม ศรีสะอาด (2546, หน้า 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน กำลังสองของคะแนนรวม

n แทน จำนวนผู้เรียน

3. หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้สูตร บุญชม ศรีสะอาด (2546, หน้า 106)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (Index of Item - Objective Congruence)

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4. การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ใช้สูตร E_1/E_2 วุฒิชัย ประสารสอย (2547, หน้า 8)

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทุกคนจากการทำกิจกรรมหรือแบบทดสอบระหว่างเรียน โดยนำคะแนนมารวมกันและคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 80

$$E_1 = \frac{\left(\frac{\sum X}{N}\right)}{A} \times 100$$

E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทน คะแนนรวมของแบบทดสอบระหว่างเรียน

A แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบระหว่างเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียน

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทุกคนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 80

$$E_2 = \frac{\left(\frac{\sum F}{N}\right)}{B} \times 100$$

E_2	แทน ประสิทธิภาพของผลลัพ์
$\sum F$	แทน คะแนนรวมของผลลัพ์หลังเรียน
B	แทน คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน
N	แทน จำนวนผู้เรียน

5. คำนวณหาค่าความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การวิเคราะห์ ความยากง่ายเป็นการวิเคราะห์รายข้อ ใช้สูตร เยาวดี วิบูลย์ศรี (2545, หน้า 105)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ p	คือ	ค่าความยากของข้อคำถามแต่ละข้อ
R	คือ	จำนวนผู้ที่ตอบข้อคำถามนั้นถูก
N	คือ	จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

6. คำนวณหาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้สูตรดังนี้ เยาวดี วิบูลย์ศรี (2545, หน้า 105)

$$r = \frac{R_U - R_L}{N}$$

เมื่อ r	คือ	ค่าอำนาจจำแนก
R_U	คือ	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก
R_L	คือ	จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก
N	คือ	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

7. หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยวิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน สูตร KR-20 เยาวดี วิบูลย์ศรี (2545, หน้า 105)

$$r_{tt} = \left(\frac{k}{k-1} \right) \left(\frac{\sigma_t^2 - \sum pq}{\sigma_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt}	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบทดสอบ
k	คือ	จำนวนข้อสอบ
p	คือ	สัดส่วนของผู้ตอบถูกในแต่ละข้อคำถาม

q คือ สัดส่วนของผู้ตอบผิดในแต่ละข้อคำถาม ($q=1-p$)

σ^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนสอบทั้งหมด

8. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนหลังการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น ชุตนิทานพื้นบ้านเรื่องพระวรวงศ์ และตำนานเขาช้าง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ การทดสอบ (t-test) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตร มนสิข สัทธสมบุรณ์ (2550, หน้า 152)

$$T = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในครั้งนี้ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202)

ตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท 32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้น ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จำนวน 40 คน โดยระหว่างที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) ทั้ง 2 เล่ม นักเรียนได้ทำกิจกรรมทำขลุ่ย เพื่อนำผลคะแนนดังกล่าวไปเปรียบเทียบกับคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยนำคะแนนทั้งสองส่วนมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอผลการหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดังแสดงในตาราง 1

**ตาราง 1 แสดงคะแนนของการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอน
วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80**

นักเรียนจำนวน 40 คน (40 คน)	คะแนนกิจกรรมระหว่างเรียน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)
คะแนนรวม	1075	968
คะแนนเฉลี่ย	26.87	24.02
ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย	89.58	80.67

จากตาราง 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง 2 เล่ม มีค่าเท่ากับ 26.87 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.58 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 24.02 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.67 นั่นคือ เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพ 89.58/80.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ฉ, หน้า 78-79)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน มาหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า t-test แบบกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กันของคะแนนการทดสอบการเรียนเอกสารประกอบการเรียนการสอน ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดังตาราง 2

**ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย
เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท 32202) สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**

ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า t
ก่อนเรียน	40	30	458	11.45	2.22	**23.59
หลังเรียน	40	30	968	24.20	2.02	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเท่ากับ 11.45 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 2.22 และมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 24.20 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 2.02 คะแนน ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนเท่ากับ 23.59 นั่นคือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข , หน้า 81)

**ตอนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเอกสารการเรียนการสอนวิชา
วรรณกรรมท้องถิ่น (ท 32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างหลังจากที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอนครบทั้ง 2 เล่มแล้ว และได้นำเสนอผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา
วรรณกรรมท้องถิ่น (ท 32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ประเด็นข้อความ	ระดับความพึงพอใจ					\bar{x}	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
1. เอกสารมีรูปแบบสวยงามกะทัดรัด น่าสนใจ	20	20	0	0	0	4.52	0.51	มากที่สุด
2. ขนาดตัวอักษรที่ใช้เหมาะสม อ่านง่าย ชัดเจน	11	26	3	0	0	4.63	0.56	มากที่สุด
3. ภาพประกอบในเอกสารน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหา	29	7	4	0	0	4.63	0.67	มากที่สุด
4. คำแนะนำในการใช้เอกสารชัดเจน เข้าใจง่าย	27	11	2	0	0	4.63	0.59	มากที่สุด
5. เนื้อหาเอกสารสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	28	9	2	1	0	4.6	0.71	มากที่สุด
6. เนื้อหาใช้ภาษาเข้าใจง่าย มีความสมบูรณ์ถูกต้อง	28	10	0	2	0	4.6	0.74	มากที่สุด
7. เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก	17	16	6	0	1	4.2	0.88	มาก
8. เนื้อหาเหมาะสมกับวัยและ ความสามารถของผู้เรียน	23	12	5	0	0	4.45	0.71	มาก
9. นักเรียนได้รับความรู้และความ เพลิดเพลินในการใช้เอกสาร	31	6	3	0	0	4.7	0.61	มากที่สุด
10. เอกสารช่วยให้นักเรียน เรียนรู้ได้ ง่ายและเข้าใจเนื้อหาในบทเรียน มากขึ้น	29	8	3	0	0	4.65	0.62	มากที่สุด
11. เนื้อหาในเอกสารกระตุ้นให้นักเรียน เกิดกระบวนการคิด	26	8	5	1	0	4.47	0.82	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ประเด็นข้อความ	ระดับความพึงพอใจ					\bar{x}	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
12. สามารถศึกษาเอกสารได้ด้วยตนเองและเรียนซ้ำได้ตามความต้องการ	23	14	2	1	0	4.47	0.72	มาก
13. ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการศึกษาเอกสาร	24	14	1	1	0	4.53	0.68	มากที่สุด
14. แบบทดสอบมีจำนวนพอเหมาะ	22	15	3	0	0	4.47	0.64	มาก
15. แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้	23	14	1	2	0	4.45	0.78	มาก
รวม	361	190	40	8	1	4.53	0.68	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยตั้งแต่ 4.2 ถึง 4.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ 0.51 ถึง 0.82 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด 9 ข้อ ได้แก่ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, และ 13 ในระดับมาก มี 6 ข้อ ได้แก่ข้อ 7, 8, 11, 12, 14 และ 15 ข้อที่มีคะแนนสูงสุดคือข้อ 9 นักเรียนได้รับความรู้และความเพลิดเพลินในการใช้เอกสาร ส่วนข้อที่มีคะแนนต่ำสุดคือ ข้อ 7 เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก สรุปได้ว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท 32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจเฉลี่ย 4.53 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้า เรื่อง การสร้างเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท 32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. เอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 89.58/80.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.53 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การสร้างเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบ ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน มีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการเท่ากับ 89.58 และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 80.67 สอดคล้องกับสมมุติฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ว่าเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเอกสารประกอบการเรียนการสอน นิชาวรรณกรรมท้องถิ่น เรื่องพระวรวงศ์และตำนานเขาช้าง มีกระบวนการจัดทำอย่างเป็นระบบ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะสร้างและพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนานักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุชาติพิทย์ เจริญรัตน์ (2550) ได้ศึกษาผลการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่อง การจำแนกคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า เอกสารประกอบการเรียนการสอน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 89.77/91.32 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ศรีสุดา คำลือ (2555, หน้า 61) ได้ศึกษาเรื่องการใช้แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนไทยปรางกร จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.94/80.67 และสอดคล้องกับ ศิโรรัตน์ กาทืบ (2554, หน้า 42) ที่ศึกษาการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านร้อยกรอง ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 85.33/81.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท 32202) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วิวัฒน์ ประสานสุข (2541) ได้วิจัยเรื่องการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการใช้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการฝึกสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตสุภา สอนใจจิ (2548) ได้ศึกษาผลการใช้นิทานเป็นสื่อตามแนวทางการสร้างปัญญาเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการระหว่างทฤษฎีการสอนอ่านกับแนวทางการสร้างปัญญา

อันประกอบด้วยสุ จิ ปุ ลิ และการคัดเลือกนิทานโดยคำนึงถึงเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียนสะท้อนถึงขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมโดยเฉพาะนิทานพื้นบ้านจะเป็นเรื่องราวที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและรับรู้เรื่องราวได้รวดเร็วเพราะเคยมีประสบการณ์ทางภาษาโดยรู้เรื่องเหล่านั้นมาก่อนจากการศึกษาพบว่าหลังจากที่นักเรียนได้เรียนตามกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นิทานเป็นสื่อตามแนวการสร้างปัญญาเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านแล้วนักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น และสอดคล้องกับ ศิริโรจน์ กาทิ๊บ (2554, หน้า 42) ที่ศึกษาการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านร้อยกรอง ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. เท่ากับ 0.68 ซึ่งเอกสารประกอบการเรียนการสอนมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องในท้องถิ่น ซึ่ง นักเรียนพบเห็นอยู่เป็นประจำ มีเนื้อหาไม่สลับซับซ้อน เข้าใจง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ สายเชื้อ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอน กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง คำและการใช้คำในภาษาไทย พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนอยู่ในระดับ มากที่สุด นอกจากนี้ ศิริโรจน์ กาทิ๊บ (2554, หน้า 42) ที่ศึกษาการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านร้อยกรอง ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่ามีความพึงพอใจต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านร้อยกรองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีคะแนนอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.61 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 และยังสอดคล้องกับ ฉันทนา โพธิ์อยู่ (2555, หน้า 65) ที่ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องสำนวนสุภาษิตและคำพังเพย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.55 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องภาษาถิ่น และมีการอธิบายคำศัพท์ เพื่อเผยแพร่ให้กลุ่มผู้เรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ที่ยังไม่รู้จักและคุ้นเคย ให้ได้รับรู้ถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ควรปรับปรุงให้เนื้อหา มีลักษณะเป็นสารคดี สอดแทรกรูปภาพสถานที่จริง เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาและการรับรู้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ แก้วเกาะสะบ้า และจันทรา บุญวิชัย. (2556). **การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียในรูปแบบแอนิเมชัน เพื่อการเรียนรู้วรรณกรรมพื้นบ้าน เรื่อง “แม่ศรีวรรณทอง” อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- กรมวิชาการ. (2542). **การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง**. กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา.
- กรมวิชาการ. (2544). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมวิชาการ. (2546). **การรายงานการติดตามและประเมินผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเครือข่าย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2545). **หนังสือสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรองแก้ว อยู่สุข. (2542). **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพังงา. (มกราคม 2557). **ตำนานเขารูปช้าง**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.phangnga.go.th/2014/index.php/th/about-us-4/symbol/legend>.
- จำนง ผลแสง. (2541). **การสร้างหนังสือเรียนวิชา "นิทานพื้นบ้าน" สำหรับนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- จินตนา ไบกาซูลี. (2542). **การเขียนสื่อการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เจตสุภา สอนใจจิ. (2548). **ผลการใช้นิทานเป็นสื่อตามแนวการสร้างปัญญาเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา**. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ฉันทนา โพธิอยู่. (2555). **การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องสำนวน สุภาษิตและคำพังเพย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

- ชวาล แพร์ตกุล. (2516). **เทคนิคการวัดผล**. กรุงเทพฯ ฯ: วัฒนาพานิช.
- ชำนาญ รอดเหตุภัย. (2517). **วรรณกรรมไทยลือ**. กรุงเทพฯ ฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- ทองพูล บุญอึ้ง. (2536). **การพัฒนาการสอนและผลงานทางวิชาการของครูอาจารย์
ด้านวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ธวัช ปุณโณทก. (2525). **วรรณกรรมท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นาฏวิภา ชลิตานนท์. (2524). **ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การวิจัยสำหรับครู**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9)**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7)**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. (2543). **นิทานพื้นบ้านศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. (2544). **นิทานพื้นบ้านศึกษา**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ ผลงาน
วิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2523). **พระวรวงศ์ วรรณกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี: การศึกษา
เชิงวิเคราะห์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2541). **วรรณกรรมภาคใต้ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
แห่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิ่น บุตรี. (กันยายน 2557). **อันซีนพังงา...ตื่นตาข้างฝือกในถ้ำพุงช้าง**. สืบค้นเมื่อ 15
พฤศจิกายน 2557, จาก [http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?
NewsID=9570000107612](http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9570000107612).
- พวงผกา หลักเมือง. (2552). **การวิเคราะห์สำนวนโวหารเชิงมโนทัศน์ในตำนานล้านนา**.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). **การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์**. กรุงเทพฯ:
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มณี พะยอมยงค์. (2529). **วัฒนธรรมล้านนาไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- มณี โพธิเสน. (2543). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน
ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนโพธิเสนวิทยา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย**.
รายงานค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- มนวิภา เจียจันทร์พงษ์. (2526). **หนังสือพระธาตุ. ภาษาและหนังสือ**, 15(2),

- มนลธิช ลิทธิสมบุญธรม. (2550). **ระเบียบวิธีวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 8). พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2545). **การวัดและการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- รุจิรา จารุกุทัยกานต์. (2557). **การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ลมุล จันทน์หอม. (2538). **วรรณกรรมท้องถิ่นล้านนา** (พิมพ์ครั้งที่ 4). เชียงใหม่: สุวิวงศ์บุ๊คเซ็นเตอร์
- วนิดา สุขวนิช. (2535). **การใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์ทางภาษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วิวัฒน์ ประสานสุข. (2541). **การใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะการใช้ภาษาไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วุฒิชัย ประสารสอย. (2547). **บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นวัตกรรมเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพฯ: เม็ดทราย ฟร้นด์ตั้ง.
- เวาน์ เพลงเออ. (2519). **ด้วยปัญญาและความรัก นิทานชาวเมืองเหนือ**. กรุงเทพฯ: สยามคม สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- ศรีสุดา คำลือ. (2555). **การใช้แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ศักดิ์ดา จิรไพโรจน์. (2546). **การประเมินผลความพึงพอใจหลังการฝึกของเกษตรกรผู้เข้ารับ การฝึกอบรมโครงการจัดการผลิตข้าวตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกรใน พระราชดำริ ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี ปี 2546**. วิทยานิพนธ์ กษ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ศักดิ์รินทร์ สุวรรณโรจน์. (2535). **คู่มือการทำผลงานทางวิชาการ**. กรุงเทพฯ: ประดิพัทธ์.

- ศิริลักษณ์ สายเชื้อ. (2551). รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอน
กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง คำและการใช้คำในภาษาไทย.
 มุกดาหาร: โรงเรียนมุกดาวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22.
- ศิโรรัตน์ กาศิปป. (2554). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านร้อยกรอง ตามแนวปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. การศึกษาค้นคว้า
 ด้วยตนเอง ศศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- สนม ครุฑเมื่อง. (2549). การเขียนเชิงวิชาการ. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2544). การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3) กาศิปป. ประสานการพิมพ์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2555). การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8). กาศิปป. ประสานการพิมพ์.
- สร้อยดี อ่องสกุล. (2539). ประวัติศาสตร์ล้านนา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2535). **ชุดพัฒนาผลงานวิชาการของ**
ข้าราชการครู แนวทางการเขียนรายงาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สีอาพร วรวัตร. (2552). การพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการ
เรียนสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องจังหวัด
ขอนแก่น โดยใช้รูปแบบการจัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิก. การค้นคว้า
 แบบอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สีบงศ์ ธรรมชาติ. (2540). **วรรณกรรมเฉพาะท้องถิ่น.** สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์. (2550). เอกสารประกอบการฝึกอบรมการเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพฯ:
 สาขาวิชา เครื่องกล ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 พระนครเหนือ.
- สุชาติพิทย์ เจริญรัตน์. (2550). รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอน
เรื่อง การจำแนกคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2547). **การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้...**
การพัฒนาผู้เรียน. ราชบุรี: ธรรมรักษ์การพิมพ์.
- สุมาลี พุ่มบานเย็น. (2555). **การสร้างเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา ภาษาไทย 6**
วรรณคดีวิจักษ์ (ท33102) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. การศึกษาค้นคว้า
 ด้วยตนเอง ศศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา. (2553). **ความหมายและที่มาของชื่อจังหวัด**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2557, จาก [http:// www.phangngapao.go.th/index.php?name=data&file= readdata&id=18](http://www.phangngapao.go.th/index.php?name=data&file=readdata&id=18).
- อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว. (2528). **การวิเคราะห์สังคมเชียงใหม่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นตามต้นฉบับโบราณในภาคเหนือ**. กรุงเทพฯ: ปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกประวัติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา ดลประสิทธิ์. (2549). **การพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอนรายวิชา คณิตศาสตร์ รหัสวิชา ค4212 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องอันดับและอนุกรม**. นครราชสีมา: โรงเรียนสุนรรวิทยา.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. (2538). **แนวทางการสร้างข้อสอบภาษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

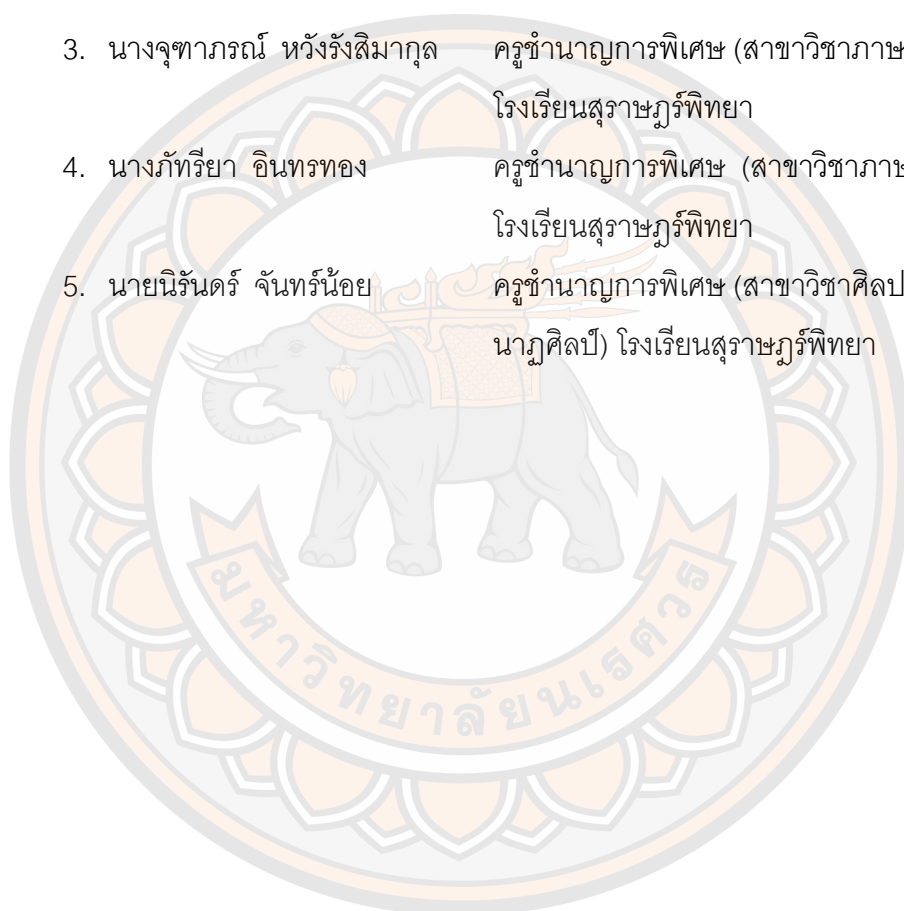

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

1. นายประเสริฐ ชีใหม่ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนปากพ่อง
2. นางถนอมจิตร งามขำ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขต
พื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช
เขต 4
3. นางจุฑามภรณ์ หวังรังสีมากุล ครูชำนาญการพิเศษ (สาขาวิชาภาษาไทย)
โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา
4. นางภัทรียา อินทรทอง ครูชำนาญการพิเศษ (สาขาวิชาภาษาไทย)
โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา
5. นายนิรันดร์ จันทรน้อย ครูชำนาญการพิเศษ (สาขาวิชาศิลปะ ดนตรี
นาฏศิลป์) โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา

ภาคผนวก ข
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202)
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง (1) แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน เวลา 30 นาที

(2) ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. ตำนานท้องถิ่นมีลักษณะอย่างไร
 - ก. เป็นเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมา
 - ข. เป็นเรื่องทางประวัติศาสตร์
 - ค. เป็นต้นกำเนิดของประวัติศาสตร์
 - ง. เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ
2. ตำนานเขาช้างมีสถานที่เกิดขึ้นในจังหวัดใดบ้าง
 - ก. กระจับปี่ซันท์ สุราษฎร์ธานี กระบี่
 - ข. กระจับปี่ซันท์ สุราษฎร์ธานี ชุมพร พังงา
 - ค. สุราษฎร์ธานี พังงา
 - ง. กระจับปี่ซันท์ สุราษฎร์ธานี พังงา
3. เหตุใดยมดิ่งจึงโกรธแค้นช้างและตามล่าช้างป่าโขลงนั้น
 - ก. ช้างป่าเข้ามาทำลายไร่ข้าวและผักผลไม้ของตายมดิ่ง
 - ข. ช้างป่าได้ฆ่าน้องสาวของตนคือยมโดย
 - ค. ช้างป่าได้เข้ามาทำร้ายตน
 - ง. ช้างป่าเหล่านั้นสร้างความก่อกวนจนตนได้รับบาดเจ็บ
4. เมื่อยมดิ่งตามช้างป่ามาจนถึงคลองสกและน้ำเชี่ยวมาก ทำให้ช้างพังเชือกหนึ่งซึ่งกำลังท้องแก่ ตกใจวิ่งหนีจนพลัดตกลงไปทำให้ตกลูกออกมา เกิดเป็นสถานที่ใด
 - ก. หินแม่ช้าง
 - ข. หินลูกช้าง
 - ค. หินช้างน้อย
 - ง. หินสองแม่ลูก

5. เหตุใดจึงเรียกหมู่บ้านนั้นว่า “บางลากหอก” หรือบางตาม
- ตายมดิงได้ใช้หอกแทงข้างป่าบริเวณนั้น
 - ตายมดิงได้ลับหอกที่แผ่นหินใหญ่
 - ตายมดิงลากหอกเรื่อยๆจนทำให้ดินและหินแยกเป็นทางน้ำ
 - ตายมดิงได้ลากหอกไปเรื่อยๆจนทำให้เกิดทางน้ำไหล
6. ตายมดิงได้ใช้พร้าขว้างแล่นพลาดไปถูกภูเขาทำให้พร้าหัก เกิดเป็นสถานที่ใด
- เขาขว้างพร้า
 - เขาพร้าหัก
 - เขาขว้างแล่น
 - เข้าพร้า
7. ซ้างพลายของตารัฐมถูกตายมดิงตามล่าไม่ลดละ จนวิ่งหนีเตลิดไปจนถึงเมืองใด
- เมืองตะกั่วทุ่ง
 - เมืองตะกั่วป่า
 - บ้านตาขุน
 - อำเภอท้ายเหมือง
8. ซ้างพลายของตารัฐมถูกตายมดิงตามไล่ล่า ไปหยุดนอน ณ ป่าแห่งหนึ่ง จึงได้ชื่อว่า “บ้านซ้างนอน” อยู่ใน
- เขตอำเภอใด จังหวัดใด
- อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา
 - อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา
 - อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา
 - อำเภอเมือง จังหวัดพังงา
9. ตายมดิงเห็นแผ่นหินใหญ่วางอยู่จึงลับหอกกับแผ่นหินนั้น จึงได้เกิดสถานที่ใด
- เขาหินลับ
 - เขาหินลับ
 - เขาหินใหญ่
 - เขาหินคม

10. “บ้านแผล” เป็นสถานที่ที่เกิดอะไรขึ้นกับช้างของตารุ่ม
- ช้างของตารุ่มได้ทำร้ายตายมดิงจนได้รับบาดเจ็บ
 - ช้างของตารุ่มวิ่งหนีมาไกลจนได้รับบาดเจ็บ
 - ตายมดิงใช้หอกแทงช้าง หอกปักเข้าที่ขาทำให้ได้รับบาดเจ็บ
 - ตายมดิงตามล่าช้างจนได้รับบาดเจ็บ
11. ตายมดิงได้ใช้หอกแทงเข้าที่ส่วนใดของช้าง
- หัวช้างและขาช้าง
 - พุงช้างและขาช้าง
 - พุงช้างและลำตัว
 - ขาช้างและลำตัว
12. ตายมดิงสามารถล้มช้างพลายของตารุ่มได้สำเร็จ ช้างนั้นกลายเป็นหินเรียกว่าอะไร
- เขาช้าง
 - เขาพังงา
 - ถ้ำพุงช้าง
 - เขาพังงา
13. คำว่า “พังงา” ต่อมาได้กลายเป็นคำว่า “พังงา” ในปัจจุบัน จากหลายตำนานเล่าต่างกันออกไป ยกเว้นข้อใด
- ช้างของตารุ่มเป็นช้างพังและมีงาเล็กๆ จึงเรียกว่าพังงา
 - ตายนมดิงถอนงาช้างไปฝังไว้ที่เขาถูหนึ่งจึงชื่อว่าพังงา
 - เดิมเมืองนี้ชื่อว่าเมืองพังงา ต่อไปเรียกเพี้ยนกันไปกลายเป็นพังงา
 - เดิมเมืองนี้ชื่อว่าเมืองเขาช้าง ต่อมาได้เรียกว่า เมืองพังงา และได้กลายเป็นเมืองพังงา
14. สถานที่สุดท้ายที่เกิดขึ้นในตำนานเขาช้างคือสถานที่ใด
- วังหม้อแกง
 - ถ้ำพุงช้าง
 - เขาตารุ่ม
 - เขาช้าง

15. ข้อใดไม่ใช่ข้อคิดที่ได้จากเรื่องตำนานเขาช้าง
- ทำให้ทราบประวัติความเป็นมาของสถานที่สำคัญต่างๆ
 - ทำให้ได้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ
 - ทำให้ทราบประวัติความเป็นมาของชื่อจังหวัดพังงา
 - ทำให้มีสุขภาพจิตที่ดี
16. นิทานที่เล่าจากปากต่อปากเรียกว่าอย่างไร
- นิทานท้องถิ่น
 - นิทานมุขปาฐะ
 - นิทานลายลักษณ์
 - นิทานราชสำนัก
17. พระโอรสทั้งสองพระองค์ของพระนางวงศ์สุริยา มีลักษณะนิสัยอย่างไร
- เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม สติปัญญา
 - เป็นผู้มีความโกรธแค้นง่าย
 - เป็นคนพาล
 - เป็นคนโลเล
18. เพราะเหตุใดท้าววงศาจึงเชื่อคำใส่ร้ายของพระนางกาไวย ที่ใส่ร้ายราชบุตรทั้งสองพระองค์ของพระชายาฝ่ายขวา
- เพราะธูณางกาไวยบังคับ
 - เพราะธูไกยทักทายให้โกรธแค้นพระสุริยมาศกับพระวรวงศ์
 - เพราะธูณางกาไวยทำเสน่ห์
 - เพราะไม่ชอบราชบุตรทั้งสองพระองค์อยู่แล้ว
19. เพราะเหตุใดพระสุริยมาศและพระวรวงศ์จึงไม่โดนประหารชีวิต
- เพราะธูณางกาไวยช่วยไว้
 - เพราะธูณางวงศ์สุริยาช่วยไว้โดยการติดสินบน
 - เพราะทั้งสองพระองค์ติดสินบนผู้คุม
 - เพราะท้าววงศาเปลี่ยนใจกะทันหัน

20. เหตุใดพระวรวงศ์จึงได้พลัดพรากจากพระเชษฐา ขณะบรรทมอยู่ในศาลา
- พระเชษฐาถูกเสนาบดีของพระนางอุทุมพรอุ้มกลับราชวัง
 - พระเชษฐาตื่นบรรทมก่อนจึงเดินไปหาอาหารจนหลงทาง
 - พระเชษฐาถูกไวยทัตตามมาฆ่า
 - พระเชษฐาตกหลุมรักนางอุทุมพรจึงได้ตัดสินใจกลับราชวังด้วย
21. หลังจากที่ราชบุตรทั้งคู่พลัดพรากจากกันพระสุริยมาศทรงทำอย่างไร
- ประกาศตามหาพระอนุชา
 - ทรงกลับไปหาพระอนุชาที่ศาลา
 - ทรงสร้างศาลาและเขียนเรื่องราวของพระองค์และพระอนุชาไว้
 - ทรงสร้างศาลาไว้ประทับเพื่อระลึกถึงพระอนุชา
22. ข้อใดเป็นสาเหตุให้พระวรวงศ์จึงถูกเศรษฐีโลกันจับจองจำ
- พระองค์ได้ไปลักขโมยหัวแหวนของเศรษฐีโลกัน
 - พระองค์ถูกสองตายายใส่ร้ายว่าเป็นคนไม่ดี
 - พระองค์ได้ปลอมตัวเป็นโจรป่าเข้ามาลักขโมยสมบัติ
 - เศรษฐีเข้าใจผิดคิดว่าพระวรวงศ์ขโมยหัวแหวนของตนตามที่สองตายายเล่า
23. นางคารวีใช้วิธีใดเพื่อให้พระวรวงศ์รอดพ้นจากกันถูกจองจำ
- ติดสินบนผู้คุม
 - ติดสินบนสองตายาย
 - อุทธรณ์ให้บิดาของตนปล่อยตัวพระวรวงศ์
 - แอบลักลอบเข้าไปปล่อยตัวพระวรวงศ์
24. หลังจากเศรษฐีตัดสินใจไม่ให้นางคารวีติดตามขึ้นเรือสำเภาไปด้วยได้เหตุการณ์อัศจรรย์อะไรขึ้น
- เรือสำเภาไม่เคลื่อนล้าออกจากอู่
 - เรือสำเภาเคลื่อนที่ได้สักพักก็หยุดชะงัก
 - เกิดฟ้าผ่า และฝนตก
 - เกิดพายุใหญ่และฝนตกหนัก

25. พระวรวงศ์ได้ทำความดีความชอบ จึงได้ขึ้นครองเมืองมุสสา
- ได้มอบหัวแหวนให้กับท้าวมุสสา
 - ทรงสละชีวิตปกป้องท้าวมุสสาจากพญายักษ์
 - ทรงปราบพญายักษ์ได้สำเร็จตามที่สัญญาไว้
 - ได้ถอนเสาประโคนที่ฝังไว้กลางสระ
26. พระวรวงศ์และนางคารวีได้ล่องแพไปตามกระแสน้ำจนพายุพัดแตกทำให้พลัดพรากกัน เมื่อพระวรวงศ์ขึ้นฝั่งมาที่เมืองไอยมาศแล้วได้เจอกับใคร
- ท้าววงศ์
 - นางวงศ์สุริยา
 - นางคารวี
 - พระสุริยมาศ
27. ไวยทัตถูกใครฟันด้วยง้าวจนสิ้นชีพ
- พระสุริยมาศ
 - ท้าววงศ์
 - พระวรวงศ์
 - นางวงศ์สุริยา
28. หลังจากที่พระสุริยมาศและพระวรวงศ์ได้เจอกับบิดาและมารดาอีกครั้ง นางกาไวยได้รับโทษอย่างไร
- ถูกจับจองจำ
 - โดนประหารชีวิต
 - โดนทรมาน
 - ถูกนำไปถ่วงน้ำ

29. โอรสของพระวรวงศ์มีชื่อว่าอะไร

ก. พระคารเวศ

ข. พระวรเวศ

ค. พระวีรเวศ

ง. พระคารวงศ์

30. ในภายหลังเศรษฐีโลกันและมหาอำมาตย์ที่ฝังเสาประโคน กลับชาติมาเกิดเป็นใคร

ก. พระฉิมพลี และ องคุลีมาล

ข. พระอานนท์ และ อุคคิมาล

ค. เทวทัต และ องคุลีมาล

ง. เทวทัต และ พระฉิมพลี

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202)
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	เฉลย	ข้อที่	เฉลย	ข้อที่	เฉลย
1	ก	11	ข	21	ค
2	ง	12	ก	22	ง
3	ก	13	ง	23	ก
4	ข	14	ง	24	ก
5	ค	15	ง	25	ค
6	ข	16	ข	26	ง
7	ข	17	ก	27	ค
8	ก	18	ค	28	ค
9	ก	19	ข	29	ง
10	ค	20	ก	30	ค

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามความพึงพอใจ

มหาวิทยาลัยรัตนนคร

**แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอน
วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชา วรรณกรรมท้องถิ่น โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านดังนี้

5	หมายถึง	พึงพอใจระดับ	มากที่สุด
4	หมายถึง	พึงพอใจระดับ	มาก
3	หมายถึง	พึงพอใจระดับ	ปานกลาง
2	หมายถึง	พึงพอใจระดับ	น้อย
1	หมายถึง	พึงพอใจระดับ	น้อยที่สุด

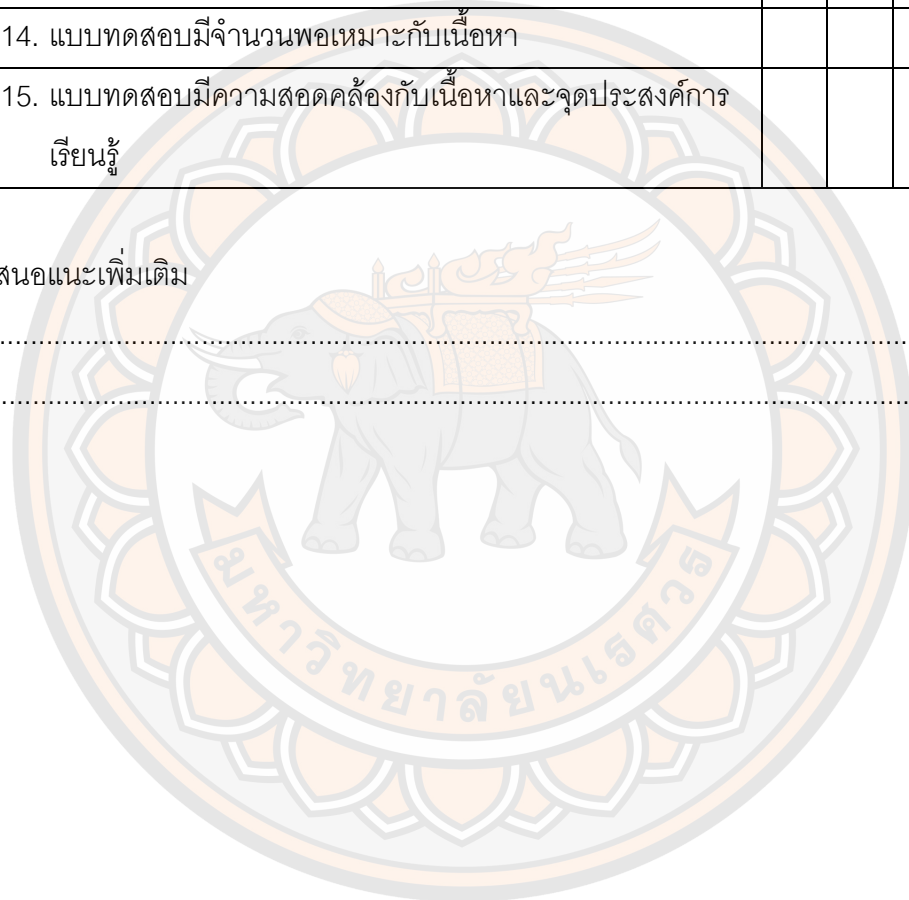
รายการประเมิน	ระดับคุณภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอน				
	5	4	3	2	1
1. เอกสารมีรูปเล่มสวยงามกะทัดรัดน่าสนใจ					
2. ขนาดตัวอักษรที่ใช้เหมาะสม อ่านง่าย ชัดเจน					
3. ภาพประกอบในเอกสารน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหา					
4. คำแนะนำในการใช้เอกสารชัดเจน เข้าใจง่าย					
5. เนื้อหาเอกสารสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
6. เนื้อหาใช้ภาษาเข้าใจง่าย มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง					
7. เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก					
8. เนื้อหาเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน					
9. นักเรียนได้รับความรู้และความเพลิดเพลินในการใช้เอกสาร					
10. เอกสารช่วยให้นักเรียน เรียนรู้ได้ง่ายและเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนมากขึ้น					
11. เนื้อหาในเอกสารกระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด					

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพของ เอกสารประกอบการ เรียนการสอน				
	5	4	3	2	1
12. สามารถศึกษาเอกสารได้ด้วยตนเองและเรียนรู้ได้ตามความต้องการ					
13. ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการศึกษาเอกสาร					
14. แบบทดสอบมีจำนวนพอเหมาะกับเนื้อหา					
15. แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ภาคผนวก ง
แบบประเมินและผลการประเมินเอกสารประกอบการเรียนการสอน
วิชาการธรรมท้งถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

**แบบประเมินเอกสารประกอบการเรียนการสอน
วิทยารรณกรรมท้องถิ่น (ท32202)
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1. ชื่อ – สกุล
2. อายุ ปี อายุราชการ
3. วุฒิการศึกษา
4. ตำแหน่งหน้าที่การงาน
5. สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 ตอบแบบประเมิน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
ซึ่งกำหนดค่าของระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหา					
1.1 ยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น					
1.2 มีความทันสมัยน่าสนใจ					
1.3 เนื้อหาตรงตามหลักสูตร					
1.4 การนำเสนอเนื้อหาขั้นตอนเป็นไปตามลำดับ					
2. การใช้ภาษา					
2.1 สื่อความหมายเข้าใจง่าย ชัดเจน					
2.2 เหมาะสมกับวัยผู้ใช้					

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
	5	4	3	2	1
2.3 ถูกต้องตามหลักภาษา					
3. ความสอดคล้อง/ภาพประกอบ					
3.1 กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
3.2 ภาพมีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา กับกิจกรรม					
3.3 ภาพช่วยให้เข้าใจเนื้อหาชัดเจน					
4. กิจกรรมที่ปฏิบัติ					
4.1 ถูกต้องตามกระบวนการ					
4.2 มีการประเมินครบถ้วน					
4.3 เวลาที่ใช้เหมาะสม					
4.4 นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(.....)

ภาคผนวก จ

- ผลการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชา
วรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เป็นรายบุคคล กลุ่มเล็ก และกลุ่มภาคสนาม
- ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน
- ผลการวิเคราะห์ค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ทั้งฉบับ

ตาราง 4 แสดงผลการประเมินเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	5	4	3	2	1			
1. ด้านเนื้อหา								
1.1 ยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น	4	4	5	5	5	4.6	0.49	มากที่สุด
1.2 มีความทันสมัยน่าสนใจ	5	4	5	5	5	4.8	0.4	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาตรงตามหลักสูตร	5	5	5	5	5	5	0	มากที่สุด
1.4 การนำเสนอเนื้อหาขั้นตอนเป็นไปตามลำดับ	5	5	4	5	5	4.8	0.4	มากที่สุด
2. การใช้ภาษา								
2.1 สื่อความหมายเข้าใจง่าย ชัดเจน	5	5	5	5	5	5	0	มากที่สุด
2.2 เหมาะสมกับวัยผู้ใช้	5	5	5	5	5	5	0	มากที่สุด
2.3 ถูกต้องตามหลักภาษา	4	5	5	5	5	4.8	0.4	มากที่สุด
3. ความสอดคล้อง/ภาพประกอบ								
3.1 กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4	4	5	5	5	4.6	0.49	มากที่สุด
3.2 ภาพมีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา กับกิจกรรม	5	5	5	5	5	5	0	มากที่สุด
3.3 ภาพช่วยให้เข้าใจเนื้อหาชัดเจน	4	4	5	5	5	4.6	0.49	มากที่สุด
4. กิจกรรมที่ปฏิบัติ								
4.1 ถูกต้องตามกระบวนการ	4	4	5	5	5	4.6	0.49	มากที่สุด
4.2 มีการประเมินครบถ้วน	5	4	4	5	4	4.8	0.4	มากที่สุด
4.3 เวลาที่ใช้เหมาะสม	4	5	5	5	5	5	0	มากที่สุด
4.4 นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง	5	5	5	5	5	4.8	0.4	มากที่สุด

ตาราง 5 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอน
 วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 เป็นรายบุคคล (One-to-one-Testing)

คนที่	คะแนนจากการทำกิจกรรมในเอกสารแต่ละเล่ม				ทดสอบ	ทดสอบ
	1	2	3	รวม	หลังเรียน	ก่อนเรียน
	10	10	10	30	30	30
1	7	7	8	22	24	19
2	7	7	8	22	22	17
3	7	7	8	22	18	12
	Σ			66	64	48
	\bar{X}			24	23.5	19.5
	S.D.			0.0	4.2	4.9
	ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2			72.22	71.11	

ตาราง 6 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา
 วรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นกลุ่มเล็ก
 (Small Group Testing)

คนที่	คะแนนจากการทำกิจกรรมในเอกสารแต่ละเล่ม				ทดสอบ	ทดสอบ
	1	2	3	รวม	หลังเรียน	ก่อนเรียน
	10	10	10	30	(30)	(30)
1	9	7	8	24	21	17
2	8	9	8	25	22	18
3	8	8	8	24	19	15
4	7	9	8	24	22	14
5	7	9	7	23	23	16
6	7	8	8	23	21	18
7	7	8	8	23	25	17

ตาราง 6 (ต่อ)

คนที่	คะแนนจากการทำกิจกรรมในเอกสารแต่ละเล่ม				ทดสอบ	ทดสอบ
	1	2	3	รวม	หลังเรียน	ก่อนเรียน
	10	10	10	30	(30)	(30)
8	7	8	7	22	24	16
9	7	9	7	23	23	18
10	8	7	9	24	23	15
	Σ			235	223	164
	\bar{X}			23.5	22.3	16.4
	S.D.			0.89	1.72	1.43
	ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2			78.33	74.33	

ตาราง 7 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา
 วรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นกลุ่ม
 ใหญ่ (Try Out)

คนที่	คะแนนจากการทำกิจกรรมในเอกสารแต่ละเล่ม				ทดสอบ	ทดสอบ
	1	2	3	รวม	หลังเรียน	ก่อนเรียน
	10	10	10	30	(30)	(30)
1	9	7	8	24	24	16
2	9	9	8	26	22	15
3	8	8	8	24	18	18
4	10	9	8	27	22	17
5	10	9	10	29	23	18
6	8	8	8	24	24	16
7	9	8	8	25	25	15
8	8	8	8	24	24	18
9	10	9	10	29	23	17

ตาราง 7 (ต่อ)

คนที่	คะแนนจากการทำกิจกรรมในเอกสารแต่ละเล่ม				ทดสอบ	ทดสอบ	
	1	2	3	รวม	หลังเรียน	ก่อนเรียน	
10	9	9	9	27	23	16	
11	6	10	9	25	21	18	
12	9	8	9	26	24	18	
13	10	10	9	29	27	15	
14	9	10	9	28	26	16	
15	9	10	9	28	23	16	
16	9	10	8	27	23	14	
17	9	9	8	26	20	15	
18	9	10	9	28	26	14	
19	9	8	10	27	20	16	
20	9	8	9	26	24	18	
21	9	10	10	29	25	18	
22	10	8	10	28	26	17	
23	9	9	8	26	28	16	
24	10	9	9	28	26	16	
25	9	8	10	27	24	15	
26	10	8	8	26	26	19	
27	9	9	10	28	26	17	
28	9	9	10	28	24	16	
29	10	10	10	30	26	15	
30	9	10	8	27	25	17	
	Σ				806	718	492
	\bar{x}				26.87	23.93	16.40
	S.D.				1.68	2.24	1.33
	ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2				89.56	80.11	

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาการวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	สรุปผล
	คน 1	คน 2	คน 3	คน 4	คน 5			
1	1	1	-1	0	-1	0	0	ไม่สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
4	-1	0	1	-1	-1	-2	-0.4	ไม่สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
7	1	0	1	1	1	4	0.8	สอดคล้อง
8	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
10	-1	0	0	0	-1	-2	-0.4	ไม่สอดคล้อง
11	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
12	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
13	1	0	-1	0	-1	-1	-0.2	ไม่สอดคล้อง
14	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
15	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
16	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
17	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
18	1	1	0	1	1	4	0.8	สอดคล้อง
19	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
20	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
21	1	1	0	0	1	3	0.6	สอดคล้อง
22	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
23	1	0	1	0	1	3	0.6	สอดคล้อง
24	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
25	-1	0	1	0	-1	-1	-0.2	ไม่สอดคล้อง

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	สรุปผล
	คน 1	คน 2	คน 3	คน 4	คน 5			
26	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
27	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
28	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
29	1	-1	0	0	-1	-1	-0.2	ไม่สอดคล้อง
30	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
31	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
32	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
33	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
34	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
35	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
36	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
37	0	-1	0	1	-1	-1	-0.2	ไม่สอดคล้อง
38	1	1	0	0	0	2	0.4	ไม่สอดคล้อง
39	1	1	0	0	0	2	0.4	ไม่สอดคล้อง
40	1	-1	-1	0	-1	-2	-0.4	ไม่สอดคล้อง

ตาราง 9 ผลการหาค่าความยาก (P) และการหาค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรม
ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ค่าความยาก (P)	ค่าอำนาจจำแนก (R)	แปลผล
1	0.08	0.03	ใช้ได้
2	0.6	0.4	ใช้ได้
3	0.68	0.43	ใช้ได้
4	0.1	0.05	ใช้ไม่ได้
5	0.73	0.48	ใช้ได้
6	0.73	0.58	ใช้ได้
7	0.7	0.5	ใช้ได้
8	0.8	0.6	ใช้ได้
9	0.73	0.53	ใช้ได้
10	0.15	0.1	ใช้ไม่ได้
11	0.8	0.5	ใช้ได้
12	0.7	0.5	ใช้ได้
13	0.13	0.08	ใช้ไม่ได้
14	0.68	0.48	ใช้ได้
15	0.78	0.48	ใช้ได้
16	0.8	0.6	ใช้ได้
17	0.73	0.48	ใช้ได้
18	0.65	0.45	ใช้ได้
19	0.75	0.5	ใช้ได้
20	0.75	0.45	ใช้ได้
21	0.75	0.4	ใช้ได้
22	0.78	0.53	ใช้ได้

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยาก (P)	ค่าอำนาจจำแนก (R)	แปลผล
23	0.78	0.48	ใช้ได้
24	0.8	0.45	ใช้ได้
25	0.18	0.13	ใช้ไม่ได้
26	0.78	0.53	ใช้ได้
27	0.73	0.53	ใช้ได้
28	0.08	0.03	ใช้ไม่ได้
29	0.6	0.4	ใช้ได้
30	0.68	0.43	ใช้ได้
31	0.1	0.05	ใช้ไม่ได้
32	0.73	0.48	ใช้ได้
33	0.73	0.58	ใช้ได้
34	0.05	0	ใช้ไม่ได้
35	0.8	0.6	ใช้ได้
36	0.73	0.53	ใช้ได้
37	0.15	0.1	ใช้ไม่ได้
38	0.8	0.5	ใช้ได้
39	0.7	0.5	ใช้ได้
40	0.13	0.08	ใช้ไม่ได้

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

นักเรียนคนที่	คะแนนรวม (คะแนน 30)	
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2
1	24	25
2	26	24
3	24	22
4	27	26
5	29	28
6	24	26
7	25	25
8	24	25
9	29	28
10	27	27
11	25	25
12	26	25
13	29	29
14	28	28
15	28	27
16	27	28
17	26	26
18	28	27
19	27	28
20	26	26

ตาราง 10 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนรวม (คะแนน 30)	
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2
21	29	28
22	28	28
23	26	27
24	28	27
25	27	27
26	26	25
27	28	29
28	28	28
29	30	29
30	27	28
คะแนนเฉลี่ยของผลการสอบ	26.87	26.70
ความแปรปรวนของคะแนนรวม	2.81	2.77
ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ	0.83	

ภาคผนวก จ

ผลการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอน
วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น
(ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 11 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา
วรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับกลุ่ม
ตัวอย่าง

คนที่	คะแนนจากการทำกิจกรรมในเอกสารประกอบ				ทดสอบ หลังเรียน	ทดสอบ ก่อนเรียน
	1	2	3	รวม		
	10	10	10	30	(30)	(30)
1	9	7	8	24	21	11
2	9	9	8	26	22	13
3	8	8	8	24	24	11
4	10	9	8	27	22	12
5	10	9	10	29	23	11
6	8	8	8	24	24	11
7	9	8	8	25	25	16
8	8	8	8	24	24	10
9	10	9	10	29	23	13
10	9	9	9	27	23	7
11	6	10	9	25	21	12
12	9	8	9	26	24	11
13	10	10	9	29	27	12
14	9	10	9	28	26	12
15	9	10	9	28	23	11
16	9	10	8	27	23	14
17	9	9	8	26	20	11
18	9	10	9	28	26	6
19	9	8	10	27	20	14
20	9	8	9	26	24	13
21	9	10	10	29	25	9
22	10	8	10	28	26	9

ตาราง 11 (ต่อ)

คนที่	คะแนนจากการทำกิจกรรมในเอกสารประกอบ				ทดสอบ	ทดสอบ
	1	2	3	รวม	หลังเรียน	ก่อนเรียน
	10	10	10	30	(30)	(30)
23	9	9	8	26	28	10
24	10	9	9	28	26	10
25	9	8	10	27	24	12
26	10	8	8	26	26	12
27	9	9	10	28	26	6
28	9	9	10	28	24	15
29	10	10	10	30	26	12
30	9	10	8	27	25	15
31	8	9	9	26	23	11
32	10	9	9	28	24	11
33	6	9	8	23	24	11
34	9	8	8	25	25	13
35	10	9	9	28	23	12
36	9	9	10	28	27	10
37	9	9	10	28	22	14
38	9	9	8	26	27	12
39	10	10	10	30	28	9
40	9	9	9	27	24	14
	Σ			1075	968	458
	\bar{X}			26.88	24.20	11.45
	S.D.			1.73	2.02	2.22
	ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2			89.58	80.67	

ตาราง 12 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาการวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202)

นักเรียนคนที่	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	
	ก่อนเรียน (30)	หลังเรียน (30)
1	11	21
2	13	22
3	11	24
4	12	22
5	11	23
6	11	24
7	16	25
8	10	24
9	13	23
10	7	23
11	12	21
12	11	24
13	12	27
14	12	26
15	11	23
16	14	23
17	11	20
18	6	26
19	14	20
20	13	24
21	9	25
22	9	26

ตาราง 12 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	
	ก่อนเรียน (30)	หลังเรียน (30)
23	10	28
24	10	26
25	12	24
26	12	26
27	6	26
28	15	24
29	12	26
30	15	25
31	11	23
32	11	24
33	11	24
34	13	25
35	12	23
36	10	27
37	14	22
38	12	27
39	9	28
40	14	24
Σ	458	968
\bar{X}	11.45	24.2
S.D.	2.22	2.02

ภาคผนวก ซ

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาไทย

วิชา วรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นิทานพื้นบ้านและตำนานท้องถิ่น จำนวน 4 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง นิทานพื้นบ้าน วิชาเพิ่มเติม ท32202 วรรณกรรมท้องถิ่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. เวลา น.

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

นิทานพื้นบ้านในทางคติชนวิทยา นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าทั้งที่เป็นมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร เล่าสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน เป็นเรื่องที่ใช้ถ้อยคำธรรมดา ๆ และเป็นภาษาร้อยแก้ว ไม่ทราบว่ามีใครเป็นผู้แต่งขึ้นมาเป็นคนแรก มีการถ่ายทอดด้วยปากมาเป็นเวลานานก่อนที่จะบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

นิทานพื้นบ้านเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่สืบทอดมาจากอดีต การเล่าใช้วิธีเล่าจากความจำที่ได้ฟังต่อๆ กันมา ในที่นี้หมายถึงเรื่องเล่าประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของนิทานพื้นบ้านได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายที่มาของนิทานพื้นบ้านได้
3. นักเรียนสามารถอธิบายเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านได้
4. นักเรียนสามารถเล่านิทานพื้นบ้านได้

สาระการเรียนรู้

1. การปฏิบัติ คิดวางแผน ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการนำเสนอ
2. มีความรักและภูมิใจในวัฒนธรรมทางภาษาไทย และร่วมรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ

ชั่วโมงที่ 2

1. นักเรียนฟังนิทานเรื่อง “นายทนต์หรือนางบัวโทน” เป็นนิทานพื้นบ้านทางภาคใต้เพื่อเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนได้ฟังนิทานพื้นบ้าน
2. นักเรียนฝึกวิเคราะห์นิทานพื้นบ้าน จากนิทานเรื่อง “นายทนต์หรือนางบัวโทน” เพื่อฝึกการวิเคราะห์นิทานพื้นบ้าน
3. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง นิทานพื้นบ้าน

ชั่วโมงที่ 3

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 8-9 กลุ่ม เพื่อศึกษานิทานพื้นบ้านเรื่องพระวรวงศ์เมื่อศึกษานิทานพื้นบ้านเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านโดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ด้านการใช้ภาษา
2. ด้านสังคม
2. นักเรียนทำใบงานเรื่องพระวรวงศ์ ส่งครูในชั่วโมงต่อไป

ชั่วโมงที่ 4

1. นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่ม นำเสนอการศึกษานิทานพื้นบ้านเรื่องพระวรวงศ์
2. ครูประเมินการนำเสนอการนำเสนอรายงาน การเล่านิทานและการวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านเรื่องพระวรวงศ์พร้อมทั้งเสนอแนะข้อที่ผิดพลาดและเสริมเนื้อหาในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์
3. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเรื่อง นิทานพื้นบ้าน เพื่อทบทวนความเข้าใจให้ดียิ่งขึ้น

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้เรื่อง นิทานพื้นบ้าน
2. ใบงานเรื่อง นิทานพื้นบ้าน
3. ตัวอย่างนิทานพื้นบ้านเรื่อง นายทนต์หรือนางบัวโทน
4. นิทานพื้นบ้านเรื่องพระวรวงศ์

การวัดผลประเมินผล

หลักฐาน	วิธีการประเมิน
1. รายงานเรื่อง การวิเคราะห์หินทานพื้นบ้านเรื่อง พระวรวงศ์	1. ความถูกต้องครบถ้วนของเนื้อหา
2. ใบงานเรื่อง นิทานพื้นบ้าน	2. ความถูกต้องและการใช้ประโยชน์ด้านการอ่าน
3. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	3. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน การตอบใบงานและรายงานเรื่อง นิทานพื้นบ้าน เป็นลำดับดังนี้

ระดับคุณภาพ	คะแนน
-นักเรียนทำรายงานได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนชัดเจน สามารถนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และใช้ภาษาในการเขียนสละสลวย	5
-นักเรียนทำรายงานได้ถูกต้อง ครบถ้วนบางส่วน ยังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ภาษาในการเขียนสละสลวย	4
-นักเรียนทำรายงานได้ถูกต้องบางส่วน ยังไม่ครบถ้วน ยังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ภาษาในการเขียนสละสลวย	3
-นักเรียนทำรายงานได้ถูกต้องบางส่วน ใจความขาดๆไม่ครบถ้วน ยังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ภาษาในการเขียนสละสลวย	2
-นักเรียนทำรายงานไม่ถูกต้องผิดแผกจากประเด็น ใจความไม่ครบถ้วน ยังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ภาษาในการเขียนสละสลวย	1

ความคิดเห็นของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

.....
...../...../.....

บันทึกผลหลังการสอน

.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

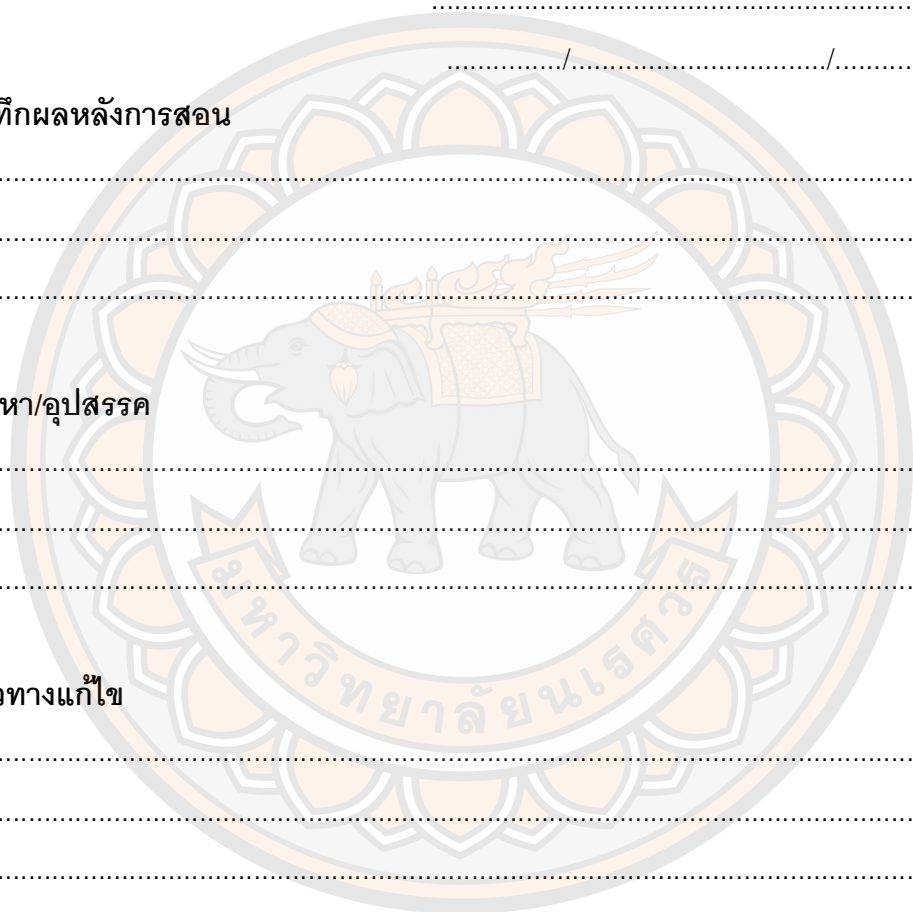
แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อครูผู้สอน

นางสาวเฉลิมวงศ์ กลับคง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ใบความรู้ “นิทานพื้นบ้าน”

นิทานที่เล่ากันมาตั้งแต่สมัยโบราณเป็นสิ่งที่แสดงถึงภูมิปัญญาของคนในสังคมได้อย่างหนึ่งในบรรดาวรรณกรรมที่สืบทอดกันด้วยปากนั้น วรรณกรรมประเภทนิทานเป็นวรรณกรรมที่มนุษย์ทั่วโลกรู้จักกันดีที่สุด เพราะเป็นเรื่องราวที่เป็นมรดกตกทอดมาแต่ครั้งบรรพบุรุษ มีเนื้อหากว้างและหลากหลายมาก สุดแต่ผู้เล่านิทานจะมีจินตนาการอย่างไร

การเล่านิทานเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย และมีอยู่ในทุกสังคมทั่วโลก เด็กๆ โดยทั่วไปชอบฟังนิทาน ผู้ใหญ่หลายคนก็ชอบฟังนิทาน คนไทยบางคนมีความเชื่อว่า เทวดาก็ชอบฟังนิทานเช่นเดียวกัน ถ้ามนุษย์เล่านิทานสู่กันฟังในเวลากลางคืนก็จะถูกเทวดาแข่ง เพราะเวลากลางวันเทวดาต้องไปเฝ้าพระอิศวร จึงไม่มีโอกาสฟังนิทานที่มนุษย์เล่า

การเล่านิทานสู่กันฟังมีจุดประสงค์หลักคือ เพื่อให้ความบันเทิง ในสมัยโบราณมนุษย์ยังไม่มีอุปกรณ์หรือสิ่งที่จะทำให้เกิดความบันเทิงเหมือนกับปัจจุบัน จึงอาศัยการเล่าเรื่องเพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน มนุษย์ทุกชาติทุกภาษามีการเล่าเรื่องราวสู่กันฟัง เรื่องราวนี้จะมีเนื้อหาที่บันทึกสภาพสังคมและความเป็นไปของชุมชน และกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันต่อมา เป็นผลผลิตทางปัญญาของมนุษย์ตั้งแต่สมัยโบราณ สืบทอดด้วยวาจา มาจนกระทั่งมีการบันทึกเป็นตัวเขียนเมื่อมนุษย์มีตัวอักษรใช้แล้ว

คำว่านิทานจะใช้ในความหมายเฉพาะหรือความหมายกว้างๆ ที่หมายถึงเรื่องที่เล่าหลายๆประเภทก็ได้ และมีคำที่ใช้ในความหมายคล้ายคลึงกันอีกคำหนึ่งคือเรื่องเล่า

โดยทั่วไป เรื่องราวที่เล่ากันอยู่ในสังคมต่างๆ ทั่วโลก จะแบ่งตามลักษณะเนื้อหาได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. นิทานหรือนิทานพื้นบ้าน
2. ตำนานหรือตำนานพื้นบ้าน
3. นิทานปรัมปรา

คำว่า พื้นบ้าน หมายถึง กลุ่มคนที่เป็นคนพื้นบ้าน เป็นชนชั้นกลางที่ค่อนข้างด้อยทางเศรษฐกิจและการศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มที่เล่าเรื่องราวสู่กันฟังมากที่สุด นิทานจะเกิดขึ้นจากกลุ่มพื้นบ้านเป็นส่วนใหญ่ ส่วนคำว่า ปรัมปรา หมายถึง เก่าแก่ โบราณ ความเก่าแก่ที่สืบทอดกันมา

ความหมายของนิทานพื้นบ้าน

ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525

นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป

พื้นบ้าน หมายถึง เฉพาะถิ่น

ความหมายในทางคติชนวิทยา นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าทั้งที่เป็นมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร เล่าสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน เป็นเรื่องที่ใช้ถ้อยคำธรรมดาๆ และเป็นภาษาร้อยแก้ว ไม่ทราบว่ามีใครเป็นผู้แต่งขึ้นมาเป็นคนแรก มีการถ่ายทอดด้วยปากมาเป็นเวลานานก่อนที่จะบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

นิทานพื้นบ้านเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่สืบทอดมาจากอดีต การเล่าใช้วิธีเล่าจากความจำที่ได้ฟังต่อๆ กันมา ในที่นี้หมายถึงเรื่องเล่าประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ

ที่มาของนิทานพื้นบ้าน

นิทานเกิดขึ้นจากความต้องการทางใจของมนุษย์ ในสมัยโบราณ เมื่อมนุษย์เริ่มมีภาษาพูดพอที่จะติดต่อสื่อสารกันได้ ก็มีการเล่าเรื่องราวสู่กันฟัง เพราะในการใช้ชีวิตประจำวันนั้น มนุษย์ต้องดิ้นรนเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอดท่ามกลางภัยอันตรายรอบด้าน ก็ย่อมจะเกิดความเครียด ความกังวล และความเหน็ดเหนื่อย ทำให้ต้องแสวงหาสิ่งที่ทำให้เกิดความบันเทิงเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ บางคนก็มีเรื่องราวที่ได้ประสบมาที่อยากจะเล่าให้ผู้อื่นฟังหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เรื่องที่น่ามาเล่าสู่กันฟังนี้จะแตกต่างกันไปตามสภาพของท้องถิ่น สภาพภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม แต่จุดประสงค์ในการเล่าเป็นแบบเดียวกันคือ ต้องการสร้างความพอใจและความเพลิดเพลิน การเล่าเรื่องในตอนแรกๆ ก็คงจะเป็นเรื่องที่ได้ประสบมา เมื่อความนิยมในการเล่ามีมากขึ้น ผู้ที่มีความสามารถในการคิดฝันก็ใช้จินตนาการแต่งเรื่องราวขึ้นมา จากเรื่องที่ยังไม่ซับซ้อน เป็นเรื่องที่ยาวและซับซ้อนขึ้น มีเนื้อหาสนุกสนานแล้วแต่ว่าจะแต่งอย่างไร

ความเชื่อทางศาสนาก็มีอิทธิพลต่อการเล่านิทานมาก เช่น นิทานชาดก ซึ่งมีกำเนิดที่อินเดียแล้วแพร่เข้ามาในประเทศไทย เป็นการเล่าเรื่องราวของพระพุทธเจ้าในอดีตชาติ นิทานชาดกมีการผูกเรื่องโดยยึดศาสนาและการสั่งสอนศีลธรรมเป็นหลัก เชื่อกันว่าพระพุทธองค์ใช้นิทานชาดกเป็นเครื่องมือสั่งสอนประชาชนโดยดัดแปลงจุดประสงค์ในการเล่าให้เข้ากับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้ประชาชนยึดหลักธรรมที่ว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านมีเนื้อหาแตกต่างกันไปตามจินตนาการของผู้แต่งซึ่งเป็นคนพื้นบ้านจึงไม่มีกฎเกณฑ์เฉพาะในการแต่ง ไม่อิงกับประวัติศาสตร์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้ทั้งในโลกแห่งความเป็นจริงและโลกสมมติ และไม่จำกัดเวลา เกิดขึ้นเมื่อไรก็ได้ ขึ้นอยู่กับความคิดฝันของผู้แต่งนิทานพื้นบ้านมีเนื้อเรื่องหลากหลาย ทั้งเรื่องผจญภัย เรื่องรักโศก เรื่องตลก ขบขัน เรื่องของวีรบุรุษ คนเจ้าปัญญา เรื่องของเทพเจ้า และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น ตัวละครในนิทานก็หลากหลาย มีทั้งตัวละครที่เป็นมนุษย์ธรรมดา เช่น พระราชา พระราชินี เจ้าชาย เจ้าหญิง ทหาร และชาวนา ตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์ เช่น เทวดา นางฟ้า ภูต ผี รักษส ยักษ์ คนแคระ แม่มด พ่อมด และผู้วิเศษ และตัวละครที่เป็นสัตว์ เช่น สุนัข แมว หมู นก กา งู วัว และควาย แต่ตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์ทุกตัวมีบทบาทเช่นเดียวกับมนุษย์ มีอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเหมือนมนุษย์

แม้นิทานพื้นบ้านจะเป็นเรื่องที่เกิดจากจินตนาการ แต่เนื้อเรื่องของนิทานมักเลียนแบบชีวิตจริง คือ ตัวละครเอก ซึ่งมักเป็นตัวละครเอก จะต้องออกเดินทางไปจากบ้านผจญภัยและฝ่าฟันอุปสรรคมากมายกว่าจะประสบความสำเร็จ และได้รับความสุขในตอนจบ ระหว่างที่ผจญภัยนั้นก็จะได้พบกับความมหัศจรรย์ต่างๆ ที่ผู้แต่งจินตนาการขึ้น เช่น ปาล์มลับที่เต็มไปด้วยเวทมนต์ หรือมีต้นไม้เป็นเงิน เป็นทอง เป็นทองแดงทั้งป่า ปราสาทที่ประดับเพชรนิลจินดาทั้งหลาย ต้นไม้วิเศษ และสัตว์วิเศษ เป็นต้น ผู้แต่งยังใช้จินตนาการกับสิ่งของที่เป็นเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน และสมมติให้สิ่งเหล่านั้นเป็นของวิเศษ เช่น หวี กระจก แหวน สร้อย รองเท้า ไต้ะ แก้วอ้อ และไม้เท้า ทำให้ผู้ฟังนิทานได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

นอกเหนือไปจากความสนุกสนานแล้ว เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านยังแทรกคติ คำสั่งสอน และแนวปฏิบัติต่างๆ ไว้ด้วย นิทานบางเรื่องก็มีจุดมุ่งหมายที่จะสั่งสอนความประพฤติ ให้แง่คิด และแนะแนวทางในการดำเนินชีวิต เช่น นิทานชาดกที่เน้นเรื่องการทำความดี ดังที่กล่าวมาแล้ว

นิทานพื้นบ้านที่ชาวไทยรู้จักกันดี แม้จะเป็นเรื่องของนักเล่านิทานชาวกรีกตั้งแต่โบราณก็คือ นิทานอีสป อีสปเล่านิทานที่มีตัวละครเป็นสัตว์ สัตว์เหล่านี้พูดได้และประพฤติตัวตามอย่างมนุษย์ คติหรือคำสั่งสอนที่ได้จากนิทานสัตว์สามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ได้ ส่วนใหญ่นิทานที่แฝงคติ คำสั่งสอน มักจะกล่าวถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องและเป็นที่ยอมรับในสังคมไทย เช่น ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความขยันหมั่นเพียร การเชื่อฟัง การมีวาจาสุภาพอ่อนโยน และการมีกิริยามารยาทดี

นิทานพื้นบ้านของไทยก็มีเนื้อหาและแนวความคิดเช่นเดียวกับนิทานชาดกและนิทานอีสป คือแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง เน้นในคุณภาพของมนุษย์ เช่น ความเฉลียวฉลาด สติปัญญา ไหวพริบ ความสุขุมรอบคอบ ความอดทนอดกลั้น ผู้ที่ประพฤติดีได้รับความสุขในบั้นปลาย ผู้ที่ประพฤติชั่วถูกลงโทษ

ตัวอย่างนิทานภาคใต้เรื่อง “นายทนนหรือนางบัวโทน”

นายทนนมีลูกสาวเพียงคนเดียวชื่อ นางบัวโทน นางบัวโทนมีรูปร่างหน้าตาสวยที่สุดในหมู่บ้าน แต่เสียตรงที่มีกิริยาท่าทางซุ่มซำม เดินเตะกระโถนในบ้านหลายครั้ง จนนายทนนโกรธมาก และตำลูกสาวว่าเหมาะที่จะมีผัวเป็นลิงเป็นค่างเพราะกิริยาเหมือนกัน

แม้จะมีชายหนุ่มในหมู่บ้านหรือต่างหมู่บ้านจัดผู้ใหญ่มาสู่ขอนางบัวโทนจากพ่อแม่ แต่นางบัวโทนก็ปฏิเสธทุกครั้งจนนับครั้งไม่ถ้วน ในที่สุดนายทนนจึงถามลูกสาวว่าจะแต่งงานกับใครกันแน่ นางบัวโทยังยืนยันคำดำของพ่อคือจะแต่งงานกับลิงแต่ต้องเป็นพญาลิง

ในที่สุดนายทนนนำลูกสาวเข้าป่าลึก และได้พบกับพญาลิงหนุ่ม แล้วตกลงตามที่นางบัวโทนต้องการ ลิงทั้งหลายต่างมาจัดพิธีแต่งงานกันอย่างเอิกเกริก ก่อนนายทนนจะเดินทางกลับบ้าน พญาลิงลูกเขยได้มอบหีบอาหารทิพย์แก่พ่อตา หีบวิเศษนี้เมื่อเปิดออกก็จะมีอาหารตามที่ต้องการ

นายทนนเดินทางผ่านบ้านเพื่อนเกลอและขอหีบอาหารทิพย์จนเพื่อนเกลออยากได้ จึงใช้กำลังเหนียวแรงแย่งชิงเอาซึ่งหน้า นายทนนสู้ไม่ได้จึงกลับมาหาลูกเขย คราวนี้พญาลิงมอบหีบเพชรนิลจินดาให้ เมื่อเดินทางผ่านบ้านเพื่อนเกลอ นายทนนก็ไข่อวดตามนิสัยเดิมและถูกเพื่อนเกลอแย่งชิงหีบวิเศษไปอีก พ่อตาจึงกลับไปหาลูกเขยอีกครั้ง คราวนี้พญาลิงมอบหีบทองให้แก่ทนน ครั้นนายทนนเดินทางผ่านบ้านเพื่อนเกลออีกโดนแย่งชิงหีบอีก เมื่อเพื่อนเกลอของนายทนนเปิดหีบ ปรากฏมีชายกำยำออกมาจากหีบเข้ามารวบตัวเพื่อนเกลอที่มีนิสัยอยากได้ของผู้อื่น และชายกำยำดังกล่าวได้เอาศอกกระทุ้งถองตามร่างกายเพื่อนเกลอนับครั้งไม่ถ้วน เพื่อนเกลอนายทนนร้องเสียงหลงด้วยความเจ็บปวด ในที่สุดยินยอมนำหีบทั้งหมดมาคืนแก่นายทนน

นิทานเรื่องนี้ ชาวภาคใต้โดยเฉพาะชาวสุราษฎร์ธานีและชาวนครศรีธรรมราชใช้เปรียบเทียบเด็กผู้หญิงมีนิสัยซุ่มซำมเหมือนนางบัวโทน และนิทานเรื่องนี้ให้คติโดยชี้ให้เห็นผลของคนชอบไข่อวดและผลของคนที่ไม่เห็นแก่ได้

แบบฝึกหัด เรื่องพระวรวงศ์

คำสั่ง : คำที่ขีดเส้นใต้ หมายถึงตัวละครตัวใด

พระวรวงศ์	เศรษฐีโลภกัน	นางกาไวย	นางคารวี
พระสุริยามาศ	ท้าววงศา	นางวงศ์สุริยา	

1. มันทอดความใส่ บิดาหลงไหล ด้วยเล่ห์มนตร์ยา : _____
2. นางนาถเห็นประจักษ์ นางทราชมรักแรงคิดถวิล
ถึงหน่อพระนรินทร์ ผู้รักข้าอยู่แห่งใด : _____
3. นานไปเบื้องหน้า จะเกิดน้องยา มีบุญยิ่งพี่ : _____
4. ช่วงลูกเกิดโคมยง ลูกน้อยสององค์ มาต้องภัยบิดา : _____
5. น้องขอตายด้วย เป็นเพื่อนคู่ม้วย กันทุกชาติไป : _____
6. คารวีตอบบิดา ว่าลูกยาจะขอไป
ไปด้วยบิดาให้ มิกลับไปแล้วบิดา : _____
7. ชายนี้ลูกใคร อยู่บ้านเมืองใด หรือพลัดสัญจร
ทรงรูปกษัตริย์ แม่นแท้แต่ก่อน เยียได้ลูกอ่อน
มาเป็นโจรป่า : _____
8. พี่เอ๋ยอย่าช้า จงพระพี่ยา เร่งคิดจงดี
เราขับโยธา ไปกลางพนาศรี รับพระชนนี
ปกเกล้าเกศา : _____
9. ใ้ตัวกูเอ๋ย บาบสิ่งใดเลย ฟังหญิงมารยา
มันเปียนทำเจ้า พี่น้องสองรา ลูกรักกำพร้า
จะฆ่าให้ตาย : _____
10. คารวีเมียแก้ว เมื่อกลับชาติแล้ว ใช้อื่นเลยหนา
คือพระพิมพา แห่งพระทศพล : _____

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นิทานพื้นบ้านและตำนานท้องถิ่น จำนวน 4 คาบ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ตำนานท้องถิ่น วิชาเพิ่มเติม ท32202 วรรณกรรมท้องถิ่น
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. เวลา น.

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็น
 คุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง

สาระสำคัญ

ตำนาน หรือตำนานพื้นบ้าน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวขนาดสั้น บางเรื่องเล่าถึงเหตุการณ์
 เพียงตอนเดียว บางเรื่องก็มีเหตุการณ์หลายตอน เนื้อหาของตำนานมักเกี่ยวข้องกับความเชื่อ
 ขนบธรรมเนียมประเพณี โศกกลาง หรือแบบอย่างความคิดเห็นของกลุ่มชนพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่น
 เป็นเรื่องที่มีเค้ามาจากความจริง หรือผู้เล่าและผู้ฟังเชื่อว่าเป็นจริง

ตำนานมักเล่าถึงบุคคลในสังคมของคนโบราณที่ยกย่องนับถือคนดี คนมีบุญ มีความ
 กล้าหาญ ชี้อสังขฤต เสียสละ มีคุณธรรม หรือเป็นเรื่องที่ระบุดึงสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง
 นอกจากนี้ยังเล่าถึงสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น ภูต ผี นางไม้ เงือก เป็นต้น ซึ่งเป็นความเชื่อของคน
 พื้นบ้าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของตำนานพื้นบ้านได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายที่มาของตำนานพื้นบ้านได้
3. นักเรียนสามารถอธิบายเนื้อหาของตำนานพื้นบ้านได้
4. นักเรียนสามารถอธิบายและวิเคราะห์ตำนานพื้นบ้านของภาคใต้ได้
5. นักเรียนสามารถเล่าตำนานพื้นบ้านภาคใต้ได้

สาระการเรียนรู้

1. การปฏิบัติ คิดวางแผน ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการนำเสนอ
2. มีความรักและภูมิใจในวัฒนธรรมทางภาษาไทย และร่วมรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั่วโมงที่ 1

1. นักเรียนฟังตำนานพื้นบ้านเรื่อง “เกาะหนู-เกาะแมว” เป็นตำนานพื้นบ้านทางภาคใต้ เพื่อเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนได้ฟังนิทานพื้นบ้าน
2. นักเรียนศึกษาความหมาย ที่มา และเนื้อหาของตำนานพื้นบ้านจากใบความรู้ พร้อมทั้งครูอธิบายเพิ่มเติมเสริมความเข้าใจให้กับนักเรียน

ชั่วโมงที่ 2

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 8-9 กลุ่ม เพื่อศึกษาดำเนินงานเขาช้าง เมื่อศึกษาดำเนินงานเขาช้างเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ตำนานท้องถิ่นโดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้
 1. ด้านการใช้ภาษา
 2. ด้านสังคม
2. นักเรียนทำใบงานเรื่องตำนานเขาช้าง ส่งครูในชั่วโมงต่อไป

ชั่วโมงที่ 3

1. นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่ม นำเสนอการศึกษาตำนานเขาช้าง
2. ครูประเมินการนำเสนอการนำเสนอรายงาน การเล่าตำนานและการวิเคราะห์ตำนานเขาช้างพร้อมทั้งเสนอแนะข้อที่ผิดพลาดและเสริมเนื้อหาในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์
3. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเรื่อง ตำนานท้องถิ่น เพื่อทบทวนความเข้าใจให้ดียิ่งขึ้น

ชั่วโมงที่ 4

1. ครูเฉลยใบงาน
2. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนเรื่องนิทานพื้นบ้านและตำนานท้องถิ่น จำนวน 30 ข้อ
3. ครูเฉลยแบบทดสอบหลังเรียนและให้นักเรียนเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนว่านักเรียนมีพัฒนาการการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างไรบ้าง

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้เรื่อง ตำนานท้องถิ่น
2. ใบงานเรื่อง ตำนานท้องถิ่น
3. ตัวอย่างตำนานท้องถิ่น เรื่อง เกาะหนูเกาะแมว
4. ตำนานท้องถิ่น เรื่อง เขาช้าง

การวัดผลประเมินผล

หลักฐาน	วิธีการประเมิน
1. รายงานเรื่อง การวิเคราะห์ตำนานท้องถิ่นเขาช้าง	1. ความถูกต้องครบถ้วนของเนื้อหา
2. ใบงานเรื่อง ตำนานท้องถิ่น	2. ความถูกต้องและการใช้ประโยชน์ด้านการอ่าน
3. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	3. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน การตอบใบงานและรายงานเรื่อง นิทานพื้นบ้าน เป็นลำดับดังนี้

ระดับคุณภาพ	คะแนน
-นักเรียนทำรายงานได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนชัดเจน สามารถนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และใช้ภาษาในการเขียนสละสลวย	5
-นักเรียนทำรายงานได้ถูกต้อง ครบถ้วนบางส่วน ยังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ภาษาในการเขียนสละสลวย	4
-นักเรียนทำรายงานได้ถูกต้องบางส่วน ยังไม่ครบถ้วน ยังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ภาษาในการเขียนสละสลวย	3
-นักเรียนทำรายงานได้ถูกต้องบางส่วน ใจความขาดๆไม่ครบถ้วน ยังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ภาษาในการเขียนสละสลวย	2
-นักเรียนทำรายงานไม่ถูกต้องผิดแผกจากประเด็น ใจความไม่ครบถ้วน ยังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ภาษาในการเขียนสละสลวย	1

ความคิดเห็นของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

.....
...../...../.....

บันทึกผลหลังการสอน

.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....
.....

แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อครูผู้สอน

นางสาวเฉลิมวงศ์ กลับคง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ

ตำนานพื้นบ้าน

ตำนาน หรือตำนานพื้นบ้าน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวขนาดสั้น บางเรื่องเล่าถึงเหตุการณ์เพียงตอนเดียว บางเรื่องก็มีเหตุการณ์หลายตอน เนื้อหาของตำนานมักเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ไซโคลง หรือแบบอย่างความคิดเห็นของกลุ่มชนพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่น เป็นเรื่องที่มีเค้ามาจากความจริง หรือผู้เล่าและผู้ฟังเชื่อว่าเป็นจริง

ตำนานมักเล่าถึงบุคคลในสังคมของคนโบราณที่ยกย่องนับถือคนดี คนมีบุญ มีความกล้าหาญ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ มีคุณธรรม หรือเป็นเรื่องที่ระบุถึงสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง นอกจากนี้ยังเล่าถึงสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น ภูต ผี นางไม้ เงือก เป็นต้น ซึ่งเป็นความเชื่อของคนพื้นบ้าน

ความหมายของตำนานพื้นบ้าน

ตำนาน ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ หมายถึง เรื่องแสดงกิจกรรมอันมีมาแล้วแต่ปางหลัง เรื่องราวมนานที่เล่ากันสืบๆ มา

ความหมายในทางคติชนวิทยา ตำนาน คือ เรื่องเล่าสั้นๆ ที่เล่ากันอยู่ในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง คนส่วนมากเชื่อกันว่าเป็นเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และถ้าเรื่องที่เล่านี้เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลหรือสถานที่ ก็เชื่อว่าบุคคลหรือสถานที่นั้นมีอยู่จริง

ที่มาของตำนานพื้นบ้าน

ในท้องถิ่นแต่ละแห่งย่อมมีการเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้น เรื่องที่เล่าอาจเป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นจริง แล้วเล่าต่อกันมา และอาจแพร่ไปยังท้องถิ่นอื่นด้วย

ตำนาน คือ เรื่องราวที่เล่าเกี่ยวกับประเพณีเก่าแก่ บางเรื่องเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ และอ้างถึงตัวบุคคลหรือสถานที่ที่มีอยู่จริง ในท้องถิ่นหรือชุมชนหลายแห่งมีเรื่องของวีรบุรุษหรือคนที่ทำประโยชน์ให้กับชุมชนแห่งนั้น ผู้คนในชุมชนมีความรักและภาคภูมิใจในบุคคลเหล่านี้จึงนำเรื่องราวของเขามาเล่า คนบางกลุ่มยังเชื่อว่าวีรบุรุษเหล่านี้ยังไม่ตาย แต่ซ่อนตัวอยู่ในที่เร้นลับรอเวลาที่จะกลับมาช่วยเหลือประเทศชาติ

นอกจากนี้ตำนานเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แล้ว ยังมีตำนานที่เกิดจากความเชื่อของคนในท้องถิ่น เช่น ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ เวทมนต์คาถา มนุษย์ต่างดาว ปรางค์การณ์เหนือธรรมชาติ เช่น คนตายแล้วฟื้น ตำนานเหล่านี้มีเนื้อหาที่กว้างและหลากหลายมาก ตัวอย่างเช่น เรื่องผีที่เล่ากันอยู่ในภาคต่างๆ ผีแต่ละประเภทจะมีรูปร่างลักษณะและอิริยาบถแตกต่างกันไป แต่ก็มีผู้คนจำนวนมากเชื่อกันว่าเป็นเรื่องจริง

เนื้อหาของตำนานพื้นบ้าน

ตำนานมีเล่ากันอยู่ทั่วไป แต่จุดประสงค์หลักในการเล่าต่างไปจากนิทาน คือตำนานเล่า เพื่อให้ผู้คนได้ทราบถึงความจริงบางอย่างที่สำคัญ อธิบายปรากฏการณ์พิเศษหรือเหตุการณ์บางอย่างที่ควรจดจำ เนื้อหาของตำนานจะสอดแทรกความเป็นจริง ทำให้เรื่องที่เล่าเป็นเรื่องที่น่าเชื่อถือ มีการอ้างอิงเวลา วัน เดือน ปี ฤดูกาล ที่แน่นอน เพื่อให้ผู้ฟังเชื่อถือมากขึ้น

เนื้อหาของตำนานแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

๑. ตำนานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และบุคคลในประวัติศาสตร์ เป็นเรื่องที่เชื่อถือกันว่าเกิดขึ้นจริงๆ ในอดีต เนื่องจากสามารถระบุเวลาและสถานที่ได้อย่างชัดเจนและยังระบุตัวบุคคลอีกด้วย

ตำนานประวัติศาสตร์นิยมเล่าถึงวีรบุรุษของชาติและวีรบุรุษของชุมชน เช่น สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระร่วง ท้าวสุรนารี พระยาพิชัยดาบหัก ชาวบ้านบางระจัน นายขนมต้ม เป็นต้น นอกจากนี้ยังเล่าถึงเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อชีวิตของผู้คนในชุมชนท้องถิ่น เช่น การทำสงคราม การปกครองที่โหดร้าย โรคระบาดที่คร่าชีวิตของผู้คนไปเป็นจำนวนมาก ตลอดจนความหายนะอย่างอื่น

๒. ตำนานเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนา เป็นเรื่องที่เล่าถึงพระเจ้า นักบุญ ความเคร่งครัดในศาสนา ความศรัทธาของคนพื้นบ้าน เป็นต้น

ผู้คนในทุกชุมชนย่อมมีความผูกพันอยู่กับศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวบ้านมีความเคารพเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาฝังอยู่ในจิตใจอย่างลึกซึ้ง ตำนานที่เล่าเกี่ยวกับพระพุทธประวัติ เป็นเรื่องที่ทำให้ผู้ชนเคารพและเกรงกลัวบารมีของพระพุทธองค์ นอกจากนี้ยังมีตำนานเกี่ยวกับพระอรหันต์ เทวดา ฤาษี พระภิกษุ ฯลฯ

ตำนานที่เกี่ยวกับสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และวัตถุศักดิ์สิทธิ์ในทางศาสนาก็มีวัดวาอาราม พระธาตุ สถานที่บางแห่ง รอยพระพุทธบาท เจดีย์ พระพุทธรูป เป็นต้น ซึ่งเป็นหลักฐานว่าชาวไทยส่วนใหญ่เป็นพุทธศาสนิกชนผู้มีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนามาเป็นเวลาช้านาน

๓. ตำนานเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ เป็นความเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติของคนพื้นบ้าน ซึ่งมีเรื่องเล่ามากมาย เช่น เวทมนต์คาถา โชคกลาง ปรากฏการณ์ของวิญญาณ อสุรกายหรือสัตว์ประหลาดนานาชนิด นางไม้ นางฟ้า สถานที่สยองขวัญ เช่น ป่าช้าหรือบ้านผีสิง ภูตผีปีศาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องผีที่เล่ากันในกลุ่มชาวไทยมีจำนวนมากมาย เช่น เรื่องแม่นาคพระโขนง ผีกระสือ ผีกระหัง ผีปอบ ผีกะ ผีม้าบ้อง

ตำนานเกี่ยวกับเรื่องเหนือธรรมชาติที่นิยมเล่ากันมากเรื่องหนึ่งคือ การค้นหาสมบัติหรือ การขุดสมบัติตามที่ต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการค้นหาหรือการปฏิบัติเพื่อให้ได้ทรัพย์สมบัติ เหล่านั้นมา ตำนานมักระบุถึงข้อห้ามบางประการและอันตรายจากการปฏิบัติผิดวิธีหรือจากคำสาปแช่ง ระบุความเชื่อว่ามีผู้เฝ้าสมบัติที่มีฤทธิ์ สามารถบันดาลความโชคร้ายให้เกิดแก่คนที่ไปขุดสมบัติ เช่น ตำนานเรื่องปู่โสมเฝ้าทรัพย์ ตำนานเรื่องถ้ำมหาสมบัติ เป็นต้น

๔. ตำนานเกี่ยวกับสถานที่ เป็นการอธิบายที่มาของชื่อสถานที่ต่างๆ เช่น วังบัวบาน จังหวัดเชียงใหม่ ผาวิงซู จังหวัดลำพูน เขาตม่องลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ เช่น ตำนานพระปฐมเจดีย์ซึ่งเล่าถึงที่มาของพระปฐมเจดีย์ว่า เป็นเรื่องของพระยากงกับพระยาพาน พระยาพานฆ่าบิดาโดยไม่รู้ แต่ก็เ็นบาปหนัก จึงต้องสร้างเจดีย์เพื่อล้างบาป

การเล่าเรื่องราวเพื่ออธิบายความเป็นมาของชื่อสถานที่หรือลักษณะเด่นของสถานที่นั้นๆ อาจจะมีสมมติตัวละครขึ้นมาเพื่อให้เรื่องราวจริงจิ่งสมเหตุสมผล พระยากง พระยาพาน และยายหอมผู้เลี้ยงดูพระยาพานอาจไม่มีตัวตนอยู่จริง แต่ในเรื่องเล่าที่นั้นเหมือนกับว่าบุคคลเหล่านี้เคยมีชีวิตอยู่จริงๆ

ตัวอย่างตำนานพื้นบ้านภาคใต้เรื่อง “เกาะหนู – เกาะแมว”

เรื่องเกาะหนู – เกาะแมวเป็นตำนานพื้นบ้านจังหวัดสงขลา เล่ากันว่าในอดีตอันแสนนานนั้น จังหวัดสงขลายังไม่มีเกาะและภูเขาเหมือนกับปัจจุบัน สาเหตุที่เกิดมีภูเขาและเกาะต่างๆ ขึ้นมานั้นมีตำนานเล่าดังนี้

มีเศรษฐีชาวจีนคนหนึ่งแล่นเรือสำเภามาที่เมืองสงขลาอยู่เสมอเพื่อซื้อข้าวที่เมืองสงขลาไปขายยังเมืองจีน เศรษฐีคนนี้มีแก้วสารพัดนึกอยู่ลูกหนึ่ง เป็นแก้ววิเศษที่แหวงแหวนมากและเก็บไว้อย่างดี ไม่เคยมีใครได้เห็นมาก่อน

คราวหนึ่ง เศรษฐีคนนี้ได้แล่นเรือสำเภาที่สงขลาอีกเพื่อบรรทุกข้าวไปขายที่เมืองจีนเช่นเคย เผอิญคราวนี้มีหนูตัวหนึ่งติดเรือมาด้วย หนูตัวนั้นฉลาดแสนรู้มาก มันรู้ว่าเศรษฐีมีแก้ววิเศษ และเกิดความอยากได้ จึงคิดอยู่ตลอดเวลาว่าทำอย่างไรจึงจะขโมยแก้ววิเศษมาเป็นของมัน

หนูตัวนี้ติดเรือสำเภาไปถึงเมืองจีน และได้สะกดรอยตามเศรษฐีไปถึงบ้านโดยที่เศรษฐีไม่รู้ตัว พอเศรษฐีเข้านอนและหลับไปแล้ว มันก็เข้าไปทางโพรงตรงฝาห้องที่เก็บแก้ววิเศษแล้วขโมยแก้ววิเศษไปได้

เมื่อขโมยแก้ววิเศษได้แล้ว เจ้าหนูก็คิดหาทางนำแก้วนี้กลับไปยังสงขลา มันจะรอให้ เศรษฐีเล่นเรือสำเภากลับไปอีกเที่ยวหนึ่งก็ไม่ได้ เพราะคงจะต้องรออีกนานและอาจถูกจับได้ เสียก่อน ในที่สุดมันจึงตัดสินใจคาบแก้ววิเศษกระโดดลงทะเลว่ายน้ำกลับเมืองสงขลา แม้จะมี ระยะทางที่ไกลมาก แต่ด้วยอำนาจของแก้ววิเศษจึงช่วยให้มันไม่จมน้ำตายเสียก่อน

ฝ่ายเศรษฐีตื่นขึ้นมาในตอนเช้า ทราบว่าแก้ววิเศษหายไปก็เศร้าโศกเสียตายมาก เขานึกถึง ว่าผู้ที่ขโมยไปนั้นคงจะเป็นสัตว์ประเภทหนึ่งที่มาจากประเทศไทย เพราะสัตว์นี้ทิ้งร่องรอยเป็น รอยเท้าเล็กๆ จากโพรงที่ฝาห้องและรอยกัดผ้า สัตว์นี้จะต้องติดเรือสำเภามาเพื่อขโมยแก้ววิเศษ อย่างแน่นอน เขาเสียใจและเสียตายแก้ววิเศษจนกินไม่ได้นอนไม่หลับ ฝ้าแต่นึกถึงสิ่งที่ตน สูญเสียไป

เศรษฐีคนนี้เลี้ยงสัตว์ไว้สามตัว เป็นแมวตัวหนึ่งและสุนัขสองตัว สัตว์ทั้งสามตัวนี้แสนรู้ มาก ทั้งยังมีความกตัญญูสูงด้วย พวกมันสังเกตเห็นว่าเศรษฐีมีท่าทางเศร้าโศก ไม่เล่นหัวกับพวกมัน เหมือนเช่นเคย ก็เกิดความสงสัยพากันเข้าไปไต่ถามเรื่องราว

เศรษฐีไม่คิดว่าสัตว์ทั้งสามตัวจะช่วยเหลือตนได้จึงไม่ได้เล่าให้ฟัง แต่สัตว์ทั้งสามอ้อนวอนจนเขา ยอมบอกว่าแก้ววิเศษหายไป และสงสัยว่าหนูจากเมืองไทยคงจะลักเอาไป สัตว์ทั้งสามตัวโกรธ แทนนายของมันมาก แมวตัดสินใจว่าจะต้องออกติดตามมันกระโดดลงทะเลว่าตามหนูไป สุนัข สองตัวเห็นความใจเด็ดของแมวเช่นนั้นจึงกระโดดตามลงไปด้วย

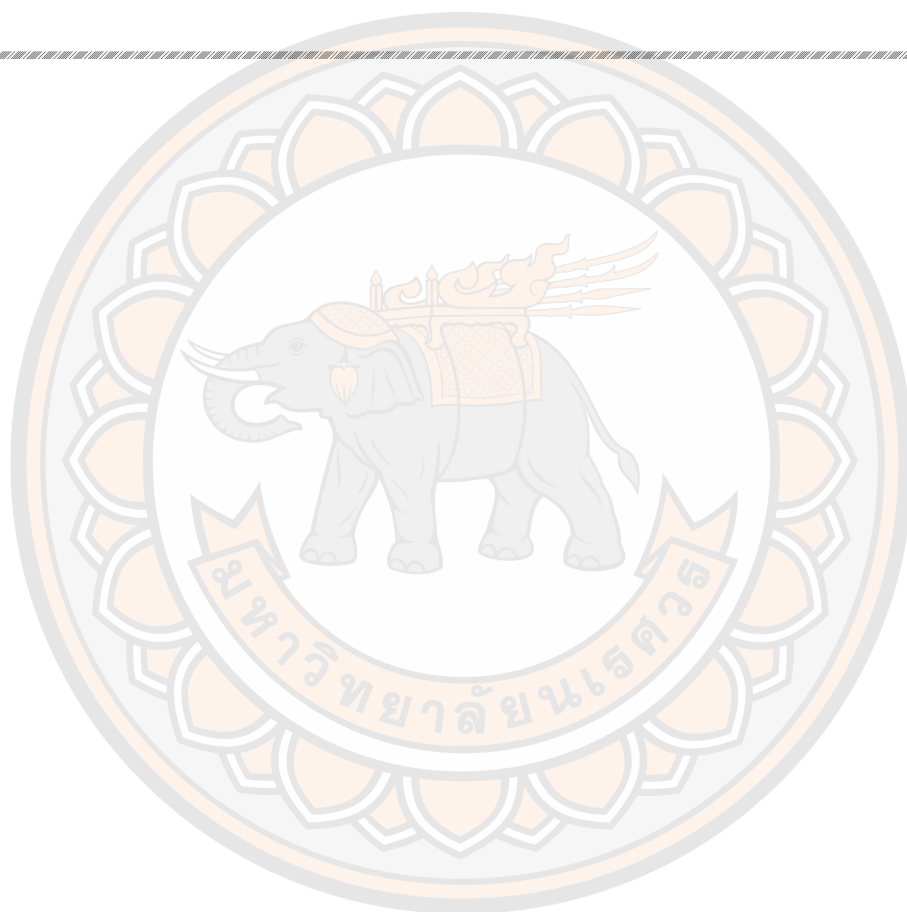
ทั้งแมวและสุนัขว่ายน้ำไล่ตามหนูอยู่หลายวัน สัตว์ทั้งสี่ต่างก็เหนื่อยและอ่อนเพลียมาก เข้าใกล้เมืองสงขลาเข้าไปทุกที หนุว่ายน้ำหนี แมวว่ายน้ำตาม สุนัขอีกสองตัวว่ายน้ำตามแมวอีกทอด หนึ่ง พอใกล้จะถึงปากอ่าวเมืองสงขลา หนูหันมาเห็นแมวว่ายน้ำตามมาติดๆ ก็ตกใจกลัว ปล่อย แก้ววิเศษที่คาบอยู่เสีย แก้ววิเศษจึงจมลงไปอยู่ใต้ทะเล

หนูกับแมวต่างก็เหนื่อยมาก ประกอบกับไม่ได้กินอาหารมาหลายวัน จึงหมดแรงจมน้ำ ตายอยู่ที่ปากอ่าวเมืองสงขลานั้นเอง ส่วนสุนัขสองตัวพยายามว่าจนถึงฝั่ง แต่ก็ไปไม่รอด ล้มลง ขาดใจตายอยู่ตรงฝั่งด้วยความเหนื่อยและความหิว

แก้ววิเศษนั้นต่อมากลายเป็นหาดทราย และด้วยอำนาจของมันทำให้หนูและแมวที่ จมน้ำตายกลายเป็นเกาะ เรียกว่า เกาะหนู เกาะแมว มาจนทุกวันนี้ ด้วยเหตุที่หาดทรายนี้ เกิดขึ้นจากแก้ววิเศษ จึงได้ชื่อว่า หาดแก้ว ส่วนสุนัขที่ตาย ซากของมันกลายเป็นภูเขาสองลูก เรียกกันว่า เขาน้อย และ เขาตั้งกวน

หาดทรายแก้ว จึงเป็นหาดทรายที่สวยงามอยู่คู่กับเกาะหนู เกาะแมว เขาน้อยและเขาตั้ง
กวน ในจังหวัดสงขลาแต่นั้นมา

ตำราเกี่ยวกับชื่อสถานที่ของภาคใต้เกิดจากการสังเกตธรรมชาติและเล่าเรื่องราวประกอบ
เช่นเดียวกับภาคอื่นๆ ตำนานลักษณะนี้จะมีอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะสถานที่ต่างๆ จะมีสภาพ
ทางภูมิศาสตร์แตกต่างกันไป ทำให้ผู้เล่ามีความคิดที่หลากหลายและสร้างเรื่องขึ้นมาได้ไม่ซ้ำกัน

ใบงาน

จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. จงอธิบายการเกิดขึ้นของตำนานพื้นบ้าน

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จงอธิบายถึงประโยชน์ของตำนานพื้นบ้าน

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. เนื้อหาของตำนานแบ่งออกเป็นกี่กลุ่ม อะไรบ้าง จงอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. เลือกอ่านตำนานพื้นบ้านภาคใต้ที่นักเรียนชอบหรือสนใจ แล้วเขียนหรือเล่าเรื่องโดยย่อพร้อมทั้งวิเคราะห์เนื้อหาด้านภาษาที่ใช้

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. เลือกอ่านตำนานพื้นบ้านที่เกี่ยวกับสถานที่ของภูมิภาคใดก็ได้ตามความสนใจ แล้วเขียนอธิบายเชิงเปรียบเทียบตำนานตามความเชื่อกับการเกิดจากสภาพภูมิศาสตร์

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

ใบงาน

คำสั่ง : ให้นักเรียนเลือกเขียนผังความคิดที่ได้จากนิทานพื้นบ้านเรื่องพระวรวงศ์หรือ
ตำนานเขาช้างเผือกเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

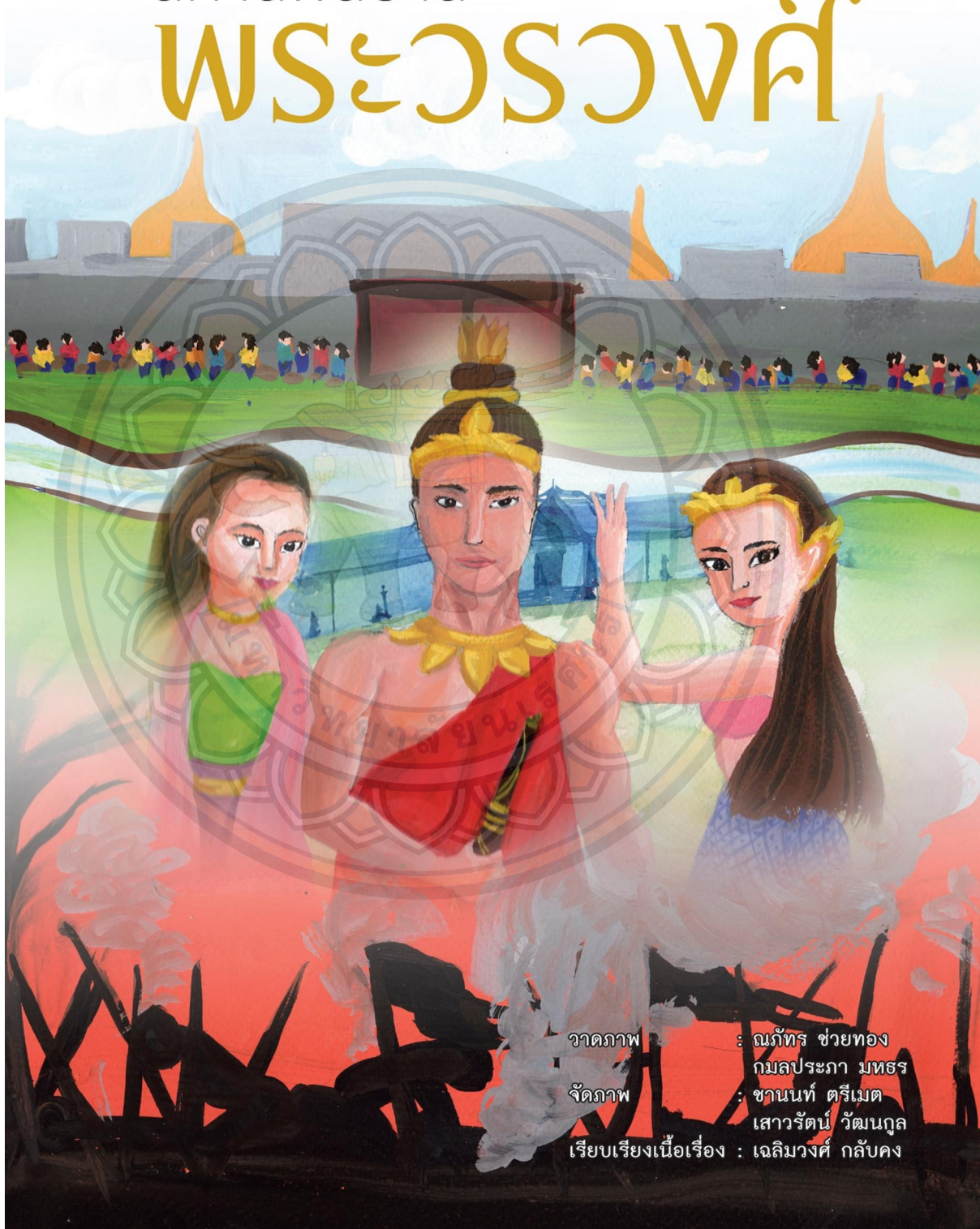

ภาคผนวก ฅ

- นิทานพื้นบ้าน เรื่องพระวรวงศ์
- ตำนานท้องถิ่น เรื่องเขาช้าง

นิทานพื้นบ้าน

พระวรวงศ์

วาดภาพ : อนุรักษ์ ช่วยทอง
 กมลประภา มหธร
 จัดภาพ : ชานนท์ ตรีเมต
 เสาวรัตน์ วัฒนกุล
 เรียบเรียงเนื้อเรื่อง : เฉลิมวงศ์ กลับคง

คำนำ

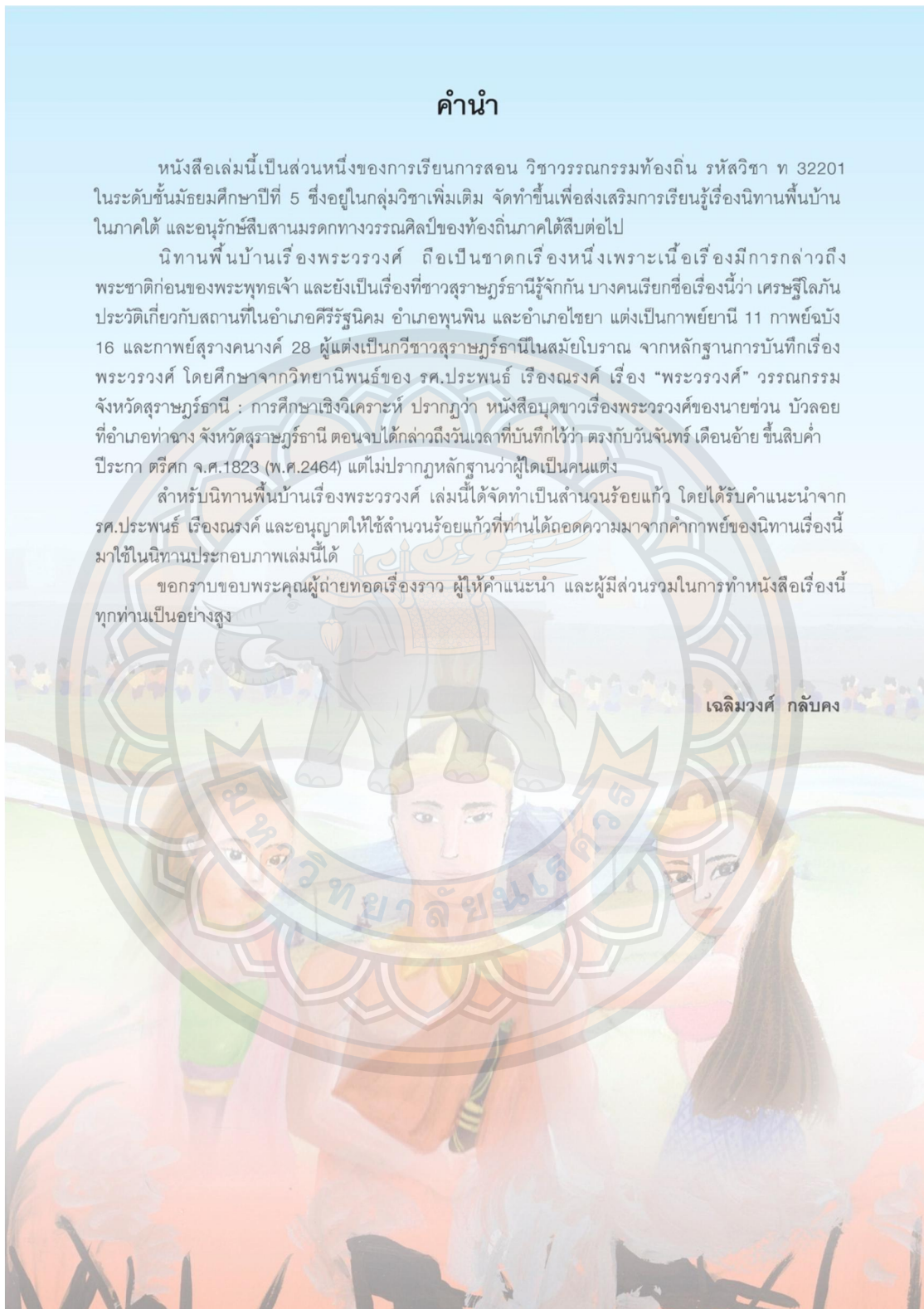
หนังสือเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน วิชาการวรรณกรรมท้องถิ่น รหัสวิชา ท 32201 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งอยู่ในกลุ่มวิชาเพิ่มเติม จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องนิทานพื้นบ้าน ในภาคใต้ และอนุรักษ์สืบสานมรดกทางวรรณศิลป์ของท้องถิ่นภาคใต้สืบต่อไป

นิทานพื้นบ้านเรื่องพระวรวงศ์ ถือเป็นชาดกเรื่องหนึ่งเพราะเนื้อเรื่องมีการกล่าวถึง พระชาติก่อนของพระพุทธเจ้า และยังเป็นเรื่องที่ชาวสุราษฎร์ธานีรู้จักกัน บางคนเรียกชื่อเรื่องนี้ว่า เศรษฐีโลกัน ประวัติเกี่ยวกับสถานที่ในอำเภอคีรีรัฐนิคม อำเภอพนนัง และอำเภอไชยา แต่งเป็นกาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 ผู้แต่งเป็นกวีชาวสุราษฎร์ธานีในสมัยโบราณ จากหลักฐานการบันทึกเรื่อง พระวรวงศ์ โดยศึกษาจากวิทยานิพนธ์ของ รศ.ประพนธ์ เรืองณรงค์ เรื่อง "พระวรวงศ์" วรรณกรรม จังหวัดสุราษฎร์ธานี : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ ปรากฏว่า หนังสือบทความเรื่องพระวรวงศ์ของนายชวน บัวลอย ที่อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตอนจบได้กล่าวถึงวันเวลาที่บันทึกไว้ว่า ตรงกับวันจันทร์ เดือนอ้าย ขึ้นสิบค่ำ ปีมะกา ตรีกา จ.ศ.1823 (พ.ศ.2464) แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ใดเป็นคนแต่ง

สำหรับนิทานพื้นบ้านเรื่องพระวรวงศ์ เล่มนี้ได้จัดทำเป็นสำนวนร้อยแก้ว โดยได้รับคำแนะนำจาก รศ.ประพนธ์ เรืองณรงค์ และอนุญาตให้ใช้สำนวนร้อยแก้วที่ท่านได้ถอดความมาจากคำกาพย์ของนิทานเรื่องนี้ มาใช้ในนิทานประกอบภาพเล่มนี้ได้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ถ่ายทอดเรื่องราว ผู้ให้คำแนะนำ และผู้มีส่วนร่วมในการทำหนังสือเรื่องนี้ ทุกท่านเป็นอย่างสูง

เฉลิมวงศ์ กลับคง

ท้าววงศ์ครองเมืองกุสสา มีชายาฝ่ายขวาชื่อ นางวงศ์สุรียา และมีพระโอรส ๒ พระองค์ คือ พระสุริยามาศและพระวรวงศ์ ส่วนชายาฝ่ายซ้ายชื่อ นางกาไว และมีพระโอรส ๑ พระองค์ คือ ไวยทัต ลักษณะนิสัยโอรสทั้งสองต่างกัน โอรสฝ่ายขวานั้นมีสติปัญญาและทรงคุณธรรม ส่วนฝ่ายซ้ายชอบในเชิงพาล เคยถูกท้าววงศ์ริ้วและบริภาพต่อหน้าพระที่นั่ง นำความอภัยสอดสูล่แก่นางกาไวอย่างยิ่ง

นางกาไวยสมคบกับยายเฒ่าสุเมณฑา ทำเสน่ห์ให้ท้าววงศ์หลงใหลนาง และใส่ความโอรสฝ่ายขวาว่าบังอาจปลุกปล้ำตน ท้าววงศ์จึงสั่งลงโทษ พระโอรสทั้งคู่ถึงขั้นประหารชีวิต นางวงศ์สุริยาจึงติดสินบนเพชรฆาต ให้ปล่อยโอรสของตนออกจากพระนคร

นางวงศ์สุริยาได้มอบหัวแหวนแก่พระสุริยมาศและพระวรวงศ์ เพื่อเป็นเครื่องคุ้มกันภัย

ระหว่างเดินทางเจ้าชายทั้งสองนอนหลับอยู่ ณ ศาลาแห่งหนึ่ง รากฏว่าราชรถเสียนหายจากเมืองไอยมาสมาหยุดตรงหน้าศาลา ทหารจึงอุ้ม พระสุริยมาศขึ้นราชรถนำไปครองเมืองและอภิเษกกับนางอุทุมพร

ฝ่ายพระวรวงศ์ตื่นขึ้นไม่พบพี่ชายจึงออกติดตาม จนถึงแคว้นเศรษฐีโลกัน พระวรวงศ์ไปอาศัยอยู่กับตายาย โดยอาศัยแสงสว่างจากหัวเทียนแทนไฟ ยามค่ำคืน ตายายเข้าใจว่าพระวรวงศ์เป็นโจรจึงแจ่งจับกับเศรษฐีโลกัน เมื่อพระวรวงศ์โดนจับจองจำ แต่ด้วยบุพเพสันนิวาสดลใจนางคารวีธิดาเศรษฐี โลกันเห็นนักโทษแล้วมีจิตปรีดิ์พอ ต่อมานางนวลศรีพี่เลี้ยงของนางคารวี เป็นแม่สื่อติดสินบนผู้คุมจนบรรลุผลสำเร็จ

พระสุริยมาศคิดถึงน้องชายจึงสั่งให้นายช่างสร้างศาลา และเขียน เรื่องราวของตนกับพระวรวงศ์ พร้อมสั่งให้คนคอยเฝ้าสังเกตผู้มาพักอาศัย ที่ศาลาแห่งนี้

๓

พระวรวงศ์

เมืองโลกันเป็นเมืองขึ้นของเมืองมุสสา จึงต้องส่งเครื่องราชบรรณาการไปถวายทุกปี ครั้นใกล้กำหนดเศรษฐีจึงเตรียมตัวเดินทาง พร้อมทั้งควบคุมตัวพระวรวงศ์ไปให้ท้าวมุสสาหลงอาญา นางคารวีขอติดตามไปด้วย แต่เศรษฐีไม่ยอม แต่ได้เกิดเรื่องอัศจรรย์ เรือสำเภาไม่เคลื่อนล้าออกจากอู่ แม้จะมีคนจำนวนมากมาช่วยชักลากเรือ ในที่สุดเศรษฐีโลกันยินยอมให้นางคารวีเดินทางเรือจึงแล่นได้

เมื่อถึงเมืองมุสสา ปรากฏว่าผลการพิจารณาโทษเศรษฐีดลกันเป็นฝ่ายผิดจึงถูกจองจำแทน พระวรวงศ์อาสาท้าวมุสสาปราบพญายักษ์ที่ขึ้นจากสระน้ำมากินเจ้าเมืองมุสสาทุกสามสิบปี ขุนมารได้เขียนจารึกเป็นตำนานตรงเสาประโคนไว้ว่า “วันใดพระโพธิสัตว์มีพลังเจ็ดข้างสารมาดอนเสาประโคนที่ปักไว้กลางสระน้ำ วันนั้นตนจะสิ้นชีพด้วยคมดาบซึ่งผูกไว้ ณ เสาประโคนนั้น พระวรวงศ์อธิษฐานให้หัวเหวนของมารดาเป็นแพบรรทุกตนไปกลางสระ แล้วแสดงวีรกรรมตรงกับคำจารึก ณ เสาประโคนทุกประการ

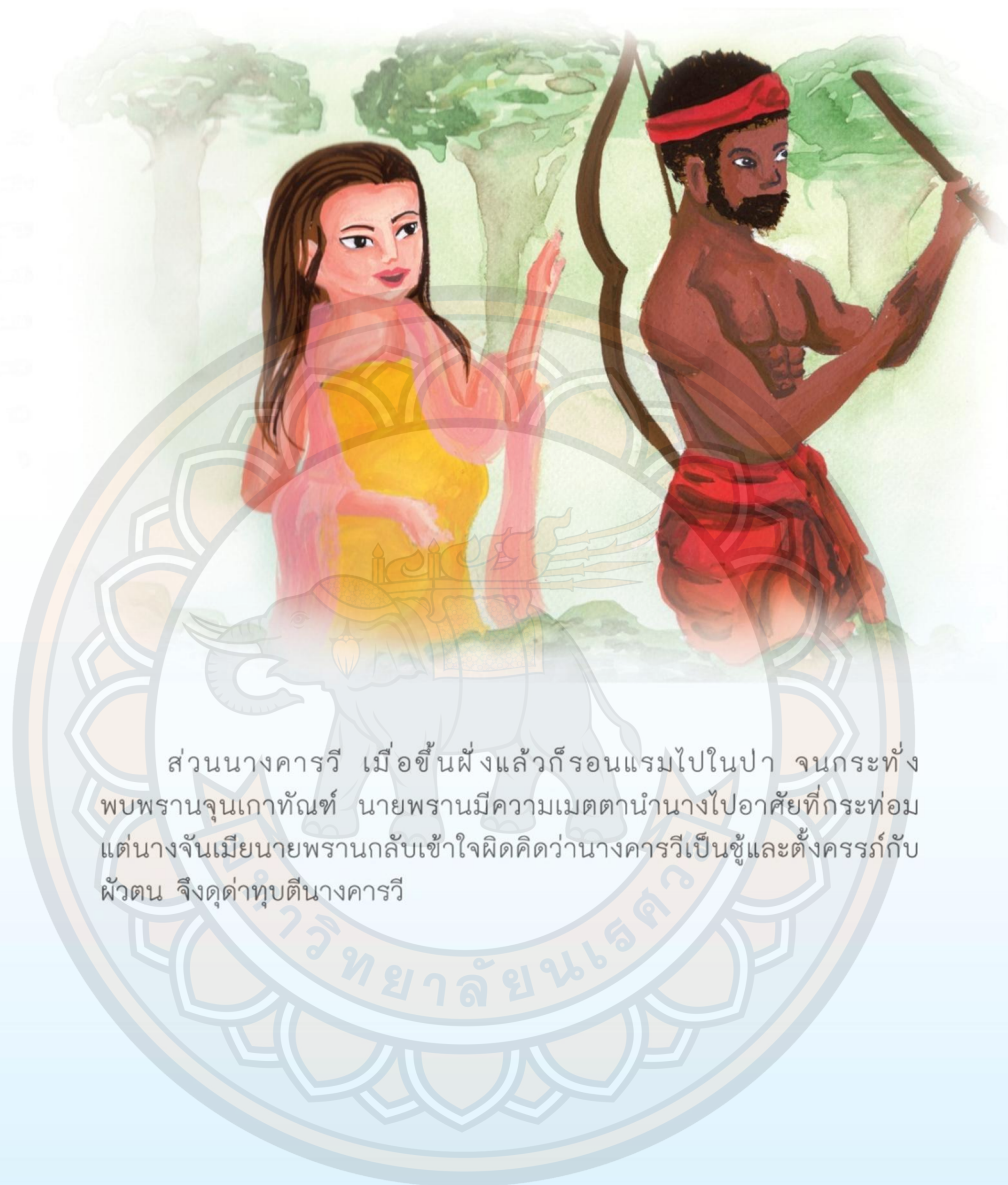
ต่อมาพระวรวงศ์ และนางคารวี ซึ่งนางคารวีกำลังตั้งครรถ์ได้สามเดือน ได้ทูลลาท้าวผุสลาเพื่อติดตามพระสุริยมาศ โดยอาศัยดวงแก้วนำไปในท้องฟ้า วันหนึ่งทั้งคู่แวะพัก ณ อาศรมฤๅษีตนหนึ่ง และถูกฤๅษีขโมยดวงแก้ว เทหะหนีไป ต่อมาฤๅษีต้องลมกรดพลัดตกลงมาถึงแก่ความตาย แล้วมีพ่อค้า เมืองไอยมาศมาพบดวงแก้ว จึงนำไปถวายพระสุริยมาศ

พระวรวงศ์และนางคารวี เดินรอนแรมไปในป่าด้วยความทุกข์ทรมาน และได้ต่อสู้กับยักษ์ตนหนึ่งจนยักษ์ตนนั้นพ่ายแพ้หนีไป ต่อมาพระวรวงศ์และนางคารวีล่องแพไปตามกระแสน้ำจนถูกพายุพัดแพแตกเป็นเหตุให้ทั้งสองพลัดพรากกัน

พระวรวงศ์ขึ้นฝั่งตรงศาลาเมืองไอยมาศ ในที่สุดก็ได้พบกับพระสุริยมาศ
จากนั้นพระวรวงศ์สร้างศาลาขึ้นมาใหม่ และเขียนเรื่องของตนกับนางคารวี
ไว้ที่ศาลา เพื่อนางคารวีผ่านมาพักที่ศาลาจะได้รับรู้เรื่องราว

ส่วนนางคารวี เมื่อขึ้นฝั่งแล้วก็รอนแรมไปในป่า จนกระทั่ง
 พบพรานจุนเภาทัศน์ นายพรานมีความเมตตานำนางไปอาศัยที่กระท่อม
 แต่นางจันเมียนายพรานกลับเข้าใจผิดคิดว่านางคารวีเป็นชู้และตั้งครรภ์กับ
 ผัวตน จึงดุด่าทุบตีนางคารวี

ต่อมานางคารวีกีได้ให้กำเนิดบุตรชาย ยิ่งทำให้นางจันมีความเคียดแค้น
ถึงกับสั่งให้นำกุมารน้อยไปทิ้งในป่า จนนางคารวีกีจำใจนำกุมารน้อยไปนอนเปล
ใต้ต้นไทร

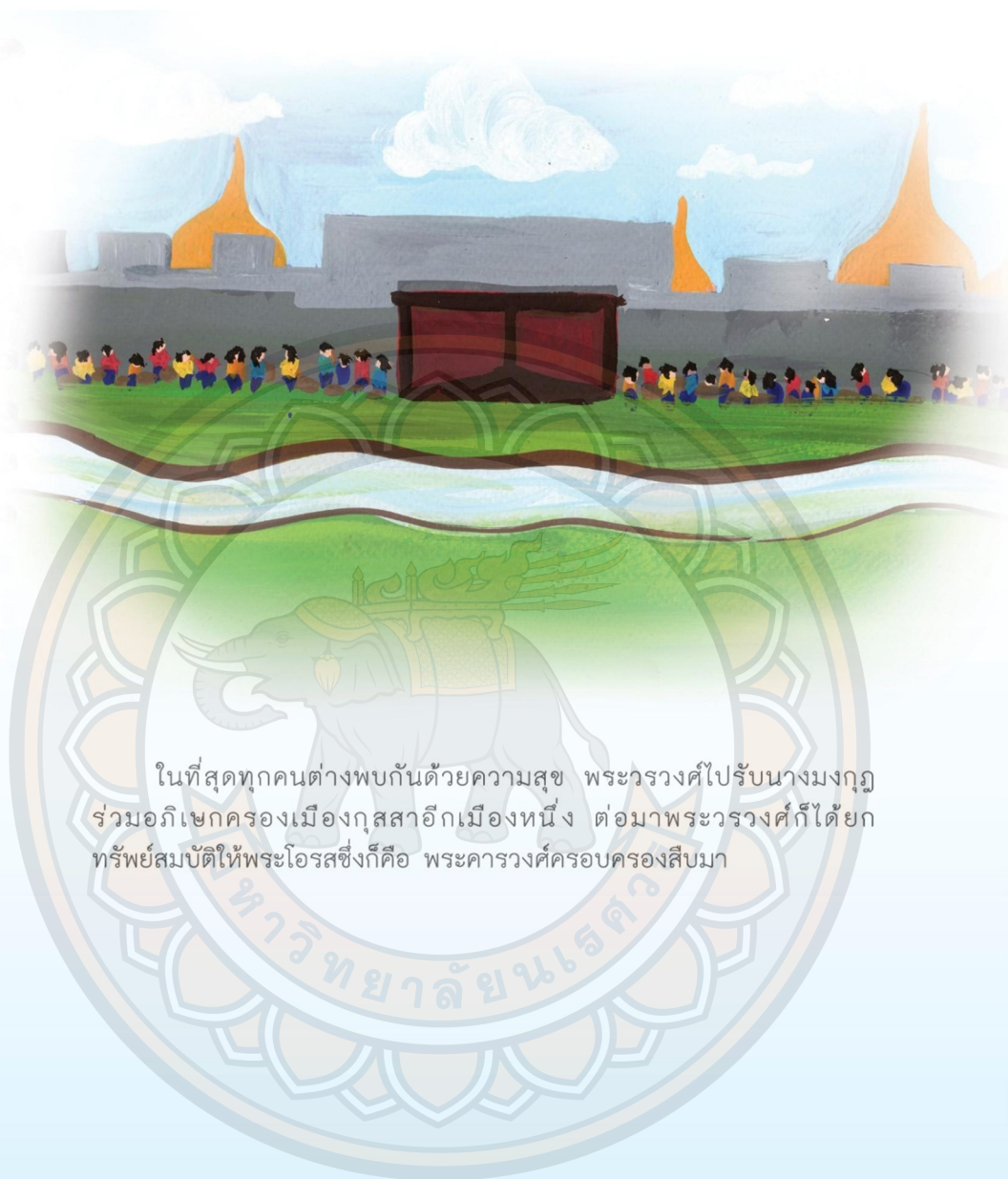
ปรากฏว่าระหว่างนั้นพระวรวงศ์และพระสุริยมาศได้มาพบกุมาร
พระวรวงศ์จำอำมรงค์และพระภูษาของชายาได้ จึงรู้ว่าเป็นบุตรของตนและ
ได้นำกุมารกลับเมือง

ฝ่ายนางคารวีได้ย้อนกลับมาที่ป่า ไม่พบกุมารก็ออกเดินทางตามหาด้วยความท่วงใย จนกระทั่งเดินทางมาถึงศาลาที่เขียนเรื่องราวของนางและสามี
จนในที่สุดนางก็ได้พบกับพระวรวงศ์และกุมารน้อย

พระวรวงศ์และพระสุริยมาศรำลึกถึงมารดา จึงยกพลไปเมืองกุสสา
 ไวยทตออกป้องกันเมืองแต่ถูกพระวรวงศ์ฟันด้วยง้าวสั้นซีพบนหลังช้าง
 ฝ่ายนางกาไวยก็โดนพระวรวงศ์และพระสุริยมาศคลายมนตร์เสน่ห์
 นางกาไวยโดนจับประหารชีวิต

ในที่สุดทุกคนต่างพบกันด้วยความสุข พระวรวงศ์ไปรับนางมณฑุ
ร่วมอภิเษกครองเมืองกุสลาอีกเมืองหนึ่ง ต่อมาพระวรวงศ์ก็ได้ยก
ทรัพย์สมบัติให้พระโอรสซึ่งก็คือ พระคารวรงค์ครอบครองสืบมา

❁ ละคร การกลับชาติมาเกิด ❁

๑๒ พระวรวงศ์

ตำนานเขาช้าง

ตำนานท้องถิ่นภาคใต้

เรียบเรียงเรื่อง : เฉลิมวงศ์ กลับคง
วาดภาพ : ศุภจักร ณ ระนอง
จัดภาพ : ชานนท์ ศรีเมต

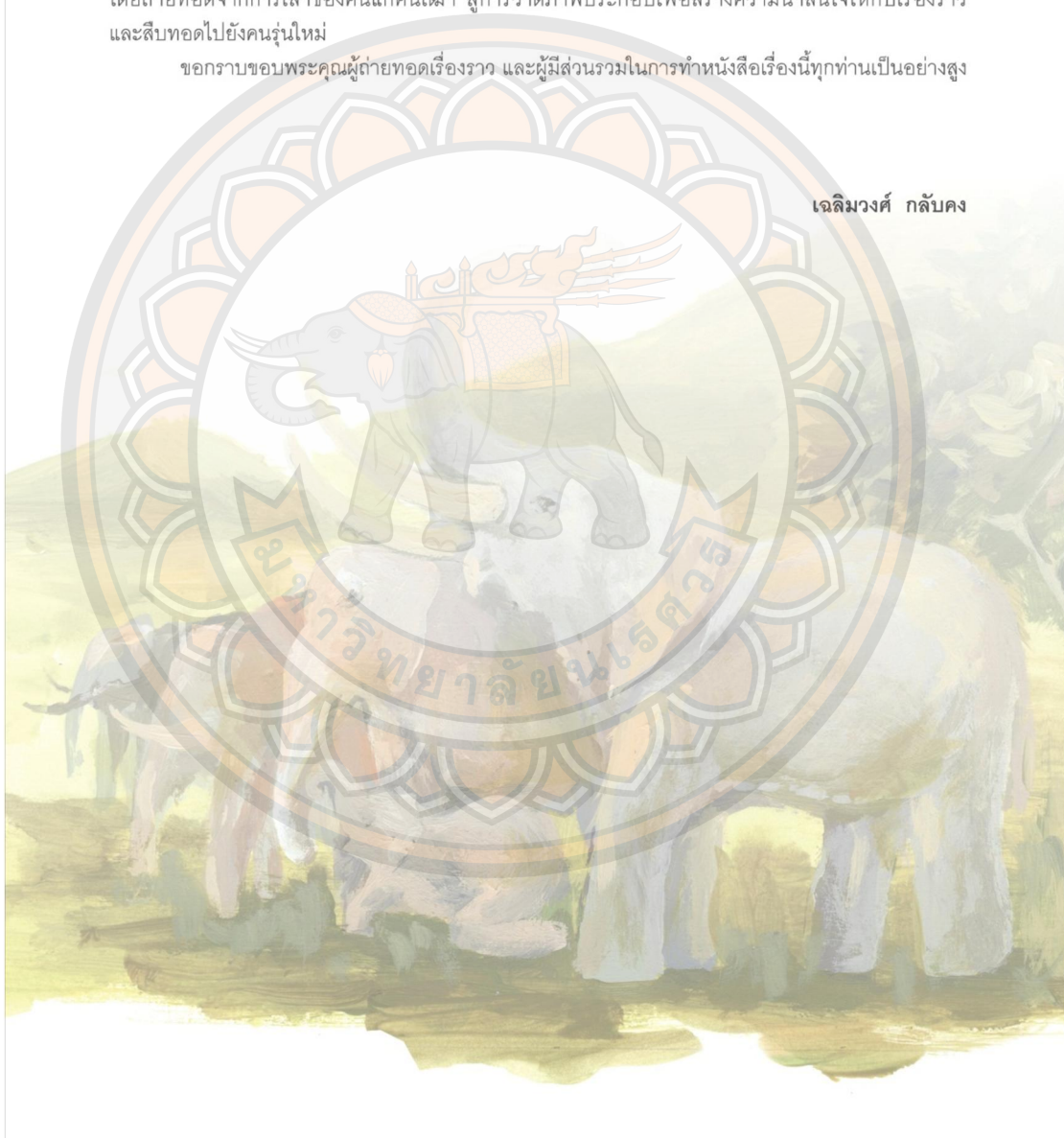
คำนำ

หนังสือเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น รหัสวิชา ท 32201 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งอยู่ในกลุ่มวิชาเพิ่มเติม จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องตำนานท้องถิ่นในภาคใต้

ตำนานท้องถิ่น นับเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทมุขปาฐะ สำหรับตำนานเขาช้างเป็นเรื่องเล่า เพื่อแสดงถึงที่มาของชื่อสถานที่ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันของท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดพังงา โดยถ่ายทอดจากการเล่าของคนแก่คนเฒ่า ผู้การวาดภาพประกอบเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับเรื่องราว และสืบทอดไปยังคนรุ่นใหม่

ขอกราบขอบพระคุณผู้ถ่ายทอดเรื่องราว และผู้มีส่วนร่วมในการทำหนังสือเรื่องนี้ทุกท่านเป็นอย่างสูง

เฉลิมวงศ์ กลับคง

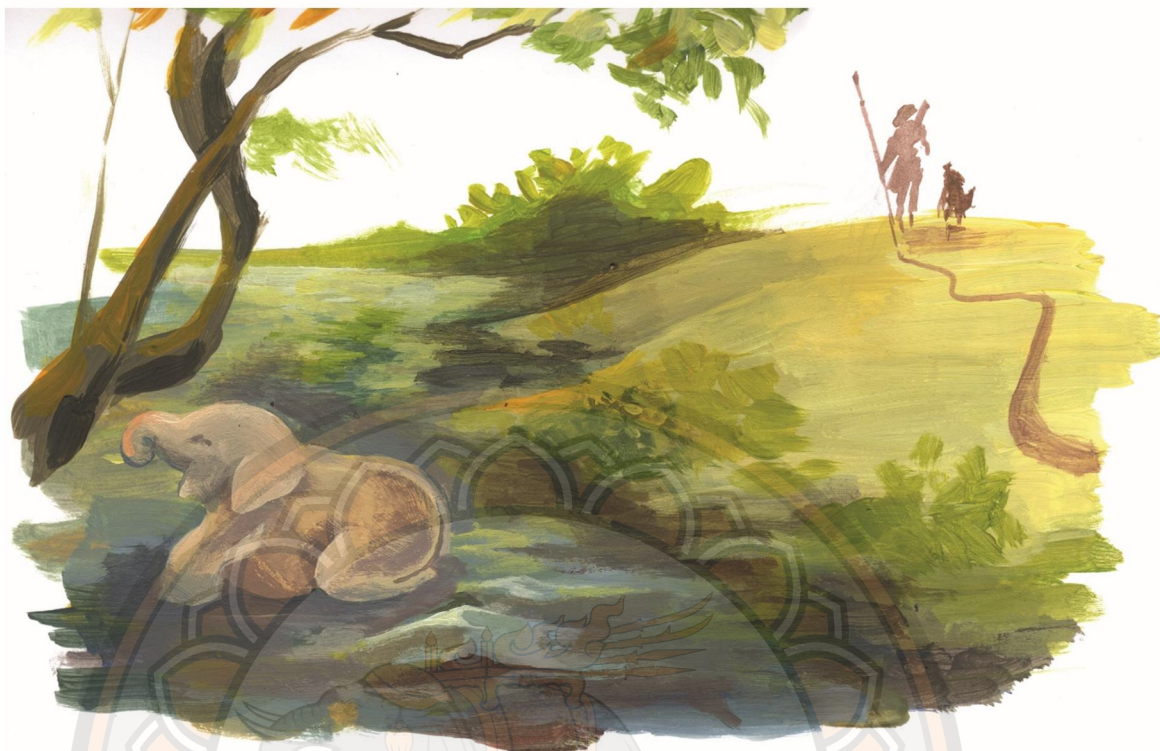
เดิมมีพี่น้อง ๒ คน พี่ชื่อยมดิงเป็นชาย น้องชื่อยมโดย เป็นหญิง
 ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ประจวบคีรีขันธ์ ต่อมานางยมโดยเสียชีวิต ตายมดิงเศร้า
 โศกมากจึงละทิ้งถิ่นเดิมไปตามยถากรรมจนมาถึงปลายคลองแสงในเขตอำเภอ
 บ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอาศัยอยู่กับตาใจโดงในละแวกบ้านไกรสร
 ซึ่งมีอาชีพหาน้ำมันชันจากต้นยาง เนื่องจากตายมดิงเป็นคนขยันจนตาใจโดง
 พอใจมากถึงกับยกนางทองดิงให้แก่ตายมดิง

ครั้นอยู่มาวันหนึ่งมีโขลงช้างป่าเข้ามาทำลายไร่ข้าวและผักผลไม้ของ
 ตายมดิง ไล่ไปแล้วก็กลับมาอีกเป็นหลายคราวจนตายมดิงโกรธแค้น
 จะฆ่าช้างทั้งโขลงนั้นให้ได้ ยังมีตางุ่มเป็นชาวบ้านพุมเรียง อำเภอไชยามีอาชีพ
 ค้าขายเดินทางไปต่างเมืองอยู่เสมอ ตางุ่มมีช้างอยู่ ๒ เชือก เป็นช้างพังและ
 ช้างพลายเพื่อเป็นพาหนะในการบรรทุกทุกสินค้า คราวนั้นตางุ่มเดินทางจากไชยา
 ไปค้าขายถึงเขาพนมและจะต่อไปยังตะกั่วป่า ขณะตางุ่มพักช้างอยู่นั้น โขลง
 ช้าง ที่ตายมดิงไล่วิ่งผ่านมา ช้างพลายของตางุ่มเห็นช้างพังเข้าก็กระชาก
 ปลอกขาดออกวิ่งติดตามนางช้างโคลงนั้นไป ได้อาละวาดต่อสู้กับช้างพลายป่า
 จนฝูงช้างแตกกระจัดกระจายหนีไปคนละทิศละทาง จนเป็นเหตุให้ตายมดิงเข้าใจ
 ผิดติดตามล่าช้างของตางุ่มเชือกหนึ่งด้วย

ตายมดิงสะกดรอยล่าช้างกับหมาตัวหนึ่ง ตามมาจนถึงคลองสกซึ่งน้ำเชี่ยวมาก ช้างพังเชือกหนึ่งกำลังท่องแก่งตกใจวิ่งหนี จนพลาดตกลงไปในคลองนั้น แรงกระแทกทำให้ตกลุกออกมา ลูกช้างตัวนั้นกลายเป็นหินอยู่กลางคลองสก จึงเรียกว่า “หินลูกช้าง” มาจนบัดนั้นตายมดิงยังคงติดตามรอยช้างต่อไป โดยลากหอกตามไป เรื่อย ๆ ทางที่ลากหอกไปนั้น ทำให้ดินและหินแยกเป็นทางน้ำอยู่ในเขตอำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เรียกหมู่บ้านแถบนั้นว่า “บางลากหอก” หรือบางตาม จนมาถึงทุกวันนี้

ตายมดิงตามข้างไปจนถึงช่องเขาในป่าลึก ในตำบลคลองสก ณ ที่ นั้นมีม้าตัวหนึ่งเสียมาคูดายมดิง เขาช่องนั้น จึงได้ชื่อว่า “ช่องม้าเสีย” ครั้นไล่ต้อไปจนเกือบจะทันตายมดิงได้เอาคินปืนใส่กระบอกปืนหมายจะยิง แต่กระสุนพลาดไป จึงเรียกสถานที่ที่กระสุนตก ซึ่งปัจจุบันอยู่ใกล้ ๆ บ้านบางหมานว่า “ช่องลูกปลาย” และด้วยความโกรธที่ยิงข้างไม่ถูกตายมดิง จึงโยนปืนทิ้ง ปืนไปตกบนภูเขาตรงหน้าวัดสองพี่น้อง ตำบลคลองสก จึงเรียกภูเขานั้นว่า “เขาโยน”

ตายมดิ่งเหนียวมาก จึงปล่อยให้หมาที่ตามมาด้วยไล่ข้างไปก่อน หมาไล่ไป
พบแลน (ตัวเงินตัวทอง) แลนวิ่งหนีลงรู ซึ่งอยู่บนเขาตรงหน้าถ้ำวราราม แต่
แลนถูกหมาตะครุบได้ตรงส่วนหาง ทางแลนจึงหลุดคารุนั้นอยู่ จึงเรียกสถานที่
นั้นว่า “แลนคารู” ครั้นแลนหลุดไปได้หมาได้แต่หางนคู จึงเรียกที่บริเวณนั้นว่า
“ย่านหมาหางน”

ฝ้ายตายมดิงได้ใช้พรำขว่างแลนพลาคไปถูกฏเขา พรำหัก จึงเรียกสถานที่
นั้นว่า “เขาพรำหัก” ครั้นไล่ต่อไปอีกเกิดฝนตกหนักจำเป็นต้องเอาดินปืนทิ้งไว้ใน
ถ้ำ จึงเรียกถ้ำนั้นว่า “ถ้ำดินปืน”

ช้างพลายของต่าจุ่มถูกต่ายมดิงตามล่าไม่ลดละ ต้องเตลิดหนีไปจนถึงแดน
เมืองตะกั่วป่า ไปหยุดนอน ณ ป่าแห่งหนึ่งในเขตอำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา
จึงได้ชื่อว่า “บ้านช้างนอน”

พอตายมดิงตามมาเกือบทัน ช้างก็หนีต่อไปจนผ่านช่องเขาซึ่งอยู่ระหว่าง
อำเภอท่ายเหมืองกับอำเภอตะกั่วทุ่ง ตายมดิงเห็นแผ่นหินใหญ่วางอยู่จึงยืน ลับ
หอกกับแผ่นหินนั้น ที่นั่นจึงได้ชื่อว่า “เขาหินลับ” สืบมาจนถึงทุกวันนี้

ศายมดิ่งตามล่าจนเข้าเขตเมืองพังงา ซึ่งเป็นที่ป่ารกและฝนตกหนัก จึงปีนขึ้นไปบนภูเขาสูงหนึ่ง แล้วชะโงกดูข้างเขื่อนั้น ปัจจุบันบริเวณนั้นจึงเรียกว่า “ทุ่งคาโงก”

พอตายมดเห็นช้างก็รีบลงมาใช้หอกแทงช้างนั้นทันที หอกปักเข้าที่ขาข้างหนึ่ง ทำให้ขาข้างเป็นแผลใหญ่ และพิการเดินไม่ถนัด เรียกบริเวณที่ช้างถูกแทงชื่อนั้นว่า “บ้านแผล” (อยู่ในเขตอำเภอเมืองพังงา)

*ปัจจุบัน เพี้ยนเสียงออกเป็นบ้านแผล

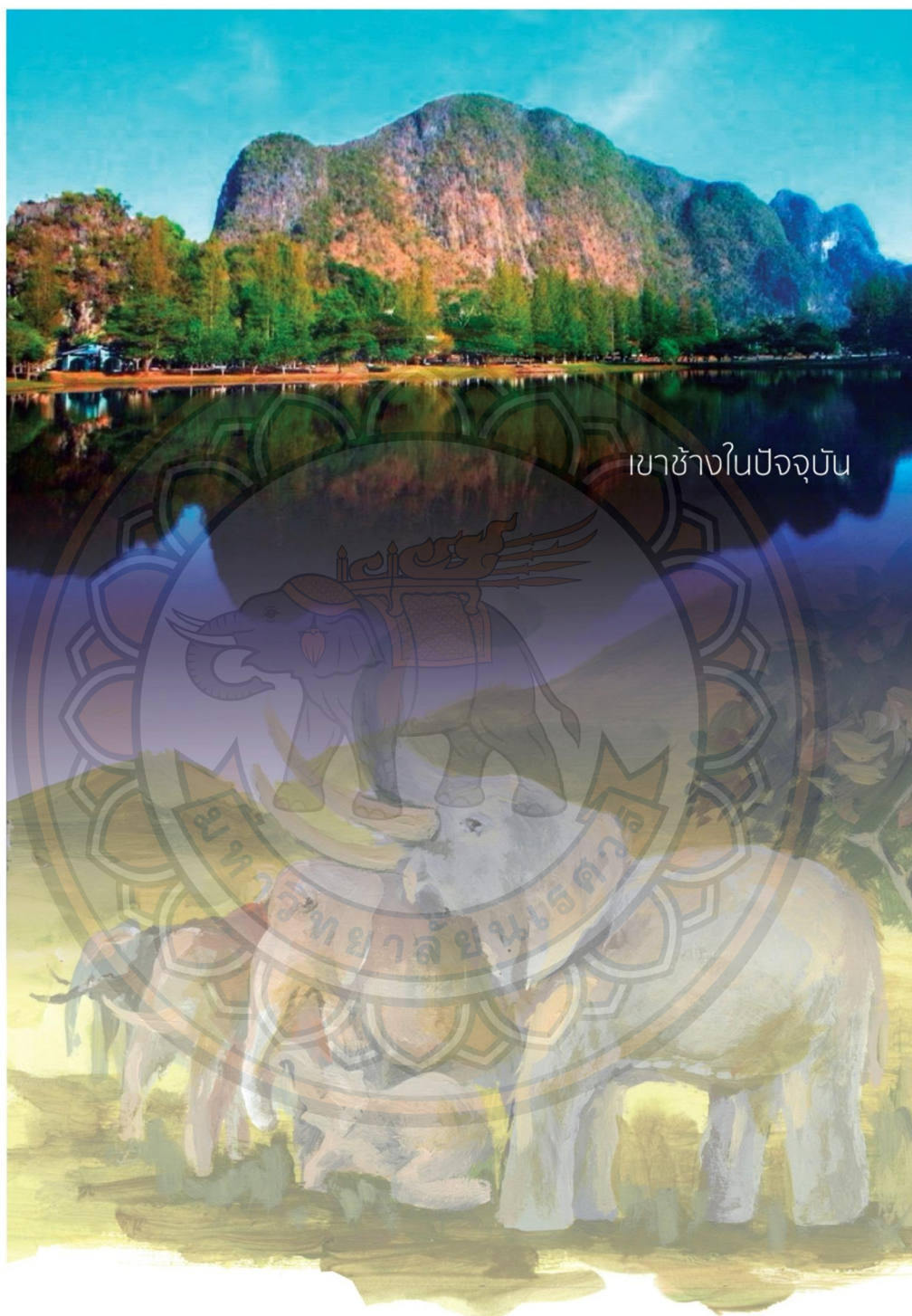
ช้างยังกระเสือกกระสนหนีต่อไปจนหมดแรงก็หมอบนอนอยู่กลางแดด ปัจจุบันเรียกบริเวณนั้นว่า “บ้านตากแดด” ตายมดิงได้ใช้หอกแทงตรงท้องของ ช้างเลือดไหลทะลักออกมาในที่สุดก็สามารถล้ม ช้างพลายของตางุ่มได้สำเร็จช้าง นั้นกลายเป็นหินเรียกว่า “เขาช้าง” ตรงส่วนที่เป็นท้องของช้าง ซึ่งมีเลือดไหล ทะลักออกมานั้น กลายเป็นน้ำตก และท้องช้างกลายเป็นถ้ำใหญ่เรียกว่า “ถ้ำพุง ช้าง” และด้วยความแค้นของตายมดิงได้ผ่าท้องช้างล้วงเอาตับไตไส้พุงออกมาต้ม แงงกิน เป็นอาหาร พอกินเสร็จก็ยกหม้อข้าวหม้อแกงเหวี่ยงลงในวังน้ำไถ่ ๆ นั้น ปัจจุบันเรียกบริเวณนั้นว่า “วังหม้อแกง” ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับตลาดพังงาในปัจจุบัน

ฝ่ายตาจุ่มเจ้าของช้างเที่ยวตามหาช้างของตนไม่พบ ตามมาจนถึงพังงา จึงรู้ว่าช้างของตนถูกฆ่าเสียแล้วก็เสียใจจนขาดใจตายตามช้างไป แล้วร่างของ ตาจุ่มกลายเป็นภูเขารายกวางว่า "เขาตาจุ่ม" นั่งเฝ้าอยู่ใกล้ ๆ ชากช้าง คือ "เขา ช้าง" นั้นเอง บางตำนานเล่าว่าช้างของตาจุ่ม เป็นช้างพังและมีงาเล็ก ๆ เมื่อถูก ฆาตกรจึงเรียกว่า "พังงา" บางตำนานเล่าว่าช้างที่ถูกฆ่านั้นเป็นช้างของตายนมดิง ที่เข้าไปแต่งงาน แล้วช้างหลุดไปทำลายพืชไร่ของเขาจึงถูกฆ่า ตำนานที่เกี่ยวกับเขา ช้างนี้ เนื่องจากมีมานานผู้เล่าจึงมักนำเอาสถานที่อื่น ๆ ในบริเวณนั้นมาเชื่อมโยงเสริมต่อ จึงพิสดารออกไปมากมาย

เขาช้างในปัจจุบัน

ภาควิชาภาษาไทย
- แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์
- ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์

แบบสอบถาม/สัมภาษณ์

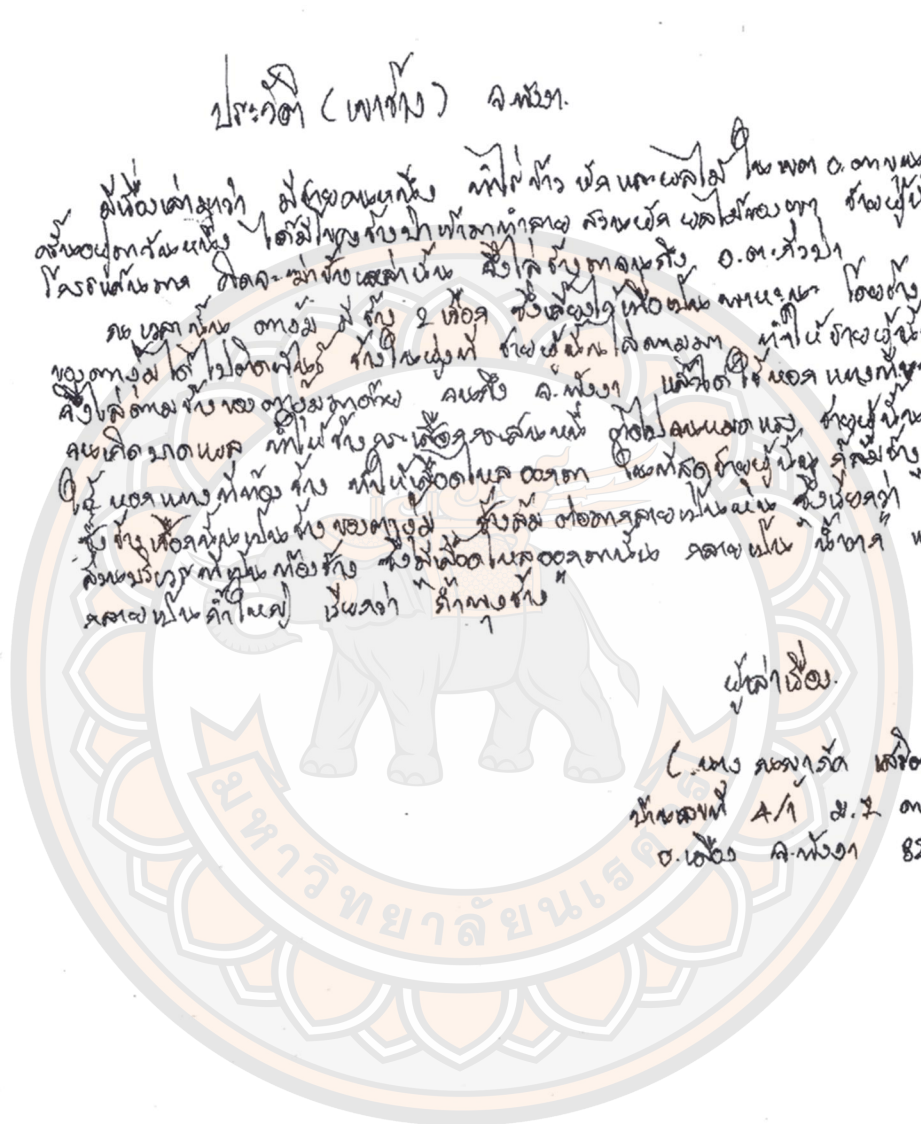
เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตำนานเขาช้าง แล้วนำมาพัฒนาเป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ประวัติ (เขาค้าง) จ.พิจิตร

ตำนานเขาค้าง... (Handwritten text describing the legend of the elephant mountain in Phichit province, mentioning the mountain's height and the story of the elephant.)

หน้า ๑

(นาง รุ่งรัตน์ ศรีทองนาค)
นางสงฆ์ A/1 อ. ๖ ๓.๖๖๖
๐.๖๖๖ จ.พิจิตร ๘๒๐๐๐

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์**ชื่อ-นามสกุล** นางณญาภัค เสริตานนท์**วัน เดือน ปีเกิด** 31 ธันวาคม 2496 **อายุ** 61 ปี**อาชีพ** แม่บ้าน**ที่อยู่ปัจจุบัน** 4/1 หมู่ที่ 7 ตำบลนบปริง

อำเภอเมือง จังหวัดพังงา

